

Yttranden vid Stockholms kommunfullmäktiges sammanträde den 21 mars 2016*§ 3 Interpellation om vräkning av barn (nr 2015:47)*

Anförande nr 1

Borgarrådet L i n d h a g e n (MP): Jag hänvisar till det utdelade svaret.

Anförande nr 2

A n d r e a S t r ö m (M): Jag vill börja med att tacka borgarrådet för svaret. Jag tror i grunden att det här är en av de frågor som vi båda tycker är väldigt viktiga och där vi inte står alltför långt från varandra.

Det är min uppfattning att en stabil boendesituation är en av de absolut viktigaste hörnstenarna för att skapa en trygg uppväxtmiljö för barn och unga, men det är några saker som jag inte riktigt tycker att jag har fått svar av borgarrådet på. Det ena gäller var i stadens styrande dokument det står att vi har en uttalad nollvision, eller är det bara någonting som har uttalats muntligt?

Jag undrar också över den statistisk som borgarrådet hänvisar till, där hon skriver att det bara är en barnfamilj som har berörts under 2014. Det stämmer inte med den statistik som Kronofogden redovisar och som jag har tittat på. Där uppges det att det är 33 barn som berörs, så jag tror att det är väldigt viktigt att man tittar på samma statistik i de här diskussionerna.

Det är mina första frågor.

Anförande nr 3

Borgarrådet L i n d h a g e n (MP): Jag delar förstås inställningen från interpellanten om att det här är en viktig fråga.

Den ena delen handlar om den nollvision som har uttryckts när det gäller vräkning av barn, och det är förstås en vision som jag ställer mig bakom. Vi är väldigt många som tycker att barn inte ska vräkas. Det var också tydligt uttalat från den förra alliansregeringen, inte minst med barnministern i spetsen, som talade just om noll vräkningar. Det är alltså en fråga som är blocköverskridande. Vi tycker att barn ska ha ett tryggt och bra boende.

När det gäller de styrande dokumenten i staden handlar det förstås om att se vad det betyder mer konkret. Det första styrande dokumentet vi har är det program mot hemlöshet som har fastställs. Vi var lite kritiska i opposition och tyckte att det här behövde vara ännu mer konkret. Efter valet 2014 togs det därför en genomförandeplan som konkretiserar delar i programmet mot hemlöshet.

Alla de styrande dokument som staden har tagit och som berör just barns boendesituation och vräkningar handlar ju om att staden ska arbeta i riktning mot noll vräkningar av barn. Det är därför vi har våra styrande dokument för olika områden i staden; de syftar till att förverkliga det som vi i politiken drömmer och har visioner om när det gäller i vilken riktning staden ska röra sig.

Då kommer vi in på den andra delen som är statistiken. Den statistik som jag hänvisar till i mitt svar handlar om 2015. Vad jag förstod talade Andrea Ström om 2014. Kan det vara det? Jag hörde 2014, men Andrea Ström talade tydligen om 2015.

Den statistik som finns i svaret är från bostadsbolagen. Det är klart att det är viktigt att vi har korrekta siffror, men jag tycker också att statistiken visar på att bolagen har ett väldigt gediget arbete och en strävan mot att jobba just för att avhysning av barn inte ska ske. Det är i tydlig linje med visionen om att inget barn ska vräkas och att varje barn i Stockholm ska ha ett tryggt och säkert boende.

Anförande nr 4

R i c k a r d W a l l (-): Ordförande, ledamöter! Borgarrådet hängde med vad Andrea sade när det gällde frågan om statistiken? I svaret hänvisas det alltså till de kommunala bostadsbolagen, medan uppgiften om 33 barn gäller även från privata fastighetsägare.

Vi socialkonservativa kikar nu på det här med nollvision och målsättningar. Då undrar vi lite grann varför man inte kan uttala sig kategoriskt. Stockholms stad omsätter trots allt 100 miljarder per år. I vissa frågor är faktiskt det svenska samhället kategoriskt. Vi har inte dödsstraff i Sverige, punkt slut! Vi accepterar inte slaveri i Sverige, punkt slut! Kommer det hit några från andra länder, en slavägare och en slav, så accepterar vi inte det. Mycket accepterar vi i det svenska samhället men inte det. Och så vidare.

Då undrar vi socialkonservativa: Varför kan man inte vara lika kategorisk här? Vi vräker inte barn i Stockholms stad, punkt slut! Så att vi på något sätt ordnar det. Nu har man det tydligen på det sättet att de kommunala bostadsbolagen i varje fall i praktiken fungerar på det sättet, och då blir vår undran varför man inte gör så generellt.

Det är vår ena undring i sammanhanget. I svaret har Åsa Lindhagen börjat bryta upp frågeställningen. Först handlar det om barn. Sedan tittade man på bostadsbolagen. Då tog vi å ena sidan de kommunala bostadsbolagen och å andra sidan övriga bostadsbolag. Då kan vi också titta på barnkategorier. Vi hade ju skillnaderna i Stockholms stad, till exempel om man tittar på olika geografiska områden. Kan man se några mönster där? Nu är det som sagt ganska få ärenden. Det var totalt sett, enligt Kronofogdens statistik, 30 ärenden som berörde 33 barn under 2015, så det är ganska få observationer. Men man kan ändå bryta ned och titta på om det finns vissa grupper av barn som är mer utsatta än andra grupper av barn.

Så arbetar man till exempel inom trafikforskningen. Det är inte bara trafikolyckor, utan man bryter ned det på vägavsnitt, fordon och så vidare för att försöka se mönster för att med begränsade resurser sätta in åtgärder just där olyckor sker i stället för att bara pytsa ut brett.

Det var en annan reflektion, och det var mina två frågor.

Anförande nr 5

A n d r e a S t r ö m (M): Ja, jag misstänkte att det var de kommunala bostadsbolagens siffror, och jag tror att det är väldigt viktigt att vi använder de siffror vi får

från Kronofogden och faktiskt tar med de privata hyresvärdarna också och att staden fokuserar även på detta arbete. Jag vet att det finns många goda exempel i flera stadsdelar. Man har en nära dialog med de privata hyresvärdarna och att man fortsätter utveckla det.

I statistiken ser vi också att siffrorna pekar på stora skillnader mellan stadsdelarna, och jag undrar hur majoriteten planerar att hantera det. I borgarrådets svar står det också att man gör en översyn av stadens budget- och skuldrådgivning, och jag skulle gärna vilja höra hur det ser ut och hur det går.

Anförande nr 6

Borgarrådet **L i n d h a g e n** (MP): Precis. Vi pratade dels om Kronofogdens statistik, vilket jag fick klart för mig när jag steg ned från talarstolen, dels om bostadsbolagen, vilket är fokus i svaret. Jag uppfattade att interpellationen hade ett mycket stort fokus på styrdokumentet i staden och vad som står och inte står där. Jag tycker också personligen att styrning och ledning är väldigt intressanta frågor, så därför hade svaret ett fokus på stadens verksamhet och inte på de privata värdarna. Givetvis är det otroligt viktigt att vi också från kommunal sida ser vad vi kan göra för att minska barnvräkningar generellt. Det är oerhört viktigt att socialtjänsten har ett gott samarbete med privata värdar och att privata hyresvärdar känner att de enkelt kan nå socialtjänsten om det finns signaler om att här skulle det i förlängningen kunna leda till att en barnfamilj avhyses.

Sedan är det inte heller, vilket Rickard Wall var inne på om varför vi inte generellt har noll barnvräkningar, bara fastslaget i sten. Vi styr ju inte över de privata värdarna på det sättet att vi från kommunens sida kan bestämma om de ska vräka eller avhysa en familj eller inte. Det vi kan göra och som vi förstås har ett ansvar att göra är att se till att vi har ett väldigt gott samarbete med privata värdar och att socialtjänsten lätt kan komma in och kan ge stöd, inte minst när det handlar om barnfamiljer, som vi till varje pris vill ska ha en stabil och trygg boendesituation.

Anförande nr 7

R i c k a r d W a l l (-): Ordförande, ledamöter! Då har vi kommit en liten bit. Men fortfarande vet jag inte om Andrea Ström har fått så förskräckligt mycket svar när det gäller den tredje frågan, om vilken målsättning. Vi har nu förstått att det finns en skillnad mellan de kommunala bostadsbolagen och de privata, och det är klart att staden inte kan förbjuda privata värdar att vräka människor om de så behagar eller om situationen tvingar fram det.

Men fortfarande är frågan: Vad gör då staden när barnfamiljer blir vräkta från privata värdar? I svaret står det ganska lite om det, och under debatten sades det ingenting om nedbrytningen och hur man ska arbeta. Det kan ju också ingå i styrande dokument. Det står om styrande dokument, till exempel om stadens program mot hemlöshet, men även om fokus ligger på våra egna kommunala bostadsbolag så kan ju inte ett styrdokument endast omfatta det, utan det bör även omfatta vilket skyddsnät som bör finnas när människor, barnfamiljer typiskt, blir vräkta även från privata värdar.

Eftersom det tydligen förekommer är det alltså ett problem, och där är fortfarande Åsa Lindhagen, tycker jag, Andrea och numera också även mig svaret skyldig.

Jag talade också om att kika på olika undergrupper, vilket var en tanke som jag hade att man skulle kunna föra in styrdokumentet.

Det förekommer alltså att barnfamiljer, barn, vräks i Stockholms stad. Den 30 november hade socialborgarrådet en diskussion omkring de 100 ensamkommande flyktingpojkar som staden tog emot från Malmö. Då undrar jag: Kan de bli vräkta, rent teoretiskt, eller är det så att bakom dessa 100 pojkar ställer sig hela Stockholms stad med alla sina 100 miljarder och garanterar att just de kan inte bli vräkta. Alla andra kan det, men de kan inte det. Det är bara en fråga.

Anförande nr 8

Erik Slottnér (KD): Även om man kan tycka att borgarrådet Lindhagen har ett bra resonemang och bra svar på interpellationen kan man ändå inte komma ifrån att den retorik som Miljöpartiet har haft i den här frågan var en helt annan inför valet och även efter valet, tycker jag.

Nu är inte Åsa Lindhagen Ewa Larsson, men Ewa Larsson var ändå den som var socialborgarråd under den större delen av 2015. Om jag minns rätt var det den 7 april i Dagens Nyheter som Ewa Larsson var oerhört bombastisk och självsäker och sade att inte ett barn ska vräkas i Stockholm. Det är inte så att man har gjort någon större skillnad från Miljöpartiet sida, om det har varit hyresgäster hos allmännyttan som har varit föremål för avhysningar eller om det har varit hos privata värdar. För dem som drabbas spelar det ju mindre roll vilken hyresvärd man har. Tragedin är lika stor oavsett vem det är som drabbas, och det är klart att med den retoriken och med de citaten i bakhuvudet tycker jag inte att man kan slå sig till ro bara för att man tycker att de kommunala bostadsbolagen sköter sin uppgift.

Jag blir också lite konfunderad över Kronofogdens statistik, för den visar något annat än det som borgarrådet ger sken av i sitt svar. Den statistik vi har tagit del av visar att antalet avhysningar är ungefär lika stort, om man ser till de senaste åren, och att ungefär hälften av avhysningarna sker med allmännyttan som hyresvärd. Men vi ser också att bostadsbolagen säger någonting annat. Vad detta beror på vet inte jag, men det skulle vara intressant att nysta lite i det.

Vi vet också att väldigt många av avhysningarna sker på grund av skulder på under 10 000 kronor, och då tycker jag att man borde kunna hitta en annan, mer framkomlig väg än att säga upp hyreskontrakt.

Jag ville ändå få detta sagt för att nyansera debatten något.

Anförande nr 9

Andrea Ström (M): Jag kan inte annat än hålla med om de frågeställningar som även Erik Slottnér lyfter upp: Det måste finnas en tydlighet från majoriteten om det är nolltolerans för alla barn i staden eller om det ska spela någon roll vilken hyresvärd och vilken fastighet man bor i, vilket jag i så fall tycker är väldigt olyckligt. Jag skulle vilja ha ett tydligare besked om detta från socialborgarrådet. Jag tolkar det nu som att vi ska använda Kronofogdens statistik och förhålla oss till den, men jag skulle gärna vilja ha ett besked om detta så att vi alla tittar på samma siffror.

Jag saknar en plan för hur vi ska arbeta med de privata bostadsbolagen framöver och ute i stadsdelarna.

Anförande nr 10

R i c k a r d W a l l (-): Ordförande, ledamöter! Jag ser att socialborgarrådet sparar sina inlägg till slutet av debatten.

Då går vi tillbaka till den tredje frågan, målsättningen med styrande dokument. Man föreställer sig väl att de styrande dokumenten på något sätt ska relatera till hur verkligheten ser ut, och hur ser då verkligheten, eller en del av den, ut? Arbetshypotesen måste ändå vara att vi bland annat har 100 ensamkommande flyktingpojkar som inte kan bli vräkta. Det är i själva verket värre än så, för nu har ju självaste Morgan Johansson erkänt att nej, alla de här pojkarna är nog inte pojkar. Det är nog en hel del karlar däremellan.

Den verklighet som vi har i dagens Stockholms stad är alltså att ni har plockat hit ett gäng vuxna karlar från andra sidan jorden som ni ger alla tänkbara förmåner och mobiliserar alla resurser för och ställer er helt bakom att de är ett frälse som inte kan bli vräkta. Vuxna karlar från andra sidan jorden! Men era egna barn, de kan bli föremål för potentiella vräkningar!

Ett sådant här system med sådana här styrdokument, om det är sådant som staden har, är ju komplett självdestruktivt, komplett vansinnigt! Och om det är så att ni står bakom det här, framför allt kvinnorna här som har drivit hela samhället framför sig, och om det är så ni har organiserat vårt samhälle, då är det komplett vansinne. Antingen vågar ni inte stå för det eller så är ni själva spritt språngande galna allihop!

Anförande nr 11

Borgarrådet L i n d h a g e n (MP): Jag vill återigen säga att det är klart att jag ställer mig bakom den vision som handlar om att inga barn ska vräkas. Det är den visionen vi ska jobba emot och som jag skulle bli väldigt förvånad över om inte alla sluter upp bakom.

Då är det så klart också viktigt när det gäller statistik att titta på hur statistiken inom våra egna bolag ser ut – självklart. Det är högst relevant. Där har vi också ett extra och särskilt tydligt ansvar för att se till att bolagen jobbar på ett bra sätt. Det är ju våra bolag.

Därför har vi också skärpt skrivningarna i ägardirektiven kring bolagens ansvar när det gäller just barnfamiljer, och statistiken för 2015 visar också på att bolagen jobbar med det här på ett väldigt bra sätt.

Sedan är det självklart så att det är viktigt att jobba med de privata värdarna. Det sluter jag helt och fullt upp bakom. Socialtjänsten har en väldigt viktig del i det arbetet, som jag tidigare sa, med att det ska vara en god kontakt med privata värdar. Det ska vara enkelt att ge stöd till de barnfamiljer som behöver det.

Det vi också gör är som sagt att se över budget- och skuldrådgivningen, som det kom en fråga om och som jag missade att svara på i mitt förra inlägg. Jag ber om överseende med det. Det är ett arbete som pågår, och det handlar bland annat om att

utveckla rutinerna för att få ihop skuldrådgivningen just med det uppsökande arbetet så att vi ser till att nå de barnfamiljer som har behov av skuldrådgivning.

Jag vill återigen säga att vi har tagit en genomförandeplan, och det är också en del i arbetet med att ytterligare skärpa arbetet mot hemlöshet, inte minst vad gäller barnfamiljer. Den absolut viktigaste gruppen är ju barn i vår stad, att se till att barn har ett tryggt hem där de vet att de kan stanna och slå sig till ro.

Avhysningsfrågan som vi diskuterar här är otroligt viktig, men en ännu mycket större grupp barn som har en väldigt tuff livssituation är ju de som lever i osäkra boendeförhållanden, som inte riktigt har kommit in på bostadsmarknaden och som inte bor i ett hem där de känner att hör jag hemma, här får jag stanna, här vet jag att jag kommer att få bo under lång tid framöver. Den frågan kanske vi får anledning att återkomma till snart, eftersom det finns en interpellation i det ämnet också. Det är en väldigt viktig fråga i sammanhanget som handlar om att vi ska göra allt för att barn i vår stad ska ha ett gott hem där de kan känna sig trygga.

§ 4 Interpellation om att allt fler barn saknar ett eget hem i Stockholm (nr 2015:56)

Anförande nr 12

Borgarrådet L i n d h a g e n (MP): Jag hänvisar till det utdelade svaret.

Anförande nr 13

A n d r e a S t r ö m (M): Precis som borgarrådet uppmärksammade lämnade jag in båda dessa interpellationer samtidigt i höstas med anledning av att vi fick en rapport till socialnämnden som redovisade att man hade 301 barnfamiljer som saknade stadigvarande boende, något som vi från Moderaterna såg väldigt allvarligt på.

Vi har alltså barn som under flera år av sitt liv växer upp på vandrarhem, hotell och liknande, och jag hade hoppats på ännu mer svar från majoriteten om hur man ska hantera detta. Jag delar analysen om att det behövs fler långsiktiga lösningar: Naturligtvis måste vi bygga fler bostäder, men det måste också göras mer här och nu för dessa barn. Då handlar det inte bara om att gå förbi olika system och köer, utan det handlar om en bättre handlingsplan som jag inte upplever att jag har sett i det här svaret.

Anförande nr 14

Borgarrådet L i n d h a g e n (MP): Det här är en av våra absolut viktigaste frågor i Stockholms stad och en av de frågor som jag känner starkast för. Vi har alltså barn i Stockholm som inte har ett tryggt boende. Vi har barn som exempelvis vistas på hotell, en typ av boende som inte är bra för barn och som inte heller är bra för stadens ekonomi. Det är en väldigt prioriterad fråga.

Jag vill ändå säga att det är bostadsfrågan som är central i detta. Det har byggts för lite i Stockholm under väldigt lång tid, och det är det grundläggande problemet och skälet till att vi befinner oss i den här situationen. Därför måste vi bygga mer. Där är vi överens i kommunfullmäktige, och vi i majoriteten höjer ambitionerna.

Det som också är centralt i detta är att en stark allmännytta ger mycket bättre möjligheter för en kommun att jobba med grupper i utsatthet som har svårt att få ett starkt fäste på bostadsmarknaden. Detta är ett av de oerhört viktiga skälen till att ha en allmännytta: Det ger faktiskt muskler när det handlar om att ge människor stöd och hjälp.

Det jag kan konstatera är att vi har sålt ut 26 000 lägenheter de två senaste mandatperioderna, och eftersom en av frågorna i interpellationen är vad vår nuvarande situation beror på måste jag ju svara på det. Ett av de stora problemen *är* att vi har minskat allmännyttan. Det gör det svårare för mig i min roll och för oss i majoriteten att ge stöd till barn som skulle behöva få ett fäste på bostadsmarknaden. Därför är det också en väldigt viktig prioritering för oss att bygga mycket hyresrätter, för alla har inte möjlighet att köpa en bostad.

En annan viktig del i detta är att vi måste använda SHIS på ett mycket bättre sätt, och vi i majoriteten har en tydlig ambition att SHIS ska växa. Det är också vad som sker just nu. SHIS ger en möjlighet för oss att ge stöd till inte minst barnfamiljer men också andra utsatta grupper som på olika sätt behöver kunna komma in på bostads-

marknaden. Jag vill verkligen lyfta fram SHIS. Den här stiftelsen som staden äger har en nyckelroll.

Det ligger också ett uppdrag i vår budget att se över en plan för hur vi med hjälp av vår allmännytta på olika sätt ska kunna ge bättre stöd inte minst till barnfamiljer.

Anförande nr 15

M a r t i n W e s t m o n t (SD): I Åsa Lindhagens svar har hon skrivit bland annat att nyanlända som saknar nätverk och sociala kontakter har ofta svårare att ta sig in på bostadsmarknaden. Det tror jag nog att vi alla kan skriva under på, men även studenter, arbetskraftsinvandrare och människor som kommer från någon annan del av Sverige har svårare att ta sig in på bostadsmarknaden.

Du, Åsa, skriver också i svaret att bostäder till grupper som står långt från bostadsmarknaden ska prioriteras. Kan du ge ett tydligt svar på frågan hur man ska tolka det här? Handlar det om förtur till vissa grupper, eller vad menar du i ditt svar? Du måste väl också se att det kan vara rätt provocerande för en familj som kanske är bosatt i Husby och är trångbodd och som jättegärna vill flytta till en större lägenhet, om ni håller på att ge vissa grupper förtur till lägenheter. Det är klart att många människor känner sig uppgivna.

Är det förtur det handlar om eller vad är det? Kan du inte vara tydlig och berätta för stockholmarna vad det är du menar?

Anförande nr 16

A n d r e a S t r ö m (M): Jag tycker att man landar lite fel när man skyller detta på att fler i dag får möjlighet att äga sina lägenheter. Det är snarare tvärtom. Det är ju inte att vi har fler bostadsrätter som gör att vi har fler barnfamiljer under osäkra förhållanden. Den grundläggande utmaningen handlar snarare om att bygga mer och i samband med nyproduktion i så fall vid behov avsätta lägenheter till särskilda ändamål. Vi ska inte hindra människor från att kunna äga sin bostad eller minska variationen i det totala boståndet, utan vi ska bygga mer. Men där har ju Miljöpartiet gång på gång röstat nej under föregående mandatperiod.

Jag tycker att det är anmärkningsvärt att man från majoriteten inte lyfter upp frågan om egen försörjning, vilket någonstans måste vara den grundläggande frågan. 85 procent av föräldrarna i de här barnfamiljerna lever på försörjningsstöd. Då måste vi ha en politik för fler människor i jobb och inte tvärtom – inte fler system där vi tar människor runt i olika köer.

Med tanke på den fruktansvärda flyktingkris vi har haft kan man också anta att antalet personer som bor under osäkra förhållanden kommer att öka. Jag saknar fortfarande lösningar för detta under kommande mandatperiod.

Anförande nr 17

Borgarrådet L i n d h a g e n (MP): Det är inte fler bostadsrätter som är problemet, säger Andrea Ström. Jo, det är ju det när det innebär färre hyresrätter, och det var precis det som hände under de föregående två mandatperioderna när 26 000 hyresrätter försvann. Det är klart att det får konsekvenser. Det påverkar också möjligheterna varje dag att se till att barnfamiljer får ett tryggare boende, för alla kan

inte bo i en bostadsrätt. Gör vi oss av med hyresrätter har vi mindre muskler när det gäller att ge stöd. Det kan man ju tycka är rätt eller fel, och jag tycker att det är fel.

Sedan pratar vi också om att människor ska ha jobb. Det är väl självklart att det är en ytterst prioriterad fråga för den här majoriteten att ha en offensiv jobbpolitik! Men som socialborgarråd kan jag också konstatera att vi träffar på familjer i vår stad som inte har några som helst sociala utmaningar som de behöver stöd med. De har jobb att gå till, det är två föräldrar i familjen som båda går till arbetet varje dag, men de kommer inte in på Stockholms bostadsmarknad. Det är en helt ny grupp som socialtjänsten möter som kan sitta i receptionen vid en stadsdelsförvaltning och fråga: Vart ska vi ta vägen? Vi behöver bara en bostad. Vi behöver inget stöd över huvud taget. Vi behöver inte ens jobb, för vi har jobb. Vi vill bara ha en bostad.

Då kommer vi till den andra frågan som lyftes: Hur ska det här gå till? SHIS har en nyckelroll i detta. En av de insatser som finns inom SHIS är ju genomgångsbostäder, och det är ett väldigt viktigt verktyg när det gäller inte minst barnfamiljer som inte har behov av socialt stöd från socialtjänsten utan behöver någonstans att bo och inte har lyckats komma in på bostadsmarknaden.

Genomgångsbostäder fungerar så att man kan bo upp till fem år. Det kan eventuellt också bli förlängt med två år. Det ger en möjlighet för en barnfamilj eller andra som har beviljats denna insats att samla köpoäng i den kommunala bostadskön för att så småningom lyckas bygga upp ködagar så att man kan få en lägenhet genom denna kö. Det är det som är principen när det gäller genomgångsbostäder. Det handlar alltså inte om att människor ska förtur, utan de ska ges förutsättningar och möjligheter att bygga upp egna ködagar och på så sätt i tur och ordning också kunna få en bostad.

Det här är bra för barnen. Det är också bra för stadens ekonomi. I dag går det nämligen mycket stora summor till att placera människor i dyra lösningar, till exempel på hotell och vandrarhem. Det är dåliga lösningar för de barn som berörs, och det är en dålig lösning för vår ekonomi.

Anförande nr 18

R i c k a r d W a l l (-): Ordförande, ledamöter! Martin Westmont bad om ett förtydligande från socialborgarrådet. Jag vet inte om han blev nöjd med förtydligandet; jag vet inte om hennes svar sade så mycket mer än vad som står i det utdelade skriftliga svaret.

Vi socialkonservativa åt vår sida skulle vilja be Martin Westmont om några förtydliganden om Sverigedemokraternas politik. Martin Westmont sade att det kanske uppfattas som provocerande om en stor barnfamilj i Husby får se sig förbigången för att det kommer en stor nyanländ barnfamilj.

Då är min fråga till Martin Westmont: Spelar det någon roll för dig och för Sverigedemokraterna om den här stora lägenheten tilldelas en stor somalisk barnfamilj i Husby eller en stor nyanländ barnfamilj från Syrien? Spelar det någon roll för er?

§ 5 Interpellation om Eurovision och HBTQ-fokus (nr 2015:57)

Anförande nr 19

Borgarrådet W a n n g å r d (S): Jag ber att få hänvisa till det utdelade svaret.

Anförande nr 20

R a s m u s J o n l u n d (L): Tack för svaret! Det innehåller många bra saker och ställningstaganden. Det gläder mig att vi kan slå fast och visa att Stockholm är en stad som är välkomnande och öppen för alla, där lika rättigheter ska råda och där alla jämlikt och tryggt ska kunna delta till exempel i festligheterna och glädjen till Eurovision. Om detta är vi förstås ense.

Vi liberaler hade några frågor om mer än de här principerna, lite mer om hur vi i verkligheten bättre kan leva upp till dem. Jag skulle därför vilja få mer specifika svar på hur staden ser på den oro som ändå finns hos personer i HBTQ-gruppen inför den här festen och om de alla tryggt kan delta. Jag undrar också hur staden själv ser på behovet av trygga miljöer och mötesplatser.

Utöver att det naturligtvis finns värdefulla pågående kontakter saknar jag också svar på om det har skett någon uppvaktning eller om någon specifik kontakt har tagits i den här frågan.

Jag hoppas att jag kan få svar på dessa frågor här i debatten!

Anförande nr 21

Borgarrådet W a n n g å r d (S): Tack för interpellationen, Rasmus Jonlund! Det är fantastiskt kul att jobba med Eurovisionförberedelserna! Vi kommer verkligen att visa upp staden och alla våra positiva sidor, och vi ska säkerställa att vi kommer att göra ett väldigt bra arrangemang.

I det här arbetet tittar vi självklart på många olika delar. Hur skulle vi organisera det? Är det rätt att ha Kungsträdgården och Europride? Hur ska vi arbeta framför allt tillsammans med den internationella fancluben som är oerhört stark och som också har uttryckt sig väldigt positivt kring att vi lyssnar in deras förslag och idéer om hur vi ska organisera det hela?

Det är helt riktigt så, precis som det står i interpellationen, att HBTQ-personer liksom övriga stockholmare och besökare ska känna sig välkomna under den här festivalen. Vi jobbar väldigt hårt med trygghetsfrågor och vill naturligtvis inte på något sätt att besökare ska känna sig otrygga eller känna att man inte vågar stå upp för vem man är på grund av hot eller våld. Det vill vi absolut motverka.

Detta gör att vi har ett gediget säkerhetsarbete kring Eurovision. Det är 43 olika delegationer, 43 olika länder, som deltar i Eurovision. Alla ska tas omhand, och alla ska känna sig trygga. Vi har väldigt många frivilligarbetare. Vi är nu uppe i 600 frivilligarbetare kring Eurovision som kommer att arbeta som värdar för Stockholm.

Jag är en stor förkämpe för HBTQ-frågor. Det är viktiga frågor som alltid ska lyftas fram, och om vi på något sätt jobbar ofördelaktigt kring HBTQ-frågor vill jag naturligtvis veta det, ta det till mig och förbättra mig. Men i just Eurovisionfrågan

har vi gjort allt vi kan, och jag känner mig för närvarande trygg med att vi också har gått olika organisationer till mötes, om inte ny information dyker upp.

Anförande nr 22

R a s m u s J o n l u n d (L): Det är väldigt bra att vi har en gedigen planering inför Eurovision, inte minst när det gäller att alla ska kunna vara trygga. Det är väldigt viktigt att alla ska kunna delta i alla arrangemang och ha friheten att känna sig trygga i Stockholm. Det är självklart för mig som liberal också.

Men vi vet tyvärr att läget ibland ser annorlunda ut. Under Eurovision kommer många att vilja fira och festa och glädja sig här i Stockholm, bland annat, som sagt, många HBTQ-personer från när och fjärran, och de ska alla känna sig trygga och välkomna här i Stockholm. För vissa är detta kanske en sällsynt chans att verkligen vara sig själv på ett sätt man inte vågar vara i sitt hemland eller för delen i vardagen i Sverige eller i Stockholm, att känna sig trygga i att inte få sin identitet avslöjad och bara kunna slappna av. Det finns ju risker, och personer som inte kan leva öppet på hemmaplan kanske skulle vilja kunna göra det under den här festligheten.

Det är naturligtvis jättebra att vi har arrangemang, och vi ska verkligen satsa på våra stora arrangemang som är öppna och välkomnar alla. Men det kanske inte räcker med att uttala att alla ska känna sig trygga överallt. Som liberal kan jag ändå se behovet av att man ibland gör mer för just de här människornas frihet. Det är ju inte vi själva som har hittat på dessa behov och önskemål, utan de har framkommit i de kontakter som vi liberaler har haft med företrädare för HBTQ-rörelsen, därav mina frågor om det har varit några specifika kontakter och diskussioner. Som jag har förstått det har de vi har haft kontakt med inte hört av eller fått någon respons riktigt, men det är bara sådant som jag har hört från min sida.

Anförande nr 23

Borgarrådet W a n n g å r d (S): Ordförande, fullmäktige! Detta tar jag naturligtvis med mig, Rasmus, och jag vill bara meddela att om ni har hört någonting om att vi inte gått någon till mötes så kontakta projektorganisationen med Jesper Ackinger i spetsen som driver det här projektet. Jag har full tillit till honom i dessa frågor för att verkligen säkerställa att det här ska vara ett öppet och tillgängligt arrangemang. Här ska man verkligen kunna stå för och våga visa vem man är och vem man vill vara, oavsett vilket land man kommer ifrån.

Vi kan göra väldigt mycket för att säkerställa att man också vill återkomma till Stockholm, inte bara under Eurovision. Vi ska ju också anordna bland annat Europride under 2018, och vi ska alltid visa att vi är en öppen och tolerant stad där alla är välkomna. Tack för interpellationen!

Anförande nr 24

R a s m u s J o n l u n d (L): Jag vill återigen tacka för svaret och diskussionen som jag tycker har varit konstruktiv. Jag ska naturligtvis genast be dem vi har haft kontakt med att kontakta organisationen, men jag tror även att det kan vara värdefullt för dem att få den här politiska kontakten så att de känner att staden även från finansborgarrådets och den politiska ledningens sida ställer sig bakom det här och att man också har en öppenhet.

Jag säger inte att staden ska arrangera några särlösningar, för det är förstås ingenting man ska eftersträva, utan målet måste ju vara att alla arrangemang och allting ska vara trygga och öppna för alla. Men det kanske kan finnas behov, vilket har efterlysts, av vissa frizoner. Jag vet att det pågår sådana projekt och att man har sådana idéer som man försöker lösa på egen hand. Det har dock fortfarande uttryckts ett önskemål och ett behov av att man skulle kunna ha nytta av att ha staden med sig i det här.

Det positiva gensvar vi har fått bara genom att visa vårt intresse visar också att man skulle uppskatta att den politiska ledningen visar ett intresse och tar kontakt, även om jag förstår att det inte är Karin Wanngård som fixar det praktiska.

§ 7 Interpellation om stadens gymverksamhet (nr 2015:61)

Anförande nr 25

Borgarrådet B j u g g r e n (S): Jag ber att få hänvisa till det utdelade svaret.

Anförande nr 26

Bo S u n d i n (M): Ordförande, fullmäktigeledamöter! Den här motionen handlar om huruvida vi ska ha all idrottsverksamhet i kommunal regi eller om vi ska ha den uppdelad både på kommunala och privata alternativ. Vi tycker att det finns goda skäl att till exempel lägga ut gymverksamheter på privata entreprenörer i större utsträckning än vad som görs i dag.

Skillnaden mot för fyra fem år sedan är att det i dag finns ofantligt många privata alternativ i olika prisklasser och med olika inriktningar, så det här med att staden ska behöva bedriva samma typ av verksamhet har blivit lite förlegat. Därutöver kostar det idrottsförvaltningen en hel del pengar, eftersom det minskar användningen av de kommunala gymmen, och dessa pengar skulle kunna användas till andra aktiviteter, till exempel breddidrott.

Vi tycker också att det skulle vara intressant i samband med att vi renoverar ett antal bad, från Åkeshov och framåt, att pröva på att ha privata entreprenörer i kombination med baden.

Då är det också intressant att konstatera att i Sundbyberg, som tills för ett år sedan var en helt röd kommun som haft S-styre under nästan ett sekel, har man prövat detta, och man är väldigt nöjd med att ha en privat entreprenör tillsammans med ett kommunalt bad. Därför ställer jag nu frågan till borgarrådet: Varför skulle inte vi kunna göra likadant vid något av våra bad vartefter vi renoverar baden?

Anförande nr 27

Borgarrådet B j u g g r e n (S): Tack, Bo Sundin, för frågan! Bo Sundin inledde med att säga att det här är en fråga om vi ska idrottsverksamheter i kommunal regi eller i både kommunal och privat regi. Men faktum är att vi har ett enormt utbud av privata gymaktörer i den här staden, och nu låter det mer som att vi *bara* ska ha privata alternativ och inte några kommunala.

Staden bygger badhus för att öka simkunnigheten i staden, och badhusen bär sig inte kommersiellt. Badhusen är en viktig del i att se till att stockholmarna får möjlighet att simma, både att lära sig simma och simma som motion och rekreation. Vi anser att den gymverksamhet som finns på de här badhusen kompletterar utbudet på ett bra sätt för att få fler människor att bli fysiskt aktiva och röra på sig mer.

Sanningen är att vi fortfarande har ett enormt glapp när det gäller fysisk aktivitet i den här staden. Av vuxna kvinnor med endast grundskoleutbildning är det 40 procent som uppger att de aldrig idrottar eller rör på sig. När det gäller män är det något färre, 30 procent, som uppger att de aldrig motionerar. Det här är betydligt högre siffror än för personer med högre utbildning, och vi vet att det korrelerar med inkomster. Vi tror inte att det är så enkelt, men vi tror att det är en bidragande faktor.

Vårt idrottspolitiska program som vi har tagit gemensamt slår fast att stadens mål är att stimulera fler stockholmare att bli fysiskt aktiva. Vi vet att det ger vinster för individen i form av ökad muskelmassa, bentäthet, bättre koordination och balans, bättre kondition och bättre allmän ork, men på en aggregerad nivå får vi också färre sjukdagar, färre sjukskrivningar och lägre vårdkostnader.

Jag har försökt svara på Bos frågor i det skriftliga svaret, och för mig är den relevanta frågan att ställa den här: Bidrar kommunalt drivna gym och simhallar till att öka den fysiska aktiviteten och stärka folkhälsan i vår stad? Min övertygelse är att de gör det och att det därför är ett viktigt komplement i en stad som Stockholm.

Anförande nr 28

B o S u n d i n (M): Ordförande, kommunfullmäktige! När det gäller idrottsverksamhet tycker jag att den ska bedrivas både kommunalt och privat. Däremot tycker jag att gymverksamhet är en sådan verksamhet som absolut inte behöver drivas kommunalt när det finns så stora och professionella organisationer som driver detta i privat regi.

När det gäller sedan gäller hälsoperspektivet och att komma åt grupper som inte rör sig tillräckligt mycket – vi behöver till exempel ha mer fysisk aktivitet bland många människor, framför allt kvinnor i ytterstaden – finns det goda exempel på att det funkar. Där har kommunen försökt med olika aktiviteter med, för att uttrycka mig milt, blandade resultat. Men till exempel i Husby finns det ett gym bara för kvinnor som bedrivs i privat regi, så det går faktiskt att nå dessa kvinnor. Det behöver inte vara kommunalt.

Det är också så att man får vissa indirekta subventioner när man driver kommunala gym i samma lokaler som simhallar. Det finns en tumregel som har prövats rättsligt på en del håll som säger att inte mer än 30 procent av verksamheten ska vara gymverksamhet i förhållande till badverksamheten. Men det förhåller sig tyvärr så att i 9 av de 15 simhallar som vi har i Stockholm står gymanvändandet för mer än 30 procent, det vill säga det finns en viss form av subvention, och de pengarna skulle kunna användas till annan typ av idrottsverksamhet, breddidrott och så vidare.

Sedan kan jag hålla med borgarrådet om att det är oerhört viktigt att vi får fler aktiviteter bland människor, främst i ytterstaden, eftersom det är bra för folkhälsan, och det kan vi göra på många sätt, genom aktiviteter i fler anläggningar och så vidare. Men gymverksamheten tycker jag fortfarande mycket väl skulle kunna drivas i privat regi.

Anförande nr 29

R i c k a r d W a l l (-): Ordförande, ledamöter! Bo Sundin tar upp en bred fråga av principiell betydelse, det vill säga i vilken utsträckning kommunen ska driva näringsverksamhet som konkurrerar med det privata näringslivet. Han har exemplifierat med gymverksamheten som i frågan om de kommunala gymmen i allmänhet, så gott som uteslutande, förläggs till simhallar, vilket utgör en väldigt kraftig konkurrensnackdel för privata gymaktörer. Själv går jag till Eriksdalsbadets gym just för att på sommaren så kan jag bada också, och det går på samma kort.

Mot detta intresse av att det ska vara konkurrensneutralitet på marknaderna lägger Emilia Bjuggren andra värden i skålen, nämligen att det finns motiv för det offentliga att stödja och uppmuntra oss människor att röra på oss. Det är inte så alldeles enkelt att ta ställning i den här frågan. Dock kan man väl ändå säga att man har varit ganska framgångsrik historiskt med konstellationen gym/simhallar för att främja att barn och ungdomar och även vuxna ska röra på sig.

När vi nu har en sådan framgångsrik verksamhet vill jag uppmana samtliga närvarande: Missköt då inte den! Det har väl inte undgått någon att försäljningen av årskort har minskat med 11 procent under januari-februari i år jämfört med 2015. Den detaljerade statistiken har inte publicerats, men enligt vad ansvariga på Eriksdalsbadet säger till massmedierna är nedgången särskilt påtaglig bland yngre flickor.

Då är det upp till var och en att fundera på vad det beror på. Om jag skulle säga vad jag tror att det beror på skulle väl Olle Burell komma och säga att jag är nazist. Och för att ansluta till vad vi kallar varandra var det inte så länge sedan Olle Burell sade så till Martin Westmont, och då fick han ingen tillsägelse. Det finns olika måttstockar för olika personer, men summan av kardemumman är: Missköt nu inte den goda verksamhet som vi har! Försök vända utvecklingen!

Anförande nr 30

E r i k S l o t t n e r (KD): Det blev nästan komiskt när Emilia Bjuggren var uppe och nästan förvånat tittade på Alliansen och konstaterade att det låter som om ni inte vill ha några kommunala gym.

Det är alldeles riktigt: Kommunen ska inte syssla med gymverksamhet. Varför inte det då? Jo, på grund av det som Bjuggren själv sade i talarstolen: Det finns en uppsjö av privata gymaktörer som går alldeles utmärkt på den fria marknaden, och då ska inte kommunen syssla med denna verksamhet. Gymverksamhet är nämligen kommersiellt gångbart. Det är inte simhallar, och då är det rimligt att kommunen äger simhallar. Vi har ju inte kommunala mataffärer heller, eftersom mataffärer är kommersiellt gångbara.

Sedan det vara okej eller bra att ha utegym i den fria miljön. Det ser jag mer som ett komplement till den ordinarie gymverksamheten och som ett sätt att uppmuntra till fysisk aktivitet. Det är knappast något som konkurrerar med traditionella gym.

Man kan också undra vad Bjuggrens inlägg egentligen hade med kommunala gym att göra. Bjuggren berättar om olika grupper som inte gymmar eller tränar eller utför någon regelbunden fysisk aktivitet, men skulle de här grupperna som Bjuggren räknade upp plötsligt rusa till gymanläggningar för att vi instiftar en massa kommunala gym? Jag förstår liksom inte vad ägandet av gymmen har att göra med vilka grupper som kommer dit.

Borgarrådet har uppfattat det alldeles rätt: Vi vill inte ha kommunala gym, och det finns det väldigt goda skäl för. Det vi hörde var nästan som ett brandtal för att återkommunalisera gym för att få en del grupper att börja träna, och är det det man är ute efter är man på helt fel spår, tror jag.

Anförande nr 31

M e h d i O g u z s o y (V): Ordförande, fullmäktige, åhörare! Lite bakgrundsinformation: Ni satt i majoriteten i åtta år. Ni lyckades privatisera driften av Högdalens sim- och idrottshall och gymverksamhet, trots att det inte gagnade staden vare sig ekonomiskt eller på annat sätt främjade att fler människor började gymma och lyfta skrot.

År 2007 gjorde ni ett försök att upphandla de här verksamheterna. Då var det en folkpartist som inte gick med på det, för han tyckte att det skulle kosta mer än om man drev det i egen regi.

Efter valet 2010 gjorde man ett ytterligare försök, och då bjöd man in privata intressenter och frågade hur de ville ha det, hur de ville att vi skulle privatisera driften av simhall och gymverksamhet. Så lyckades man som sagt var privatisera driften av Högdalen, trots att staden går minst 1 miljon back jämfört med om man skulle driva det i egen regi.

Därför förstår jag inte vitsen. Varför ska vi privatisera driften av våra verksamheter när vi gör det mycket bättre och billigare själva? Ni har fört fram en massa konstiga konkurrens- och kostnadsargument. Men om det var kostnadsargument, varför ska staden behöva moms kompensera det här privata företaget med minst 1 miljon kronor? Varför ska vi förlora minst 6 miljoner under den tid som de har det här kontraktet? Jag förstår inte vitsen.

Det finns faktiskt ett värde i att man erbjuder simhallsbesökarna möjlighet att även gymma och lyfta skrot. Det finns ett stort värde i det, och det är stor skillnad mellan privata aktörers vilja att bedriva verksamhet och stadens. Vi har helt olika ambitioner och helt olika mål.

Den enda slutsatsen jag kan dra av att ni vill privatisera är att ni har ideologiska skygglappar – allt ska privatiseras och avregleras! Det som ni förde fram för länge sedan, det vill säga att allt som inte är myndighetsutövning ska privatiseras och konkurrensutsättas, den politiken tackar vi nej till!

Anförande nr 32

Borgarrådet B j u g g r e n (S): Är jag förvånad över denna privatiseringsiver? I tonen, nej, självklart inte, men i realiteten – ja. Efter åtta år av borgerlig majoritet är jag väldigt glad att ni valde att *inte* privatisera all den här idrottsverksamheten. Men jag är lite förvånad över att det är så tydligt att staden inte ska få bedriva någon form av gymverksamhet.

Jag delar uppfattningen i stort angående fristående gym. Staden ska helt enkelt inte bedriva en typ av verksamhet som direkt skulle konkurrera på en fungerande marknad. Men såsom även har framförts i den andra talarstolen är ju inte det fallet med simhallarna. De kommunala gymmen finns just i anslutning till simhallarna, eftersom det blir ett mervärde och för att det är ett sätt att stimulera fler stockholmare att röra på sig.

Det är ju det som det handlar om – att rikta sig till de målgrupper som i dag inte motionerar. Våra anställda vittnar varje dag om att det arbete som de fokuserar på att göra till viss del lyckas.

Jag tycker fortfarande att det låter som att ni från den borgerliga sidan ser ett stort problem med att det är för många stockholmare som gymmar kommunalt, men jag skulle fortfarande vilja hävda att det stora problemet är att det är för få som gymmar över huvud taget!

*§ 10 Muntlig frågestund**Fråga nr 1 Food trucks*

Anförande nr 33

Borgarrådet B r i n c k (M): Vi läste i fredags att ett antal ägare av foodtrucks, närmare bestämt 22 stycken, har lagt ned det senaste året. Ytterligare några stycken säger att de kommer att göra det, eftersom det är för dyrt, trångt och krångligt med stadens regler.

Det finns ju gränser för hur många gånger man kan säga ”vad var det vi sa”. Nu säger jag det i alla fall: Vad var det vi sa? Man anser att avgiften har blivit för hög. Man anser att man inte får stå på de ställen som vore riktigt intressanta, till exempel på Stureplan när krogarna stänger. Man anser också att tiderna är fel.

Jag skulle i all anspråkslöshet vilja höra ansvarigt borgarråds kommentarer till detta.

Anförande nr 34

Borgarrådet H e l l d é n (MP): När det gäller foodtrucks finns det 100 möjliga tillstånd just nu enligt det regelverk som vi har. Vi har aldrig kommit upp i den siffran, och det var också den bedömning som trafikkontoret gjorde när vi tog fram ärendet om att permanenta detta.

Vi vet att sedan detta först startade som en försöksverksamhet 2013 så har tillstånd sökts, och sedan har tillstånd lämnats tillbaka. Så har det varit alla de åren sedan 2013, i olika grad beroende på hur många tillstånd som har funnits.

Inför den kommande säsongen kommer foodtruckägare och säger att det har blivit större problem och så vidare. Men jag vill säga att i dag finns det 74 gällande tillstånd. Det som man kan läsa ut i den artikel i lokalpressen som kom häromdagen var att det är för hård konkurrens, och det är väl så det är med sådan här verksamhet. Det blir en konkurrens, och vissa klarar av verksamheten medan andra inte klarar det.

När det gäller kostnadsnivån på tillstånden gjorde vi bedömningen, och trafikkontoret gjorde bedömningen, att 30 000 kronor är en låg avgift för en sådan verksamhet. Det handlar bland annat om att jämföra med andra verksamheter. Om du har en permanent restaurang, en uteservering – eller en korvmoj, skulle jag säga – eller om du ägnar dig åt torghandel ska det inte vara för stora glapp beroende på typ av verksamhet, och det är en fråga om någon form av kostnadsneutralitet i förhållande till verksamheten.

Jag tycker att den verksamhet som är i dag är helt rimlig med de nivåer som är. Jag beklagar om det är vissa som inte klarar av sin verksamhet, men det är ju så det fungerar.

Anförande nr 35

Borgarrådet B r i n c k (M): Det som en del av de som är tillfrågade i artikeln säger är att de tycker att den avgiftshöjning som ni drev igenom på ungefär 250 procent var rätt saftig. Men det är liksom inte det som är det avgörande, utan det avgörande är att man inte får stå på de riktigt attraktiva ställena och att antalet tillstånd är begränsat.

Det är ju därför konkurrensen är så stor. Det är för många bilar som slåss om alldeles för få ställen, och då blir det så. Tiderna är också fortfarande begränsade.

Det är inte så att de förekommer något slags diskussion om att kanske titta över de riktlinjer man antog förra året – i högsta oenighet, vill jag tillägga?

Anförande nr 36

Borgarrådet H e l l d é n (MP): Jag tyckte inte att vi var så otroligt oeniga, men lite.

Jag ska säga så här: Nej, vi har inte tänkt det för tillfället. Där man inte får stå är ett område framför allt från Kungsgatan, Birger Jarlsgatan och ned till Strömmen, centrala delar där vi bedömer att det inte är lämpligt. Det är trångt, och framför allt byggs det om otroligt mycket just nu i den centrala delen av staden, så det skulle inte fungera med framkomligheten.

Det handlar också om att det finns speciella regler för tillfällig försäljning som gäller där, och bedömningen är att det inte passar.

Om man sedan tittar på vara i övrigt man inte får stå så handlar det om områden som vi huvudsakligen inte har med att göra. Det handlar till exempel om Skeppsholmen, Riddarholmen och hela norra och södra Djurgården som är kungens mark. Den råder vi inte över, så vi kan inte utfärda tillstånd där. Jag vet att Fastighetsverket har utfärdat speciella tillstånd på några av de här ställena, men det är ingenting som vi har någonting med att göra.

Anförande nr 37

Borgarrådet B r i n c k (M): Man får heller inte stå utanför tunnelbanan. När vi hade den här diskussionen förra året påpekade vi det lätt orimliga i att man inte fick stå sent på kvällen när krogarna stänger. Jag uttryckte mig något drastiskt då och sade att jag generellt tycker att det är bättre att folk äter korv än att de slåss med varandra, vilket annars är vad människor lätt gör när de lämnar krogen sent på natten.

Det är också ett argument som foodtruckägarna tar upp i den här artikeln. De kan inte förstå varför tillståndstiderna är så snåla, varför man inte får stå mitt i natten. På vilket sätt stör detta ordningen?

Den reservation vi hade då var att detta naturligtvis ska ske med respekt för de buller- och ordningsregler som vi har. Men det är ju en polisiär fråga att se till att dessa hålls efter. Det är faktiskt inte stadens uppgift. Vi utfärdar tillstånd enligt de kriterier vi formulerar, och sedan är det en ordningsfråga att se till att man håller sig till de regler som gäller.

Anförande nr 38

Borgarrådet H e l l d é n (MP): När det gäller tunnelbanestationer handlar även det om framkomlighet.

På kvällen handlar det om en ordningsfråga som är central och viktig. Många har säkert varit vid någon form av korvkiosk eller thairestaurang eller vad det kan vara på stan sent på kvällarna och vet vilken röra det kan vara där när folk kommer ut från krogen och slutar dricka alkohol och i stället ägnar sig åt andra saker.

Foodtrucks kan förflytta sig hur som helst i staden, vilket gör att man inte kan ha någon koll alls på var de är. I ett annat ärende som vi har senare i dag om utskänkningstillstånd finns det en reservation från Moderaterna och Liberalerna, där man säger att nöjeslivets störningar ska hållas inom rimliga nivåer, och det är väl det som det här handlar om. Jag tycker att de regler vi har i dag är rimliga.

Fråga nr 2 Förvaltningsflytt till Tensta

Anförande nr 39

A n n - K a t r i n Å s l u n d (L): I oktober 2011 tog stadsdelsnämnden i Spånga-Tensta beslut om att gå till ekonomiutskottet och hemställa om att bygga nytt förvaltningshus i kvarteret Kämpinge. Fastighetskontoret förordade den här platsen och att skolan skulle rivas. I juni 2013 kom ett inriktningsbeslut från utbildningsnämnden, där man gav förvaltningen i uppdrag att ta fram genomförandebeslut. Fastighetsnämnden beslutade i oktober 2013 om att utreda uppförandet av ny förvaltningsbyggnad.

Nu har vi kunnat läsa i tidningen som första informationskälla att utbildningsförvaltningen inte ska flytta till Tensta. Nu undrar jag hur borgarrådet ser på stoppet av ytterligare en stor förvaltning som man inte kommer att flytta till ytterstaden.

Anförande nr 40

Borgarrådet W a n n g å r d (S): Ordförande! Vi fick verkligen göra ett omtag i de här förvaltningsflyttsfrågorna, eftersom ni hade en tendens att peka ut exakt vart man skulle flytta och exakt när man skulle flytta. Det är inte det klokaste sättet att inleda förhandlingar när man ska titta på nya lokaler – en privat fastighetsägare utpekades och så varsågod, förhandla, gör upp om hyran!

Vi har förhandlat i över ett års tid angående utbildningsförvaltningens flytt till Tensta. Det har varit helt orimliga hyresnivåer, och det är inte så konstigt för det står ju i själva beslutet att hit ska ni flytta. Det blir helt orimligt. Nu kommer vi att ta ett helhetsgrepp. Vi har pekat ut vad vi kommer att fortsätta med och vad vi kommer att göra om.

När det gäller utbildningsförvaltningen är fortfarande inriktningen att vi ska byta de lokaler som de sitter i i dag. Men vi måste titta på hela marknaden där vi kan lokalisera dessa 350-400 arbetsplatser så att vi kan få bästa möjliga pris. Vi måste hela tiden ansvara för skattebetalarnas pengar. Det är orimligt att dogmatiskt flytta för att man har pekat ut en plats som får orimliga hyresnivåer och låsa sig fast där på bekostnad av färre lärare i skolan och ännu högre kostnader för utbildningsförvaltningen.

Det är orimligt, och därför måste vi ta ett nytt grepp när det gäller förvaltningsflytten.

Anförande nr 41

A n n - K a t r i n Å s l u n d (L): Jag måste säga att jag blir precis lika förvånad när jag hör det här från borgarrådet som när jag läste i tidningen vad Jan Valeskog hade sagt. Vem har pekat ut någon speciell fastighetsägare och en speciell plats? Om man hade brytt sig om att sätta sig in i de beslut som har tagits hade man vetat att vi

talar om Kämpingeskolans tomt, och mig veterligen är det kommunen som äger den tomten.

Kämpingeskolan ägs av Stockholms stad, tidigare Sisab, och har flyttats över till fastighetskontoret. I de beslut som har tagits i Spånga-Tensta, utbildningsförvaltningen och i fastighetsnämnden i inledningsskedena är det ingen som har talat om någon annan fastighetsägare och någon annan tomt. Sedan kommer ni och säger att det är en privat fastighetsägare som ställer krav på orimliga hyror, men då är det ju någon person som ni har valt ut själva i så fall. Det fanns inte alls med, utan det handlade om Kämpingeskolan, och det borde ni vara insatta i.

Anförande nr 42

Borgarrådet W a n n g å r d (S): Att vi har brist på skollokaler i den här staden är ingen nyhet. Det borde även Liberalerna känna till. Vi behöver fler skolor och fler skollokaliseringar. Då vore det ju håll i huvudet att ta en skola och omvandla den till kontor på en plats där vi vet att vi behöver ytterligare skollokaler.

Vi vet också att Spånga-Tenstas stadsdelsförvaltning är utlokaliserad i närheten av Lunda industriområde med väldigt liten tillgänglighet för de medborgare som man har att arbeta med. Vår prioritet nummer ett är att Spånga-Tensta ska ligga centralt i Tensta och verkligen hålla de gedigna medborgarkontakter som behövs.

Nej, jag hittar inte på. Vi har förhandlat i över ett års tid, och vi har fått orimliga hyror. Vi kan inte flytta dit!

Anförande nr 43

A n n - K a t r i n Å s l u n d (L): Om Karin Wanngård hade varit lite mer insatt i ärendet hade hon vetat att Kämpingeskolan har gått igenom och bedömts inte vara möjlig att reparera utom till orimliga kostnader och att den därför skulle rivas. Att någon annan skola skulle flytta dit har inte diskuterats.

Däremot är det så att sfi ska flytta därifrån till Bredbyskolan till hösten, tillsammans med Jobbtorg Kista. Det har också handlat om en samlokalisering av Spånga-Tensta och utbildningsförvaltningen, vilket skulle ge väldigt många arbetsplatser.

Jag tycker att svaren vi fått från borgarrådet här visar att ni inte har brytt er om att sätta er in i ärendet. Dessutom är det oerhört intressant att det inte har fattats något enda nytt beslut i någon enda av de här nämnderna, och inte heller i fastighetsnämnden, om att man skulle ändra inriktningen, utan helt plötsligt kommer det i Dagens Nyheter och i ett interpellationssvar som jag fick häromdagen!

Anförande nr 44

Borgarrådet W a n n g å r d (S): Helt plötsligt vet jag inte. Vi följer de regelverk som vi är satta att följa. Vi måste informera de anställda, och det kan jag säga till Ann-Katrin Åslund, att de blev inte så glada förra gången när anställda på Tekniska nämndhuset fick läsa i tidningen om att ni skulle stänga Tekniska nämndhuset. Ni hade nämligen missat en liten grej – att informera personalen först, de som är i direkt kontakt med verksamheterna. Den lilla detaljen hade ni glömt.

Vi går i ordning! Vi informerar personalen, vi kör informationsspåret och ja, det kommer ett beslut precis i den ordning som det ska vara i staden.

Fråga nr 3 Har alla ensamkommande, som placeras på skolor, genomgått de hälsokontroller som landstinget erbjuder?

Anförande nr 45

M a r t i n W e s t m o n t (SD): Nu ska till att börja med 4 300 ensamkommande placeras på ungefär 20 skolor runt om i Stockholm. Vi ser också en utveckling där sjukdomar som tuberkulos breder ut sig markant i Sverige, och därför vill jag ställa en fråga till skolborgarrådet: Har alla ensamkommande som nu ska placeras på våra skolor runt om i Stockholm genomgått de hälsokontroller som landstinget erbjuder nyanlända och därmed garanterat inte bär på smittsamma sjukdomar som exempelvis tuberkulos?

Anförande nr 46

Borgarrådet B u r e l l (S): Det är, precis som Martin Westmont säger, landstinget som har ansvar för att erbjuda och genomföra hälsokontroller av alla. Skolhälans roll i det hela, det vill säga utbildningsförvaltningens, är att remittera till olika vårdcentraler beroende på flyktingstatus och var någonstans i staden de här ungdomarna bor. Alla barn träffar skolhälans, och skolhälans viktigaste uppgift är ju just att hjälpa till att hantera den här situationen som naturligtvis har inneburit utmaningar för alla olika samhällsinstitutioner. Där har vi ett gott samarbete med landstinget, och vi försöker att inte i det här läget vara övernitiska i att diskutera vem som ska göra vad utan försöka använda de resurser vi har. Men det är i grunden landstinget som ska göra detta, och vi har hälsosamtal efterhand.

Det här tar naturligtvis mycket tid, och det är därför som vi i majoriteten och i enighet i nämnden tittar på hur vi kan förstärka elevhälsan på olika sätt. Jag som skolborgarråd vet att det är en av de absolut viktigaste sakerna vi har att göra så att vi kan se till att tiden räcker för alla de saker som skolsköterskor behöver göra. Vi har också väldigt bra koll på Sprinteleverna, alltså de som går på gymnasieskolan. Där har vi ett samlat grepp kring alla gymnasieungdomar som kommer till vår stad.

Jag vill alltså hävda att vi har god ordning. Sedan kan jag inte veta om exakt alla har gjort det. Jag vet att man gör en prioritering utifrån vilka länder människor kommer ifrån också.

Anförande nr 47

M a r t i n W e s t m o n t (SD): Det är precis som Olle Burell säger: Man kan inte veta exakt vilka det är som har hälsotestats, just för att det är frivilligt. Jag vill ändå påstå att det är ett problem med tanke på att tuberkulos är en allvarlig sjukdom. I värsta fall kan man faktiskt dö av det. Man smittas genom hostningar, nysningar och så vidare, och vi har ju till och med experter som varnar nu. Till exempel Gunilla Källenius, professor i klinisk mikrobiologi, varnar nu för att resistent tuberkulos kan spridas i en sådan takt att Sverige kan hamna i samma situation som för hundra år sedan då människor isolerades i sanatorier.

Tycker inte Olle Burell mot bakgrund av detta att det kan vara en idé att införa obligatoriska hälsoundersökningar för alla nyanlända som kommer till Sverige och framför allt alla de ensamkommande som nu ska placeras på skolor runt om i staden?

Anförande nr 48

Borgarrådet B u r e l l (S): Som jag sade har vi skolsköterskor och elevhälsoteam på alla våra grund- och gymnasieskolor som på ett väldigt seriöst och tillförlitligt sätt tar sig an den här uppgiften. Sedan förstår jag faktiskt inte vad det är för skillnad på ungdomar beroende om de kommer ensamma eller med sina familjer. Alla ska få en bra introduktion i det svenska samhället, inklusive hjälp med att kolla upp sin hälsa. Jag träffade en rektor häromveckan som berättade hur hennes skolsköterska hade gått med sina ungdomar direkt till vårdcentralen och sett till att alla fick de hälsokontroller som de vill ha. Även olika vaccinationsprogram är viktiga att genomföra med alla dem som inte har förmånen att växa upp i Sverige så att de kommer i kapp, både för den enskilda personens skull och naturligtvis för oss alla.

Anförande nr 49

M a r t i n W e s t m o n t (SD): Det är jättebra, Olle Burell. Problemet är att det bara är ungefär hälften som går och hälsotestar sig, just för att det är frivilligt. Det finns ju en annan aspekt här också. Obligatoriska hälsoundersökningar skulle inte bara förhindra att svenska barn smittas av tuberkulos och andra sjukdomar, utan de människor som är smittade skulle få hjälp i tid. Tycker inte Socialdemokraterna att det vore en bra idé att kräva obligatoriska hälsoundersökningar så att människor som är smittade får vård och hjälp innan det är för sent?

Anförande nr 50

Borgarrådet B u r e l l (S): Jag träffar rektorer, skolsköterskor, lärare och skolpersonal varje vecka, och jag har hittills inte fått någon som helst signal om att det finns barn och ungdomar som avböjer möjligheten till hälsosamtal. Vi har en väldigt fin verksamhet där skolsköterskorna bygger upp ett förtroende hos dessa ungdomar och vägleder dem så handfast som vi vet att skolsköterskor är duktiga på att göra och samarbetar mellan Stockholms stad och Stockholms läns landsting. Jag utgår från, att detsamma gäller också på den fristående sidan där man tar emot nyanlända elever. Men det här kunde möjligtvis vara en fråga som Martin Westmonts partikamrater eller kanske Rickard Wall kan följa upp i landstingsfullmäktige.

Fråga nr 4 Food trucks

Anförande nr 51

K a r i n E r n l u n d (C): Det var roligt att vi hann med en fråga om foodtrucks redan tidigare, för jag fortsätter gärna den debatten. Jag blev lite förvånad och lite besviken på vissa av de svar som trafikborgarrådet gav.

Det var ganska precis ett år sedan som vi stod här i fullmäktige och antog ett regelverk för att permanenta foodtrucktillstånden. Nu kan vi se konsekvenserna av att ni röstade nej till de regler som vi i Alliansen föreslog men som ni tyckte var onödiga.

När jag hörde vad Daniel Helldén svarade Cecilia Brinck i den tidigare frågan tolkade jag honom som att han helt enkelt inte kommer att göra någonting alls åt de förslag som har framkommit för att göra marknaden för foodtrucks bättre. Är det så?

Anförande nr 52

Borgarrådet H e l l d é n (MP): Huvuddiskussionen, som jag har förstått det just nu, handlar om platsen och tiden. Det är bara att titta ut över Stockholm och se hur stort Stockholm är och den plats som finns. Sedan vill de ha de mest attraktiva och lukrativa platserna, och då har vi bedömt att den centralaste delen av staden inte är lämplig. Det är bara att gå ned på stan och se hur det ser ut, till exempel vid Sergels torg, Hamngatan och så vidare.

Det är inte så stora områden som är undantagna. Tidigare fanns det ett kluster uppe vid Brunkebergstorg. Där håller det på att byggas om, och där ska det hända ännu mer saker, så det fungerar inte. Det handlar också om framkomligheten generellt och de regler för tillfällig försäljning som finns i city.

Sedan är det Gamla stan, och där handlar det om att man då skulle få in foodtrucks på gatorna i Gamla stan. Det är ju så att regelverket är att man får stå där det är tillåten parkering, och man får stå där det är parkeringsförbud. Man får inte stå i busskörfält och på en del andra platser. Om man ser till staden i stort är det otroligt generöst. Sedan finns det, som jag sade i mitt tidigare inlägg om den här frågan, stora områden som vi inte kan reglera. Det är till exempel Fastighetsverkets mark och kungens mark där vi inte har rådighet. Om man tittar på kartorna ser det ut som stora områden, men det är inte vår mark, vi kan inte göra någonting åt det och vi kan inte hantera den marken. Jag bedömer att vi har tillräckligt mycket mark och plats för de här verksamheterna.

När det gäller tiden tror jag inte, som jag sade tidigare, att det är lämpligt att ha det dygnet runt eller hur det nu skulle vara. Det handlar om just detta att foodtrucks kan flytta runt. Det förslag som kommer upp senare är att kl. 23.00 ska uteserveringar vara stängda. Foodtrucks serverar inte alkohol, men de kommer att dra till sig vissa typer av människor.

Anförande nr 53

K a r i n E r n l u n d (C): Jag tycker nog ändå att de svar jag får är lite förvånande. Om vi börjar med platsen, alltså att det finns platser i city där foodtrucks inte har tillstånd att stå, säger Daniel Helldén att han vill prioritera annat och att det gäller framkomligheten generellt. Betyder det att han prioriterar till exempel biltrafiken i Stockholms allra centralaste delar framför ett levande stadsliv i dessa delar? Jag kan tyvärr inte tolka svaret på något annat sätt. Jag har heller inte hört något annat bra argument för varför inte foodtrucks skulle få stå i de allra mest centrala delarna av staden.

När det gäller tiden säger Helldén att det inte är lämpligt, för det kommer att dra till sig en viss typ av människor. Men hur kan Helldén säga att det här inte kommer att fungera, innan vi ens har testat det?

Anförande nr 54

Borgarrådet H e l l d é n (MP): Självklart ska vi kontinuerligt utvärdera saker vi gör i staden! Men först var det ju ett test som sattes igång, och sedan permanentade vi det med vissa typer av regler. Då måste man låta dem verka ett tag innan man ändrar dem och speciellt om man tycker att de regler man satte faktiskt var bra och har en poäng.

Jag tycker att Karin Ernlund är något orättvis när hon säger att vi prioriterar bilarna. Åk ned till city och se hur det ser ut där i dag! För det första grävs hela Hamngatan upp. Det går inte att ha verksamheter där. Stora delar av Regeringsgatan är uppgrävd. På Klarabergsgatan pågår stora projekt, och där håller vi dessutom på att göra en bilfri gata. På halva Kungsgatan, där gränsen är, får man inte köra annat än buss och taxi. På den andra delen har vi precis satt in framkomlighetsåtgärder för bussarna. Vi inför ytterligare ett antal gågator nere vid Biblioteksgatan, så jag tycker att det Karin Ernlund säger är orättvist.

Anförande nr 55

K a r i n E r n l u n d (C): Det är klart att det fortfarande finns platser i Stockholms centrala delar där foodtrucks kan få plats! Hela anledningen till att vi genomförde den så kallade legaliseringen av foodtrucks var ju just att skapa en mer levande stad, att ge stockholmarna ett större utbud av matupplevelser, och tanken är såklart att de ska finnas där människor är. Det finns plats i de allra mest centrala delarna av Stockholm för det också.

Ja, det var ett test. När vi genomförde det här gjorde vi det som en försöksverksamhet som vi sedan var överens om att permanenta. Men ni permanentade ju med de regler som fanns under försöksperioden och valde att helt enkelt inte gå med på de liberaliseringar som vi föreslog för ett år sedan.

Jag tycker faktiskt att detta rimmor ganska illa med de visioner som Daniel Helldén presenterar för att Stockholm ska bli en mer levande stad, framför allt om det nu är så att vi bara ska en levande stad på dagtid.

Anförande nr 56

Borgarrådet H e l l d é n (MP): Jag tycker ändå att rätt ska vara rätt. Vi ökade kraftigt antalet tillstånd när vi permanentade. Vi ökade tiden som man fick stå på samma plats från två till tre timmar. Det är en ganska kraftig förändring mot innan. Vi ökade tiden på dygnet som man fick stå. Tidigare var det 07.00 till 22.00. Nu är det 06.00 till 24.00.

Det är inte så att vi permanentade det som var innan. Vi utökade därför att vi tyckte det var rimligt, men sedan stannade vi där för vi tycker inte att andra tider fungerar. Man skulle inte kunna stå längre, för då blir det en permanent verksamhet. Vi bedömde också att det inte behövdes fler tillstånd. Vi kunde överblicka konsekvenserna för 100 tillstånd men inte fler. Nu vet vi att det lägger sig under 100, och det var också en bedömning som gjordes av trafikkontoret.

Vi gjorde en utökning. Vi permanentade det. Vi såg till att vi har ett levande Stockholm där det finns foodtrucks men inom vissa rimliga riktlinjer som gör att staden fungerar.

Fråga nr 5 Tekniska nämndhusets framtid

Anförande nr 57

Erik Slottner (KD): Frågan om Tekniska nämndhusets framtid har varit omdebatterad en längre tid, och den har debatterats även i den här salen. Nu tycks enligt uppgift majoriteten ha bestämt sig: Planerna på en flytt till Söderstaden skrotas, och i stället förordas en upprustning av nuvarande fastighet för en fortsättning av nuvarande verksamhet.

Min fråga till Wanngård är om detta innebär att förhoppningarna om att kunna utveckla nedre delen av Fleminggatan med bostäder och ett levande stadsliv nu definitivt är begravda.

Anförande nr 58

Borgarrådet Wanngård (S): Ordförande, fullmäktige! Kontor är också en viktig del av stadsmiljön. Vi kommer inte att kunna bo om vi inte kan arbeta, om vi inte kan leva, om det inte finns skolor och förskolor. Det är därför det är så viktigt att vi nu i majoriteten verkligen fokuserar på att bygga stad. I detta arbete är arbetsplatser en viktig del.

Ni hade glädjekalkyler när det gäller Klamparen, alltså Tekniska nämndhuset och dess flytt. Dels skulle det finansiera Tele 2-arenan eftersom det, enligt er, inte skulle kosta skattebetalarna en enda krona. Det har Tele 2-arenan gjort. Dels skulle ni finansiera det med att flytta från Tekniska nämndhuset till Söderstaden för att finansiera ett markköp. Detta projekt var alldeles för dyrt, och det är som jag svarade på en tidigare fråga: Det går inte att försvara att vi använder skattebetalarnas pengar för att flytta runt förvaltningskontor som blir för dyra och för stora projekt.

Vi måste säkerställa att våra förvaltningslokaler och våra förvaltningars lokaliseringar är de bästa möjliga för stockholmarna och för våra skattemedel. Vi har utrett detta på längden och på tvären och härsan och tvärsan och ser att det bästa vi kan göra är att renovera och minimera ytan. Vi kommer förhoppningsvis att lyckas sälja av vissa delar, och vi kommer att flytta ut vissa verksamheter och flytta ihop, vilket jag ser fram emot. Det kommer att bli kontorslandskap!

Det kommer att bli väldigt fint i Klamparen, och det kommer att säkerställa att vi också har kontor i Stockholms innerstad.

Anförande nr 59

Erik Slottner (KD): Ordförande! Jag vet att Wanngård ofta är bekymrad över att det saknas kontor och arbetsplatser i Stockholms city. Det känns faktiskt inte som om det är särskilt många som delar den oron.

Däremot finns det en väldig oro och ett dokumenterat problem med för få arbetsplatser i söderort. Nu tar ni ifrån söderort – hur många arbetsplatser det nu är i Tekniska nämndhuset, det borde jag veta, men det passar jag på – ett antal hundra arbetsplatser som redan var in-tecknade där framöver. Vad händer med de arbetsplatserna nu? Söderort skulle behöva dem.

Inte kan Wanngård mena att Tekniska nämndhuset, såsom det är byggt i dag, bara med kontor, i en ganska sluten byggnad vänd från gatan, ska bidra till att skapa stadsliv enligt promenadstadens principer? Den här byggnaden är faktiskt ett problem. I stället skulle vi vilja ha bostäder, hotell, restauranger och utnyttja närheten till vattnet och skapa den länk mellan city och Kungsholmen som vi behöver.

Anförande nr 60

Borgarrådet W a n n g å r d (S): Det är jättefina visioner, men det finns en prislapp. Det finns en prislapp på vad det här kostar, och då är det inte ekonomiskt försvarbart. Vi kommer att kunna göra fantastiska kontor, där man jobbar på ett nytt sätt, i kontorslandskap där många tekniska förvaltningar finns samlade på en och samma plats.

Det jag är bekymrad över är att ni tror att vi räddar i stort sett allting när det gäller arbeten genom att flytta just kommunens egen verksamhet. Jag tror mer på kluster-tanken, där vi samlokaliserar oss med det privata näringslivet, med akademien och med våra förvaltningar. Det är det som gör att man får dynamiken och karriärvägarna för medarbetarna. Vi tror inte att bara för att vi flyttar en förvaltning med hundratals anställda så har vi räddat jobben. Det är inte så det fungerar.

Anförande nr 61

E r i k S l o t t n e r (KD): Det är klart att en försäljning av marken här också genererar intäkter. I dag är marken på och kring Tekniska nämndhuset väldigt dåligt utnyttjad. Antalet bebyggd kvadratmeter mark skulle kunna öka om vi säljer fastigheten och i stället bygger bostäder, restauranger, kommersiella verksamheter, kanske hotell, på den här platsen.

Det är klart att det inte bara är kommunala arbetsplatser som ska skapa liv i olika stadsdelar, men det är klart att om kommunala arbetsplatser flyttar till olika delar där det i dag råder brist på kontor och andra arbetsplatser så blir de en föregångare som kan tjäna som inspiration också för privata företag. Det skapar jobb, därför att det blir en större dagbefolkning som är ute och äter och kanske går till mataffären och handlar efter jobbet, putsar skor och tvättar skjortor och vad man nu kan göra för något. Precis som att när allmännyttan nu bygger ganska mycket lägenheter på och omkring Järvafältet kan det också vara ett föredöme för privata byggare att våga göra detsamma. Detta gäller även arbetsplatser och kontor.

Anförande nr 62

Borgarrådet W a n n g å r d (S): Det är det som är så vackert med att bygga stad, att vi säkerställer att det finns kontor, bostäder, skolor och förskolor. Det finns äldre kontorsfastigheter, och det finns nya kontorsfastigheter. Vi säkerställer att stadens förvaltningar finns i hela staden, att vi har stadsdelsförvaltningskontor, att vi har större centrala förvaltningar även utanför citykärnan.

Men när man i den debatten påstår att vi inte ska ha förvaltningskontor i citykärnan, då säkerställer man inte att vi återfinns i hela staden, och det handlar just om hela staden. Sedan var det här projektet också alldeles, alldeles för dyrt. Ni skulle finansiera en arena med det här projektet, en arena som vi blev tvungna att skriva ned med 1 miljard kronor. Det var en finansieringslösning, och det borde ni erkänna!

Fråga nr 6 Klotter

Anförande nr 63

C h r i s t o f f e r J ä r k e b o r n (M): Stockholm är en helt fantastisk stad! Det tror jag att vi alla kan vara överens om. Däremot har vi den senaste tiden kunnat se med egna ögon och i medierna hur Stockholm blir alltmer nedgången. Problembeskrivningen byter namn. Det handlade om sopor, råttor och nedskräpning. Nu handlar det om klotter.

På Södermalm kan vi se hur klotteranmälningarna har ökat med 78 procent. På Kungsholmen har de ökat med 57 procent, och vi kan se i hela staden hur klotteranmälningarna ökar. Problemets kärna är densamma när det gäller alla de här problemen med sopor, råttor, nedskräpning och klotter, och det är brist på prioriteringar och brist på politisk handlingskraft.

Mina första frågor till trafikborgarrådet är: Är ni nöjda med utvecklingen i Stockholm när det gäller klotter? Vad tror ni att det här beror på?

Anförande nr 64

Borgarrådet H e l l d é n (MP): Jag tycker att det krävs lite källkritik i det här sammanhanget. I artiklar om klotter, graffiti, gatukonst och så vidare figurerar det lite olika siffror på det här området.

Om man tittar på statistiken över anmälningar när det gäller just klottret har antalet successivt gått upp under åren. Från 2012 till 2013, när ni satt vid makten, gick anmälningar upp med 40 procent. Från 2013 till 2014 gick det upp med 58 procent, och för nästa period är det en ännu större ökning av anmälningar.

Vad har då hänt under den här tiden, bortsett från den första tiden då ni satt vid makten? År 2013–2014 infördes Tyck till-appen, vilket har gjort att antalet anmälningar kraftigt har gått upp på alla områden, vad det än handlar om för någonting, och det är då man har rapporterat de stora förändringar som man anser sig se.

Från 2014 till 2015 gick det upp från 32 000 anmälningar totalt i staden till 52 000, och det vet vi har att göra med att vi har en funktion i dag som gör det enkelt att tala om när man ser någonting och lättare anmäla det som man upplever i staden.

Det här betyder inte att anmälningarna i nästa steg gäller någonting som faktiskt finns där. Det är det första. För det andra kan det vara så att det visst finns där men att det inte visar på någon utveckling eller förändring, och det är det centrala. Det bör man ha med sig när man diskuterar den här frågan.

Anförande nr 65

C h r i s t o f f e r J ä r k e b o r n (M): Det låter på trafikborgarrådet Daniel Helldén som om det enda som har skett i Stockholm är att anmälningarna har ökat och inte klottret i sig. Det tror jag är en bild som väldigt få stockholmare känner igen sig i.

Vi diskuterade det här i Södermalms stadsdelsnämnd i förra veckan, och då sade till och med Daniel Helldéns partikompisar i majoriteten att det är klart att klottret har ökat. Den insikten verkar inte Daniel Helldén ha, och därför vill jag återkomma till

det här med politiskt ledarskap. Vi i Alliansen fick ofta kritik för att vi hade en alldeles för tuff nolltolerans. Men det är viktigt att man är tydlig. Politik handlar om att vara otroligt tydlig med vilken riktning man har och sedan välja. Man kan inte tycka allting, och just nu befinner vi oss i någon grå massa där lagliga klotterväggar ska fram till varje pris, trots att vi ser att klotteranmälningarna ökar.

Då vill jag återkomma till min fråga: Menar Daniel Helldén att klottret inte har ökat? Och om de har ökat, vad tror han att detta beror på?

Anförande nr 66

Borgarrådet H e l l d é n (MP): För det första ska jag säga att det inte finns några lagliga klotterväggar i den här staden. Däremot finns det väggar där man kan måla graffiti. Vi har också tagit bort den nolltolerans som gjorde att man tidigare inte kunde ägna sig åt gatukonst. Detta kan man nu se i staden på ett helt annat sätt än tidigare. Det är något som vi ser som positivt.

Graffitin och gatukonsten är inslag som finns i moderna städer. Klotter och framför allt skadegörelse som det handlar om är någonting som vi inte ska ha i staden. Det är vi tydliga med. Det ska vi inte ha. Olagligt klottrande ska vi inte ha, och därför har vi en nolltolerans mot detta. Vi har också en 24-timmarsgaranti som säger att efter 24 timmar ska klotter tas bort på stadens egendomar. Det ska göras, men det kan inte alltid göras, vilket bland annat beror på väderförhållanden. Men där är vi tydliga.

Anförande nr 67

C h r i s t o f f e r J ä r k e b o r n (M): Jag tycker faktiskt att det är något anmärkningsvärt att trafikborgarrådet inte kan svara på frågan om han anser att klottret har ökat eller inte. Han talar om allt annat utom att svara på frågan som jag har ställt flera gånger.

Jag har noterat att Daniel Helldén i medierna bland annat har skyllt på vädrets makter. Det verkar vara någonting som Miljöpartiet och majoriteten just nu ägnar sig mycket åt: Man skyller på allt annat. Kan man nu inte skylla på Alliansen verkar det nu vara vädrets makter.

Det här är någonting som vi kan notera att flera miljöpartistiska politiker ägnar sig åt. Vi kunde senast se på Öland hur en miljöpartistisk politiker fick hela kommunfullmäktige att dansa regndansen i hopp om att detta skulle lösa vattenbristen. Möjligen är det så att det Daniel Helldén vill är att hela kommunfullmäktige ska dansa klotterdansen så att vi blir av med det här.

Det kommer inte att lösa problemet. Vad tror Daniel Helldén att det beror på att klottret har ökat, och vad tänker majoriteten göra för att lösa detta? Det är en fråga som ledande politiker måste svara på!

Anförande nr 68

Borgarrådet H e l l d é n (MP): Det finns många människor som vänder sig till högre makter och ber och annat för att få fram saker och ting. Det är en helt annan sak.

Jag har inte skyllt på vädret. Däremot har jag förklarat varför man ibland upplever att 24-timmarsgarantin inte hålls. Det har att göra med att man inte alltid kan ta bort klottret vid en viss väderlek och temperatur, för då skadar man den betong som det har klottrats på. Det är det jag har sagt. Jag har inte skyllt på vädret. Det är ohederligt att säga det, tycker jag.

Jag har inte upplevt att klottret har ökat. Jag vet att det finns många fler anmälningar i dag än tidigare, men det finns en fruktansvärd massa fler anmälningar på hela stadsmiljö- och driftområdet också, och jag upplever inte att gatubrunnar och lampor är trasiga i den utsträckning som siffrorna visar. Det är någonting helt annat som vi ser här.

Självklart ska vi titta på siffrorna, analysera dem och se vad det är som ligger bakom, på alla områden och även på detta område.

Fråga nr 7 Nobel Center

Anförande nr 69

B j ö r n L j u n g (L): Ordförande, fullmäktige, åhörare! Jag hade egentligen tänkt ställa frågan till Karin Wanngård eller Jan Valeskog, för det jag tänker prata om är pengar och siffror, och det är ju egentligen inte borgarrådet Mogerts ansvar. Han har ju hand om planer och sådana saker och gör slut på de här pengarna. Men det är andra som beslutar om dem.

I det här fallet hade jag tänkt vara lite högtidlig och tala om kommunallagens likabehandling av invånare och andra och er egen fäbless för att saker och ting ska vara jämlika. Hur stämmer det med kommunallagen när det gäller likabehandlingsprincipen att Nobelhus AB slipper planavgifter för sitt bygge Nobel Center, medan jag eller någon annan som ska ändra någonting på huset får betala väldigt mycket pengar för ändring av en detaljplan?

Anförande nr 70

Borgarrådet M o g e r t (S): Av alla frågor som jag väntade mig kring Nobel Center var nog detta den minst anade. Jag måste erkänna att jag inte har ägnat så mycket tid åt att granska just planavgifter i detta ärende. Jag gör det väldigt gärna så kan vi återkomma och reda ut vem som har betalat vad i detta. Min enkla ingång är att när vi gör planer och sådant ska det betalas. Det är det ekonomiska ansvar jag har för min verksamhet. Så är det med det.

Jag tittar gärna på detta, för jag kan faktiskt inte svara på vem som betalar planavgifterna i dag.

Anförande nr 71

B j ö r n L j u n g (L): Ordförande, fullmäktige, åhörare! Det var en tråkig historia, eftersom det var rätt så tydligt i exploateringsnämnden att Stockholms stad från början skulle gå plus minus noll på den här affären. Rimligt, kan man tycka. Men nu har vi ådragit staden ungefär 217 miljoner kronor, i alla fall enligt exploateringskontoret, i kostnader, och en del av den här kostnaden skulle alltså vara planavgiften för Nobelhuset som staden tydligen ska betala och inte, som det brukar vara, exploatören eller den som vill bygga någonting.

Det där tycker jag är en konstig princip, och det var därför jag inledde med att säga att det faktiskt är lite orättvist att ställa frågan till Roger Mogert, för han kan ju inte kunna allting kring det här med Nobel Center som jag har satt mig in i. Men som stadsbyggnadsborgarråd kanske han har en liten åsikt om det i alla fall.

Anförande nr 72

Borgarrådet M o g e r t (S): Min ingång är mest att vi ska få betalt på stadsbyggnadssidan. Det är där mitt fokus är.

När Björn Ljung pratar om de ökade kostnaderna vill jag säga att den största delen av dessa handlar om att vi köper ett hus av oss själva. Det är den stora andelen av den ökade kostnaden. Då kan man diskutera om detta är en reell kostnad, när vi för över pengar från exploateringsnämnden till hamnen. Är det en kostnad för staden eller byter vi bara konton?

Den andra stora kostnadsökningen i detta ärende är att man lägger på en risk på 20 procent, vilket är det sedvanliga i den här typen av projekt men som av någon anledning inte hade gjorts när man kalkylerade förra gången. När Björn Ljung var med och styrde staden underlät man att lägga in den kostnaden. Det är dock ingen kostnadsökning, utan det är ett mer formellt korrekt sätt att bereda och framställa frågan på, det vill säga det finns en risk i projektet, och vi bedömer den vara 20 procent.

Detta är den stora kostnadsökningen i projektet, det vill säga det är ingen de facto-kostnadsökning.

Anförande nr 73

B j ö r n L j u n g (L): Ordförande, fullmäktige, åhörare! Nu är det så här, borgarrådet Mogert, att du inte är finansborgarråd och jag begär inte att du ska ha alla kalkyler i huvudet, men 20 procents ökning på 0 kronor blir noll, vad? Till och med för mig som har gått flumskolan så blir det noll.

Sedan är det med förlov sagt lite huvudlöst att hamnen säljer tullhuset till staden för att det sedan ska kunna rivas. Kostnaden, har jag hört, är 76 miljoner, och av det är reavinst en ganska stor del. Ni betalar alltså lite extra till Magdalena Andersson, er partikamrat i Rosenbad. Då kan man undra: Hur klokt är det?

Hela tankesättet runt det här projektet är ju bara fel! Det är inte bara det att huset är stort och dominerande, utan nu är det dessutom en ruskigt dålig affär – ett svart hål i kommunens budget och orättvist mot den enskilda medborgaren som själv får betala detaljplanen. I det här fallet är det kommunen som betalar åt stora Nobelhus AB.

Anförande nr 74

Borgarrådet M o g e r t (S): Låt mig börja med att säga att Björn Ljung gör ett tankefel när han pratar om de 20 procenten, för det är ett av de reella tilläggen. Gå tillbaka och titta i ärendet! Det har nämligen hela tiden funnits en kostnadssida som delvis tas bort av en intäktsida. Men kostnadssidan ökar med en risk på 20 procent. Det är en del av ärendet.

Björn Ljung säger att allting är fel i detta. Men för mig är detta något oerhört positivt för staden! Där skiljer vi oss lite åt. Jag tycker att det är otroligt glädjande att vi efter 15–20 års arbete äntligen får till ett Nobel Center i Stockholm, på en plats som är bra för Nobel Center, en plats som blir bra för Stockholm, med en utformning som är gjord av en internationellt erkänd arkitekt vars varumärke de facto är att jobba med det moderna i en historisk miljö. Jag ser det som någonting mycket positivt.

Om jag fritt fick välja en institution till Stockholm, en institution som signalerar en tro på framåtskridande, vetenskap, humanism och kultur skulle jag vilja påstå att det är Nobel Center som jag vill ha till Stockholm.

*§16 Överenskommelse om exploatering inom fastigheterna Påsen 8, Påsen 10 och Godsvagnen 10 samt försäljning för bostäder inom del av fastigheten Påsen 8 och del av Hammarbyhöjden 1:1 i Södra Hammarbyhamnen med Kvp 8 Fastighet AB och Kvp 10 Exploatering AB m.fl. (Utl. 2016:29)
Genomförandebeslut*

Anförande nr 75

J a n V a l e s k o g (S): Ordförande, fullmäktige! Fullmäktige beslutade i januari i år om en detaljplan i de aktuella ärendena, det vill säga i en del av kvarteren i Södra Hammarbyhamnen. Det gäller del av kvarteren Påsen och Godsvagnen med mera. Totalt handlar det om 750 bostäder och två förskolor med cirka tio avdelningar. Investeringsutgifterna går upp till 57,7 miljoner. Det gäller främst ombyggnader samt kompletterande parkuppbyggnad. Investeringsinkomsterna är 16,4 miljoner kronor. Försäljningen gäller del av Hammarbyhöjden 1:1 som ägs av Stockholms stad och fick laga kraft 2008 och kommer att ge staden en försäljningsinkomst på drygt 221 miljoner kronor.

Med denna mycket korta inledning yrkar jag bifall till kommunstyrelsens förslag till beslut.

§ 17 Riktlinjer för Stockholms stads sociala investeringsfond (Utl. 2016:30)

Anförande nr 76

Borgarrådet **W a n n g å r d** (S): Ordförande, fullmäktige! Stockholm är en öppen stad, en stad som växer sig stark och dit fler människor söker sig för att vara med och bygga sin egen och därmed sina drömmars stad.

För att Stockholm ska fortsätta vara en stad som växer och en stad där människor kan växa krävs det investeringar. Vi investerar i nya hus för att ge plats åt växande företag och familjer. Vi investerar i vägar och kollektivtrafik för att ge alla möjlighet att ta sig till arbete och utbildning.

Stadens uppgift är att ge goda förutsättningar åt alla dem som verkar i vår stad, och vi investerar för att vår stad ska växa sig starkare. Vi bygger bort hinder för människors utveckling, och vi är framgångsrika i mycket.

Att bygga en stad handlar alltså om att skapa goda förutsättningar för de människor som finns i staden. Under en alltför lång tid har staden tillåtit att glida isär. I dag kan vi se resultatet av den allt växande segregationen i Stockholm. Vi kan se resultaten i skolan. Vi kan se bristen på anknytning till arbetsmarknaden. Vad än värre är kan vi se skillnader i hälsa hos våra barn, i förväntad livslängd och i tandhälsa.

Ska vi bygga en hållbar stad som tar till vara styrkan och skaparglädjen hos alla invånare måste vi bryta den här utvecklingen. Vi måste bryta segregationen. Det går inte att passivt tro att det här är någonting som löser sig självt. Det har vi sett alltför länge.

Att aktivt bryta med en politik som har accepterat segregation är precis det som den sociala investeringsfonden handlar om. När de sociala skillnaderna är så stora i staden att de utgör hinder för människor att utnyttja sin reella potential har vi ett systematiskt slöseri. Olika former av utslagning, permanentad arbetslöshet, brist på utbildning, utanförskap och i värsta fall kriminalitet kostar samhället stora belopp, för att inte tala om kostnaden för den enskilde.

Nu avsätter vi 300 miljoner kronor i en social investeringsfond för att systematiskt minska slöseriet med människors kraft. Det här är ingen välgörenhet. Jag är i grunden övertygad om att minskade klyftor, att motverka segregationen, är precis vad Stockholm behöver för att växa än starkare. Det är därför vi också ställer krav på att de utgiftsminskningar som blir resultatet av de sociala investeringarna ska återföras till fonden så att vi vet att det här bär sig i framtiden.

Vi ställer hårda krav på de sociala investeringarna. De ska ge resultat, och det ska vara ett arbetssätt med beprövade metoder. Därför yrkar jag bifall till kommunstyrelsens förslag till en social investeringsfond för stockholmarna.

Anförande nr 77

S t i n a B e n g t s s o n (C): Ordförande, fullmäktige, åhörare! Social investeringsfond är av godo. Alltför mycket byråkrati kring densamma är av ondo.

Bifall till Centerpartiets och Liberalernas reservation i kommunstyrelsen.

Anförande nr 78

S o f i a M o d i g h (KD): Jag vill börja med att yrka bifall till Kristdemokraternas och Moderaternas reservation.

Trots att vi har en reservation är vi i Kristdemokraterna i grunden positiva till en social investeringsfond. Om man ska prata om sociala innovationer, som en social investeringsfond ska möjliggöra, kan det vara på sin plats att påminna om att otroligt många sociala innovationer har kommit från den ideella sektorn. Det är ganska många innovationer som vi tar som givna som kommunala verksamheter i dag.

Det kan som sagt vara värt att påminna om att såväl bibliotek som förskolor och barn-till-missbrukare-grupper, liksom barnavårdscentraler och hemtjänst, sjuksköterskeutbildning med mera var sociala innovationer som den ideella sektorns olika organisationer utvecklade. Det gäller också en rad förebyggande metoder som vi i dag jobbar med inom den kommunala verksamheten.

Jag hoppas verkligen att den sociala investeringsfonden på något sätt ska lyckas att på ett seriöst sätt ta till vara den innovationskraft som finns i den ideella sektorn. Det skrivs lite om det, så jag hoppas som sagt verkligen det.

En annan möjlighet som vi tycker skulle vara intressant och viktig med den sociala investeringsfonden är det som man internationellt kallar social impact bonds. Där ger man ideella, och vissa länder även privata, aktörer möjligheter att göra investeringar för att lösa ett särskilt problem. Om man lyckas lösa det problemet får man tillbaka investeringen och en viss ränta, något som förstås har gjorts upp på förhand.

Jag tror att det finns en hängivenhet när organisationer är med och sätter upp ett mål och kämpar för att nå det som kan vara viktigt för att åstadkomma resultat och som är annorlunda mot att man får ett årligt bidrag för att bedriva en verksamhet. Det skulle vi vilja att man också hade utrymme till från den sociala investeringsfonden.

Slutligen kan det vara värt att säga att det finns en risk med en social investeringsfond att man ägnar åt sig det som är lätt att mäta i stället för det som är viktigt. Det är ett medskick till oss alla som ändå är positiva till en social investeringsfond.

Anförande nr 79

Borgarrådet B j u g g r e n (S): Jag är väldigt glad och stolt att få stå här och representera den majoritet som verkligen tar på allvar de skillnader i livsvillkor och den ökade ojämlikhet som har funnits i Stockholm under många år. Vi har en ny vision om ett Stockholm för alla. Vi har en kommission för ett socialt hållbart Stockholm och nu förhoppningsvis snart en investeringsfond för att ta tag i de utmaningar som vi ser ytterligare.

En investeringsfond är ett verktyg för att främja jämlikhet och trygghet genom tidiga insatser. Ingvar Nilsson, som är en ad dem som jobbat mycket med sociala investeringsfonder, har gjort en uppskattning att varje ung person som hamnar i kriminalitet kostar samhället kanske 12½ miljon kronor. Då har man inte börjat tala om det personliga lidande som inte går att mäta i pengar.

Jag tror att vi alla här inne, i alla fall de flesta, kan peka ut individer som vi har sett växa upp och kunde se att det gick snett och man gjorde vad man kunde, oftast för lite, för att det hela skulle ta en annan utveckling. Man hade önskat att det hade funnits ett utrymme för nya innovativa metoder för att nå de här individerna för att förhindra en bana som kommer att kosta dem och människor som kände för dem och levde med dem väldigt mycket i form av lidande.

Den här fonden kommer att möjliggöra nya innovativa metoder, förebygga otrygghet och social utsatthet. Vinsterna, förutom förhoppningsvis färre placeringar eller minskade sjukvårdskostnader, blir för de individer som man lyckas nå fullgjord utbildning, eget jobb, egen försörjning och kanske viktigaste av allt hopp om en bättre framtid.

Varje gång vi lyckas använda pengarna på ett bra sätt innebär det besparingar till vår välfärd, men det ger också en person till chansen att drömma stora drömmar och förverkliga sina drömmar.

Jag yrkar bifall till förslaget till detta bidrag för att Stockholm ska hållas samman.

Anförande nr 80

J a n J ö n s s o n (L): Fru ordförande! Vi liberaler är i grund och botten positiva till att inrätta en social investeringsfond, för vi behöver bekämpa det utanförskap som finns och ge varje individ makten över sitt eget liv. Det handlar helt enkelt om mer frihet.

Vi har dock en del invändningar, och därför yrkar jag bifall till Liberalernas reservation.

Våra invändningar handlar främst om det återbetalningskrav som finns enligt förslaget. Risken med det är att det blir en väldigt stor byråkratisk koloss som behöver byggas upp, eftersom vi bedömer att det kan bli mycket svårt att räkna fram exakt på kronan hur mycket som respektive nämnd ska betala tillbaka. En hel del av de förbättringar som förhoppningsvis kommer att uppnås är förmodligen ganska svåra att räkna fram i kronor och ören. Det finns en risk att nämnderna och förvaltningarna inte riktigt känner sig säkra på om de kommer att bli återbetalningsskyldiga eller inte. Då kanske man drar sig för att göra viktiga satsningar.

Vi hade gärna sett att man hade lyssnat mer på de många kritiska remissinstanser som tar upp denna problematik. Jag noterar när jag har pratat en del rödgröna ledamöter att de egentligen delar den här uppfattningen. Jag hoppas ändå att de pengar som nu avsätts kommer att kunna driva på utvecklingen i en positiv riktning. Det finns fortfarande några minuter på en att ändra sig i liberal riktning.

Anförande nr 81

T o r u n B o u c h e r (V): Ordförande, ledamöter, åhörare! Jag vill naturligtvis yrka bifall till kommunstyrelsens förslag till en social investeringsfond. Äntligen, vill jag tillägga. Äntligen är även Stockholm på banan i den här frågan.

Det är en fråga som naturligtvis i högsta grad är en politisk fråga. Att vilja sträva efter en jämlik och jämställd stad är givetvis en politisk viljeinriktning. Att vilja

minska skillnader i livsvillkor är ett politiskt mål. Att ha stor tilltro till möjligheten att arbeta med förebyggande åtgärder, tilltro till att vi faktiskt gemensamt i staden kan göra en skillnad är en övertygelse som jag sannolikt delar med många här inne, kanske inte med alla.

Det är slutligen en politisk viljeinriktning att faktiskt anse att just denna fråga är så viktig att vi särskilt trycker på att fondens syfte är att implementera kunskapsbeprövade arbetssätt, evidensbaserade och vetenskapligt förankrade åtgärder.

Jag som dagligen engagerar mig i frågor som rör äldreomsorg och äldres villkor i samhället är naturligtvis glad över att även äldreomsorgen kommer att kunna få del av de här satsningarna, även om jag delar stadsledningskontorets uppfattning att merparten av satsningarna sannolikt kommer att riktas till barn och unga.

Jag är också glad över syftet att främja samverkan över förvaltningsgränser. Ett bra exempel just nu är samarbetet mellan äldrenämnden och socialnämnden om arbetsvillkor för socialarbetare och biståndshandläggare eller till exempel hur vi ska ta hand om äldre med missbruksproblematik. Just inom äldreomsorgen har vi under mandatperioden även arbetat med att få ett bredare stadsövergripande perspektiv, då vi vet att en god stadsmiljö också gynnar äldres livsvillkor generellt och därmed även äldreomsorgen. Här finns fantastiska utvecklingsmöjligheter.

Äldreförvaltningen lyfter i sitt remissvar till exempel begrepp som design thinking. Jag vill gärna lägga till begreppet elderly friendly city, eller den äldrevänliga staden. Det är saker som vi redan arbetar med men också är bra exempel på arbete som kan bli ännu mer förvaltningsövergripande med en förebyggande inriktning.

Jag välkomnar även fokus på samarbete med den ideella sektorn som finns i ärendet. Arbetsmarknadsnämnden lyfter IOP, idéburet offentligt partnerskap. Det är definitivt ett utvecklingsområde i Sverige då Sverige ligger långt efter andra jämförbara länder när det gäller just samarbetet med den idéburna sektorn inom välfärden.

Åter: Bifall till kommunstyrelsens förslag!

Anförande nr 82

A n d r e a S t r ö m (M): Det är klokt och viktigt att finna framgångsrika former för det offentliga arbetet för att förebygga problem på det sociala området. Modeller som lyckas förena långsiktigt kloka åtgärder med god budgethållning är bra både för den enskilde individen och för samhället i stort.

Vi ser dock att flera av remissinstanserna påpekar att det fortfarande finns många frågetecken, bland annat det faktum att det ofta tar många år att se vilka effekter olika insatser ger och att det därför är väldigt svårt att följa upp. Samtidigt ska man hantera de goda resultat som kommer från en annan verksamhet än de som har investerat. Vem får ha det till godo då?

Att arbeta förebyggande inom det sociala området är positivt. Vi ställer höga krav på hur arbetet ska utföras så att vi inte riskerar att få bara kortsiktiga projekt som sedan inte följs upp och inte bidrar till att uppnå de uppsatta målen.

Bifall till Moderaternas reservation!

Anförande nr 83

Borgarrådet Lindhagen (MP): Fullmäktige, stockholmare! Det känns oerhört glädjande att i dag få fatta beslut om en social investeringsfond. I opposition var vår uppgift att varje dag föra fram idéer på hur Stockholm kan föras framåt, och nu i majoritet genomför vi idéerna.

Den budgetprocess som finns för kommunal verksamhet har en inbyggd kortsiktighet. Vi är alla medvetna om att det är väldigt vanligt att beslutsfattare är väl införstådda med det långsiktiga värdet av förebyggande insatser men samtidigt fattar beslut som är alltför kortsiktiga därför att insatser krävs för dem som har störst behov här och nu och också lagbundna insatser och för att en budget i balans kräver det.

Trots att det många gånger redan i tidig förskoleålder går att se vilka barn som löper stor risk för att det ska gå snett för dem senare i livet är det inte sällan så att inte tillräckliga insatser sätts in förrän det har gått för långt utför, och då blir kostnaderna mångfaldigt större. Vi vet att om vi lyckas bespara ett enda barn en placering på ett HVB-hem genom tidiga insatser betalar det sig många gånger om, förutom de mänskliga vinsterna för barnet i fråga, som såklart är de allra viktigaste.

Med andra ord måste det långsiktiga perspektivet få mer genomslag, och en social investeringsfond kan bidra just till att göra det lättare att satsa långsiktigt. Vi vet att förebyggande arbete lönar sig både mänskligt och ekonomiskt, och ändå fångas det alltför ofta i ett kortsiktigt perspektiv. Därför är jag oerhört glad över att vi i dag fattar beslut om en social investeringsfond även här i Stockholm och därmed ger ett viktigt verktyg till våra förvaltningar att våga testa nytt och satsa långsiktigt.

Anförande nr 84

Amne Ali (S): Ordförande, fullmäktige! Vi föreslår just nu en av Stockholms mest nytänkande åtgärder för att motverka ojämlikheten i staden, den sociala investeringsfonden, en fond som ska verka som ett komplement för stadens ordinarie verksamhet i förebyggandet av social utsatthet. Det är ett sätt som är lika innovativt som det är ansvarsfullt. Vi baserar arbetsätten på kunskapsbaserade metoder samtidigt som vi ger stadsdelar möjlighet att jobba extra hårt med att motarbeta den sociala utsatthet och segregation som vi ser i Stockholm; den är utbredd.

Vi ser också att segregationen ökar mer och mer i vår stad. Vem som bär ansvaret för det är någonting som vi kan debattera vid ett senare tillfälle. Men vem som bär ansvaret för att motverka segregationen nu är en debatt som vi inte kan skjuta upp. Vi är alla här inne som bär det ansvaret. Det måste vara vårt gemensamma mål att ge alla invånare samma förutsättningar i livet. Vi accepterar inte att barns och ungdomars framtid avgörs av socioekonomiska faktorer eller att diskriminering på grund av kön eller bakgrund blir normaliserad, inte i vår stad och inte i Stockholm.

Vi väljer att investera i bostäder och våra gemensamma utrymmen. Varför investerar vi inte också i våra medborgare? När vi ser att barn och ungdomar i socialt utsatta områden hamnar efter tar vi det på allvar. Einstein definierade galenskap som att göra samma sak om och om igen och vänta sig olika resultat. Genom att införa den sociala investeringsfonden väljer vi att tänka nytt och ge möjligheter till kunskapsbaserad innovation och inte göra samma sak om och om igen. Vi väljer att ta segregationen på allvar.

Vi väljer att satsa på att utjämna livsvillkoren och att ge alla Stockholms invånare samma förutsättningar och möjlighet att uppnå sin fulla potential. Jag uppmanar alla här att göra samma val.

Bifall till kommunstyrelsens förslag!

Anförande nr 85

M a r t i n W e s t m o n t (SD): Ordförande! Jag ska vara kortfattad; jag tänkte bara ställa en fråga. Jag hör att Amne säger att alla ska få samma förutsättningar. Då undrar jag lite: Vad är det för belägg ni har i majoriteten som visar att alla inte har samma förutsättningar? Du talar till exempel om socioekonomiska faktorer. Man kan till exempel se att i vissa bostadsområden går det väldigt bra för vissa invandrargrupper. Det är människor som kommer Kina, Japan, Taiwan och så vidare och som har precis samma förutsättningar som människor som till exempel kommer från Afrika och Mellanöstern. Dem går det väldigt bra för. Men de har alla fortfarande samma möjligheter.

Vad har du för belägg för att det finns socioekonomiska faktorer som påverkar, och vad är det för grund till att inte alla har samma förutsättningar?

Anförande nr 86

A m n e A l i (S): Att vi har segregation i staden är ett symptom på att folk inte har samma förutsättningar. Det är de facto en konsekvens av segregationen. Har vi segregation i Stockholm betyder det att inte alla människor har samma förutsättningar. Att du väljer att göra skillnad mellan människor som kommer från Asien och människor som kommer från Mellanöstern är en debatt som jag inte vill gå in på det, för det är ren rasism.

Anförande nr 87

F r e d d y G r i p (V): Fru ordförande, ledamöter, åhörare! I kväll ska vi besluta om en social investeringsfond i Stockholm. Vi har under lång tid och särskilt under åren med borgerligt styre sett ett Stockholm som glider isär. Nu har vi en rödgrönrosa majoritet som prioriterar jämlikhet och rättvisa. Det är en majoritet som utöver den verksamhet och det arbete för jämlikhet som staden redan gör vill göra kraftiga investeringar för att göra Stockholm bättre för alla. Vi vet att jämlika samhällen är bättre samhällen.

Vi har redan satt i gång arbetet med en kommission för social hållbarhet, som kommer att komma med ovärderliga insikter och förslag på åtgärder. Kommissionens arbete bygger på vetenskaplighet och görs i nära samarbete med forskare och experter på de olika verksamhetsområdena. På samma sätt kommer den sociala investeringsfonden att bygga på kunskap och resultat.

Vi har skött stadens finanser så väl att vi har möjlighet att starta en fond med 300 viktiga miljoner som kommer att kunna generera nya insatser, långsiktiga insatser, och förebyggande insatser. De förebyggande insatserna har karaktären av att leda till att minska de stora ekonomiska och sociala kostnader som ojämlikheten faktiskt innebär såväl för individen som för staden i sin helhet.

En viktig del i att öka jämlikheten och minska skillnaderna i Stockholm är skolan. Fonden ger möjlighet till bland annat nytänkande och nya samarbeten mellan utbildningsförvaltningen och andra förvaltningar men också ideella aktörer. Det är viktigt, för varje år lämnar omkring 800 barn grundskolan utan behörighet till nationella gymnasieprogram. Det är ett stort misslyckande. Det är 11 procent av våra nior. Den här andelen har legat på mellan 10 och 12 procent under större delen av 2000-talet, så vi behöver uppenbarligen göra mer än vad vi gör i dag. Den sociala investeringsfonden kan vara ytterligare ett verktyg för att göra mer för att alla Stockholms nior ska klara grundskolan och få med sig nyckeln till gymnasieskolan.

Som vänsterpartist är jag därför otroligt stolt att i kväll yrka bifall till kommunstyrelsens förslag och därigenom en social investeringsfond för Stockholms stad.

Anförande nr 88

E w a L a r s s o n (MP): Ordförande, fullmäktige! Äntligen, skulle jag vilja säga. Vi har kommit lite efter i Stockholm. Det finns kunskap i flera små kommuner. Drygt 50 kommuner har redan social investeringsfond. Det vet vi som tycker om sociala investeringsfonder. Vi har längtat efter det här länge.

Vi står i startgropen, precis som flera andra kommuner. I budget 2015 höjde vi ribban och sade att social utsatthet vill vi verkligen komma åt allvarligt. Problemen är stora. Hållbarhetskommisionens arbete har lett till att vi har en första omgång rapporter, och det finns redan pågående analyser om skillnader i livsvillkoren. Det blir ett redskap till fondens arbete.

Samarbete mellan socialtjänst och skola har vi till exempel redan inlett och har bra resultat ifrån. Här finns nu möjligheter för alla stadsdelar att gå vidare och utvecklas. Nya former för att förebygga långvarig arbetslöshet kan utvecklas. Eftersom Stockholm har kommit lite efter, åtta år ungefär, kan vi väl lära av andra kommuner. Det kan vara bra för Stockholm att lära av andra. Ödmjukhet är inte alls någonting dåligt.

En social investeringsfond ska hålla i tid. Det här är extra viktigt. Den ska alltså hålla över val, och val är det medborgarna som avgör. Jag tycker att det är extra roligt att även oppositionen tycker att vårt initiativ är bra.

Det är några punkter som har tagits fram som vi ska hålla extra koll på. Till exempel ska vi se till att överbyggnaden inte blir för stor. Men vi behöver en samordning, så en viss överbyggnad behöver vi när vi ska börja jobba holistiskt. Vi kan hjälpas åt att hålla koll på det. En långsiktighet och ett visst stuprörstänkande kan ge viss handläggningstid, som någon i oppositionen har tagit upp. Så ska det inte bli. Det får vi också hålla koll på. Men visst tålamod i initialskedet skulle jag i alla fall vilja önska. Och vi ska, mina vänner, ha genusglasögonen på oss hela tiden.

Jag vill lyfta fram vad Mikrofonden Öst har noterat. Det finns formuleringar att om möjligt samverka med andra aktörer. Nu finns det möjligheter!

Ur ett stadsdelsnämndsperspektiv ser jag extra mycket fram emot att skapa incitament för förvaltningsövergripande samverkan med arbetsmarknadsnämnden. Jag vill

avsluta med att säga som Carin Götblad brukar säga: Nu jobbar vi vidare och låter alla goda krafter samverka.

Anförande nr 89

A n n a R a n t a l a B o n n i e r (FI): Det är första gången jag står i den här talarstolen, och jag vill säga att jag är glad att få vara här.

Vi vet att vi lever i ett skillnadernas Stockholm. Vi vet att vi lever i ett Stockholm som har ökade klyftor och en växande ojämlikhet. Det är mycket som vi behöver göra för att göra Stockholm till en mer jämställd och mer jämlik stad. Därför är jag väldigt glad, både som politiker och som socialarbetare, att få stå här när den rödgrönrosa majoriteten tar beslut om att utveckla ännu ett verktyg för att främja förebyggande arbete och nytänkande arbetsmetoder.

Vi behöver både fylla på det som redan görs och självklart också utveckla nya metoder för att stärka och förbättra ett socialt hållbart Stockholm.

Bifall till kommunstyrelsens förslag.

Anförande nr 90

S a l a r R a s h i d (S): Äntligen, säger jag som många andra. Allt fler kommuner inför sociala investeringsfonder med olika utformningar och inriktningar. År 2015 visade en undersökning från SNS att någon form av social investeringsfond finns i nuläget i runt 70 kommuner och två landsting. Ytterligare 75 kommuner planerar och förbereder införande av en social investeringsfond. Vi kan gissa oss till att runt hälften av Sveriges kommuner har upprättat någon form av social investeringsfond. Eftersom fler kommuner följer efter måste det finnas betydande långsiktiga vinster för kommuner som inrättar en social investeringsfond.

Som lokalpolitiker i Skärholmen kan jag säga att det är mer än välkommet. Att vi äntligen får möjligheten till ytterligare ett verktyg för att långsiktigt kunna främja jämlikhet och trygghet för våra invånare – hur bra är inte det?

Investeringsfonden kommer att fylla många viktiga syften för stadsdelsnämnder som har samma utmaningar som Skärholmen. En av dessa är att flytta fokus från insatser som är kostsamma till kostnadseffektiva förebyggande insatser. I det långa loppet kommer det inte bara att gagna de olika nämnderna lokalt utan även hela Stockholm och till slut även kommunens ekonomi.

Den sociala investeringsfonden kan bli den åtgärd bland flera som skapar förutsättningar för alla stadens invånare har få sina rättigheter tillgodosedda och för att skapa bättre förutsättningar för trygghet och bättre livschanser för den enskilda individen.

I Moderaternas reservation kan man dessvärre läsa att de ser risker med att det sker en politisering av arbetet kring riktlinjerna eftersom de är föreskrivna av hållbarhetskommisionen. Jag håller helt och hållet med Freddy Grip om skillnaderna, om den sociala investeringsfondens uppgifter och om hållbarhetskommisionens uppgifter. Men om det på något sätt är politiskt att få in uppgifter som uppväxtvillkor, utbildning, arbete och inkomst, boende, stadsmiljö, demokrati och trygghet, ja, då skulle jag vilja säga att det är politiskt eftersom vi ser den utbredda segregationen i

staden. Då väljer jag varje dag att vara politisk om det handlar om att bryta segregationen.

Anförande nr 91

J a c k i e N y l a n d e r (V): Ordförande, fullmäktige! Det är svårt att hålla glädjetårarna borta. Det som nu händer är någonting fantastiskt. Jag satt där på hyllan högst upp för 22 år sedan när vi skapade Basta arbetskooperativ. Det är det som den här investeringsfonden ger möjlighet till, att skapa olika verksamheter i huvudstaden. Basta arbetskooperativ omsätter 54 miljoner och har arbetat med att ge folk arbete och upprättelse. Jag är en av dem.

Den sociala investeringsfonden fungerar på lite annat sätt än vad föreningsutskottet gör. Stockholms stad delar ut pengar i föreningsutskottet oavkortat till olika verksamheter och har väldigt lite insyn i hur det hela följs upp. Med en investeringsfond har vi möjlighet att följa upp verksamheterna och se hur de blir för att se till att de blir självbärande. Det är det som är det fina med det här.

När jag bildade Basta arbetskooperativ tillsammans med Alec Carlberg fanns inte den möjligheten, men det var sex kommuner i Stockholm som gav 500 000 var. Dem har vi återbetalat till dem. Jag tror att det kommer att bli lika bra här. Jag förstår inte varför en del är så negativa till det här. Jag är helt överlycklig och väldigt glad. Jag skulle kunna bli personlig, men jag säger bara att det var det som gjorde att jag kom på fötter.

Anförande nr 92

R i c k a r d W a l l (-): Ordförande, ledamöter! Kommunstyrelsen har bett mig och oss socialkonservativa att anslå 300 miljoner kronor till en social investeringsfond. Det är ganska mycket pengar. Innan jag tar det beslutet vill jag veta lite grann vad man får för pengarna. 300 miljoner är mycket pengar, och det ska räcka till alla möjliga olika områden i olika sammanhang.

Emilia Bjuggren nämnde missbruksverksamhet. Hon nämnde Ingvar Nilsson, en gammal nationalekonom, kollega till mig för resten, som jag träffade första gången 1984.

Nu håller man på att sätta ihop en skrivbordsprodukt. Det visar sig tyvärr att man ofta fattar beslut, gör planer och när det kommer till verksamheter fungerar det inte riktigt så som man hade tänkt. Då undrar man förstås: Kommer de här 300 miljonerna att bli väl använda pengar, eller kan man använda dem till någonting annat?

Jag måste, bara för att illustrera hur jag tänker, nämna ett exempel från hur missbrukarvården fungerar i Stockholms stad. Min andra fru jobbade inom missbrukarvården. Det finns enheter i staden dit missbrukare ska kunna vända sig och få avgiftning och få en nystart i livet. Det är en bra tanke. Då finns det som ett krav från de beslutandes sida att man ska bara drogfri.

Det första som händer när en missbrukare vänder sig till enheten är att man ska ta ett urinprov för att checka att den personen är fri från narkotika. Annars är det ingen mening, om personen är beroende, att ta in den personen för behandling. Man blir

inte mottagen. Skulle man ta in personen betyder det bara att man främjar personens missbruk. Så ligger planerna till enligt skissen. Det ska vara krav på drogfrihet. Det finns många olika varianter på missbrukarvård, men det här är bara ett exempel. Jag tar det som exempel eftersom min andra fru jobbade med det, så hon kan det.

Jaha, nu håller jag er i sträckbänken, tills jag trycker in mig igen för ett nytt anförande, med vad som händer när missbrukarna kommer till avgiftsenheten.

Anförande nr 93

S o f i a M o d i g h (KD): Jag tycker att det har varit mycket lovord, och väldigt lite negativt har sagts från talarstolen. Jag har egentligen inte uppfattat något negativt, så jag tänkte gå upp och vara lite kritisk. Man ska inte bara säga: Halleluja; allt går bra. Inte för att jag är emot utan för att betona att jag tycker att det är viktigt med kvalitet på en social investeringsfond.

Jag tycker att några av inläggen där man i grunden är positiv till en investeringsfond kanske inte hade sådana exempel på investeringar som jag tycker att en investeringsfond ska hålla på med. Att alla nior ska klara skolan tycker jag ligger mer i den vanliga budgeten. Om vi redan vet att om skola och socialtjänst samarbetar uppnår man bättre resultat är det något som vi kan göra inom den vanliga budgeten. Det tror jag att man kommer att göra. Det var mer för att uppmärksamma fullmäktige på frågan, inte för att jag tror att man i praktiken när man sätter tänderna i detta inte kommer att göra det. Men det är viktigt att en social investeringsfond på 300 miljoner blir en dold budgetförstärkning utan blir just en social investeringsfond.

Det kan vara värt att notera att mikrofondernas styrka – det var någon som nämnde Mikrofonden Öst – är att de är villiga att låna ut pengar till föreningar, kooperativ, samfund, sociala företag och stiftelser. Då måste man lösa hur vi från kommunens sida ska samarbeta med den ideella sektorn så att vi får en relation och kan få stöd från mikrofonder. Löser vi inte kopplingen till den ideella sektorn får vi inte den resursmöjligheten. Det går inte att nog betona civilsamhällets betydelse.

Anförande nr 94

E w a L a r s s o n (MP): Hej! Jag tog upp mikrofonder just därför att Sofia antydde det viktiga med civilsamhället. Jag ville visa att här finns möjligheter. En del, ja, många kommuner, har redan slussat väg. Västra Götaland till exempel har påbörjat ett arbete. Så vi har mycket att lära. På så sätt, att vi kommer efter, är det lite bäddat för oss; vi behöver inte göra alla felen själva. Här har vi möjligheter att tillsammans gå vidare. Jag antar, Sofia, att ni inom socialnämnden kommer att lägga fram förslag.

Jag vill ta upp någonting som Moderaterna har tagit upp i sin reservation och höra vad du säger, Sofia. De har nämnt social impact bonds. Det är någonting som jag inte är helt främmande för. Jag har tittat lite grann på hur man jobbar i England framför allt. Jag ser att de har ett annat försäkringssystem, men jag tror att vi kan plocka upp saker där också. Låt oss vara kreativa tillsammans.

Anförande nr 95

S o f i a M o d i g h (KD): Jag tror att vi har ett gemensamt vurmande för civilsamhället, och det känns jättebra.

När det gäller social impact bonds tänker jag att vi i Stockholm har en del stora ideella organisationer som är med och investerar ibland, fast vi ser inte alltid det. I höstas när vi diskuterade flyktingar var Stadsmissionen villig att investera. Det ville vi inte riktigt se i debatten då, utan pratade om vad kommunens insats skulle vara. Den typen av organisationer tror jag absolut skulle kunna vara intresserade av social impact bonds på ett konstruktivt sätt och dela ansvaret och bördan för att lösa sociala problem.

Anförande nr 96

R i c k a r d W a l l (-): Ordförande, ledamöter! Det finns alltså en enhet som staden har byggt upp och som har 20 platser, och det finns personal och alla möjliga resurser där meningen är att missbrukare ska få nystart, avgiftas en tid och så komma ut. Men kravet är drogfrihet, för annars fungerar inte behandlingen.

All right, missbrukaren kommer dit och säger: Nu ska jag börja ett nytt liv och behöver hjälp. Där har min andra fru stått massor av gånger och tagit urinprov. Men de här verksamheterna är ofta privata. Dem har ingen lagt ut på entreprenad, de är alltså privata enheter, vinstdrivande företag. Man har alltså haft 20 platser, men kanske bara 14 har varit upptagna. Det är kväll, och den som kommer och ska ha prov taget innebär intäkter. Så massor av gånger har min andra fru tagit ett positivt prov, men så har föreståndarinnan sagt: Det här struntar vi i, låt honom komma.

Då förfelas hela grejen. De skrivbordsprodukter som ni tar fram fungerar inte ute på golvet. Det här gäller allmänt. Så här är det i alla områden i alla verksamheter i hela samhället. Det är rena rama EU allting.

Då ställer man sig frågan: Hur kommer de här 300 miljonerna användas i praktiken? Jag pratade lite innan med ordföranden om hur man ska agera – föreslå avslag eller vad? Då lämnar jag ett särskilt uttalande. Vi socialkonservativa vill göra ett särskilt uttalande om riktlinjerna för Stockholms stads sociala investeringsfond. I princip ser vi positivt på den, men vi sätter frågetecknen på hur det kommer att gå i verkligheten. Hur kommer de här 300 miljoner kronorna att verkligen användas? Skulle de kunna användas på något bättre sätt?

§ 18 Förutsättningar för naturreservat på Norra och Södra Djurgården och Lillsjön (Utl. 2016:31)

Anförande nr 97

J a n V a l e s k o g (S): Ordförande, fullmäktige! Ett uppdrag har utförts som handlade om att se om det var möjligt och om det finns skäl att göra Norra och Södra Djurgården till naturreservat. Ett tydligt och bra klargörande får vi i detta ärende.

För Norra och Södra Djurgården är bedömningen att det inte är motiverat för kommunen att överväga ett kommunalt reservat för enbart de områden som staden äger, det vill säga Bellevue och Kaknäsområdet. Skyddet bör gälla för hela området vad gäller enhetliga parklandskap, som vi pratar om här. Kungliga Djurgårdens Förvaltning är inte, som framgår av ärendet, intresserad av ett kommunalt naturreservat i området. Här är skyddet tillräckligt starkt ändå.

Inte heller Lillsjön behöver ett särskilt skydd i dag, för större delen av Lillsjöns omgivning ligger inom hundra meter från sjöns strand. Det innebär att strandskyddet i praktiken gäller för området. Om en framtida avveckling av Bromma flygplats skulle ändra förutsättningarna får skyddet för Lillsjöns miljö och det kringliggande skogsområdet diskuteras när detta blir aktuellt.

Med detta ber jag att få yrka bifall till kommunstyrelsens förslag till beslut.

Anförande nr 98

J o a r F o r s s e l l (L): Jag vill ta tillfället i akt att notera att det är tråkigt att se hur man använder skattepengarnas resurser och lägger pengar på utredningar där vi redan känner till svaret. Vi visste redan att det var kungens eller kronans mark. Jag och borgarrådet Luhr har debatterat det här tidigare. Jag noterade i en tidigare debatt i dag att Daniel Helldén också hade koll på vad som var kronans mark och vad som inte är det. Det är lite lustigt att man har drivit på för att få till stånd en sådan här utredning bara för att man lämnat löften i valrörelsen som man inte kan hålla när det gäller antalet naturreservat.

Jag ville bara notera att Miljöpartiet i vissa debatter tycks ha koll på var konungen äger mark, och i vissa tycks man vilja föra väljarna bakom ljuset och använda skattepengar till utredningar som är onödiga och där vi visste svaret innan. I stället bör man kanske lägga pengarna på att planera nya bostäder. Vi vet att det är det Stockholm egentligen är i behov av.

§ 19 Ombyggnad av Rinkeby Allé i Rinkeby samt markanvisning av del av fastigheten Akalla 4:1 till AB Familjebostäder (Utl. 2016:32)

Anförande nr 99

J a n V a l e s k o g (S): Inom Vision Järva 2030 pågår ett aktivt utvecklingsarbete för att öka områdets attraktivitet. På Rinkebyterrassen vid överdäckning av E 18 planeras 500 nya lägenheter. Rinkebystråket byggs om till en butiksgata, och byggnation med en bro som ska länka området samman med Ursvik i Sundbyberg har redan påbörjats.

Tillsammans med detta görs en ombyggnad av Rinkeby Allé till en gata med stadskaraktär och utvecklas till ett upplevelserikt centralt stråk. Det är något som många boende i området har efterfrågat. Projektet bidrar till stadens storstadsmål genom att man här kommer att bygga 210 lägenheter. Ombyggnadsprojektet är inte ett lönsamt projekt. Det negativa nettovärdet uppgår till 89 miljoner kronor, men då projektet dels uppfyller målsättningen för Vision Järva 2030, dels sker finansieringen genom en särskild utdelning till bostadsbolagen helt i enlighet med den lag som gäller för allmännyttiga kommunala bostadsaktiebolag går det väl att motivera projektet.

Därmed yrkar jag bifall till kommunstyrelsens förslag.

Anförande nr 100

N a s s i r A b d u l l a h i A l i (S): Jag instämmer med föregående talare. Rinkeby Allé blir ett väldigt bra stråk, och att man kommer att knyta ihop Rinkeby med Ursvik kommer att lyfta upp områdets karaktär. Det är ett mycket fint område.

Jag är stolt över att majoriteten lägger fram det här förslaget. Rinkebystråket, som snart är färdigbyggt, har jag sett med egna ögon byggas, för jag passerar där varje dag och ser vilket fantastiskt upplyft det blir för området när det gäller att få dit företag och butiker. Jag hoppas att det här ombyggnadsprojektet blir lika lyckat och framgångsrikt som Rinkebystråket.

Anförande nr 101

M a r t i n W e s t m o n t (SD): Fru ordförande! Vi sverigedemokrater motsätter oss inte det här projektet. Det kan säkert bli väldigt trevligt när det väl är klart.

Men jag har en fråga som kanske Jan Valeskog eller någon annan kan svara på. Det handlar om att det var lite problem med byggnadsarbetare som utsattes för hot, misshandel och så vidare. Bland annat var det ett reportage om det i facktidningen Byggnadsarbetaren. En arbetare säger att det är olustigt att gå till arbetet; vi måste hela tiden titta oss om axeln.

Så här ska det inte vara, utan vi måste kunna se till att människor kan känna en trygghet på arbetsplatsen. Vad jag har förstått har det förts en dialog med vaktbolag om att säkerställa att byggarbetarna har en trygg arbetsmiljö. Det vore intressant att höra från Jan Valeskog eller någon annan hur det har gått. Har byggnadsarbetarna kunnat arbeta lugnt och tryggt?

Anförande nr 102

E r i k S l o t t n e r (KD): Ordförande! Jag vill också bara säga att detta är ett bra projekt, och jag tycker att det är roligt att den rödgrönrosa majoriteten tar vid där vi i Alliansen avslutade när vi lämnade över makten till er. Detta projekt, precis som så många andra som nu pågår i Rinkeby, var något som alliansstyret initierade och arbetade mycket med. En del hann bli färdigt, såsom Rinkebystråket. Nu markanvisar vi Rinkeby allé. Längre fram hoppas jag att vi kommer att få se Rinkebysvängen. Rinkebyterassen initierade vi. Den innebär ett tillskott av hundratals nya lägenheter i Rinkeby, och de kommer att följas av fler. Vi initierade också bygget av bron över till Stora Ursvik.

Alliansen gjorde verkligen mycket för att lyfta Järva och denna stadsdel. Det känns bra att ni fortsätter på det arbetet, och jag hoppas att ni också har förmågan att avsluta alla de projekt som vi påbörjade.

§ 20 Tilläggsavtal nr 1 till genomförandeavtal med Trafikverket för anläggande av tunnel kring Värtabanan vid Norra Station (Utl. 2016:33)

Anförande nr 103

R i c k a r d W a l l (-): Ordförande, ledamöter! Värtabanan och intunnlingen av den har behandlats flera gånger i kommunfullmäktige. I utlåtandet hänvisas till exempel till ett beslut som fattades 2009. Okej, nu är det den 1 april som det tydligen är dags att man ska börja arbeta och helt enkelt gjuta tunneln.

Hur är då läget? Läget är detta: Intunnlingen är tänkt att gå från Solnabron ända bort till E4, och det är tänkt att det ska vara två eller tre spår – det är lite olika. Men de sista 40–50 meterna ska det vara ett spår, och det är tänkt att det ska vara ett spår på bron över E4 vid Norrtull. Om man bygger på det sättet och gjuter tunneln så att det även under dessa 40–50 meter finns plats för två spår kan man ordna med broar så småningom, när den dagen kommer. Men om man gjuter tunneln för ett spår och sedan anpassar övriga tunnlar, byggnader och grejer till det kommer det att bli svårt att ändra det i framtiden.

Om man gör på det sättet har man i praktiken helt enkelt byggt bort möjligheten för framtida persontrafik på Värtabanan eftersom det i praktiken kräver två spår. Vi socialkonservativa är inte dummare än att vi förstår att det är en huggsexa. Det är trångt om utrymmet. När man har kommit till slutsatsen att man vill göra på det här sättet är det efter en mängd olika överväganden där man har vägt emot, från, till och hit och dit. Då har man tyckt att detta är den optimala lösningen. Men vi socialkonservativa tycker inte att det är den optimala lösningen.

Vi kan kika lite grann på detta. Värtabanan behandlades den 25 januari i år. Då ska vi se vad som står på s. 214. Det handlar om detaljplanen för området. Det står: Med hänsyn till de långa tiderna för ett genomförande bör detaljplanerna, liksom tidigare detaljplaner inom området, göras flexibla. Det är sent, men jag vill inte tro att det är för sent. Däremot måste jag nog trycka in mig för mer talartid.

Anförande nr 104

R i c k a r d W a l l (-): Ordförande, ledamöter! Alltså: Ni är nu på väg att göra ett svårt misstag. Det finns faktiskt en möjlighet här. Även om tiden är knapp, det är trångt på platsen, alla vill komma åt marken och så vidare har ni möjligheten att nu och här återremittera ärendet. Det är klart att det kommer att bli stor skandal. Trafikverket kommer att bli upprörda, och alla kommer att bli ledsna. Det kommer att försena planer och så vidare. Vi socialkonservativa är inte dummare än att vi förstår det. Men vi gör detta övervägande. Det är helt enkelt värt det för framtiden. Jag har tidigare stått här och debatterat frågan om värdet av möjligheten att ha persontrafik på Värtabanan i en kommande framtid.

Man kan till exempel tänka sig att vi bygger en spårring runt den norra innerstaden någon gång i framtiden när Spårväg Syd har dragits till Ropsten och vidare sedan ned till Sergels torg när det hela är klart. Det kan man tänka sig. Men detta är ni nu på väg att i praktiken spolia.

Jag har delat ut papper till er där kommunfullmäktige föreslås besluta att tilläggsavtal 1 till genomförandeavtal med Trafikverket för anläggande av tunnel kring Värtaban-

an vid Norra station återremitteras och att exploateringsnämnden ska verka för att ett tillägg till § 7 om att tunneln ska dimensioneras för minst två spår utmed hela dess sträckning förs in i avtalet.

Jag kan som sagt bara vädja till er en sista gång.

§ 21 Långsiktig plan för reinvesteringar och underhåll av fastighetsnämndens byggnader exklusive idrottsanläggningar (Utl. 2016:34)

Anförande nr 105

J a n V a l e s k o g (S): Ordförande, fullmäktige! Stockholms stad och dess fastighetskontor och fastighetsnämnd har under lång tid haft ett eftersatt underhåll av sina fastigheter. Därför har vi initierat detta ärende för att visa på det stora behov som finns av ett ökat underhåll och renovering. Att inte hantera underhåll och reinvesteringar på ett ansvarsfullt sätt är i praktiken detsamma som kapitalförstöring av stadens tillgångar. Det är naturligtvis inte acceptabelt.

Med en bra och långsiktig underhållsplan kan fastighetsnämndens treårsplanering i kommande underlag för budget kvalitetsmässigt förstärkas. Tyvärr tror jag att den kommande treårsplanen för fastighetsnämnden dessvärre kommer att redovisa mindre behagliga överraskningar som direkt speglar det eftersatta underhållsarbete som har funnits under flera år.

Precis som Stadsledningskontoret redovisar i ärendet är det viktigt att underhållsplanen bättre specificerar åtgärder och gör det under längre tidsintervaller. Finansieringsfrågorna är också av stor betydelse, och de ska bli klarlagda när det gäller dessa stora underhålls- och reinvesteringsbehov. Bland annat behöver nu hyrorna sättas, och de ska utgå ifrån ett driftskostnadsperspektiv. Ärendet visar att fastighetskontoret nu arbetar med underhållsplanering på ett mer metodiskt och kontinuerligt sätt.

Med detta yrkar jag bifall till kommunstyrelsens förslag till beslut.

§ 22 Långsiktig plan för nyinvesteringar, reinvesteringar och underhåll av stadens idrottsanläggningar (Utl. 2016:35)

Anförande nr 106

Borgarrådet **B j u g g r e n** (S): Stockholm är en helt fantastisk idrottsstad. Vi har nästan oändliga möjligheter till motion och rekreation. Så sent som förra året blev vi utsedda till årets idrottsstad. Vi har varje dag personal, föräldrar, barn och ledare som lägger ned enormt mycket engagemang på att skapa möjligheter att idrotta och motionera.

Samtidigt har vi ett stort behov av nya idrottsytor. Efter årtal av eftersatt underhåll såväl som eftersatta investeringar är bristen på hallar och andra idrottsytor det som föreningarna uppger som det största hindret för att växa och utvecklas. Därför är jag stolt över den idrottsmiljard som vi har i vår budget under denna mandatperiod. Jag är också stolt över att vi nu lägger fram en plan för långsiktiga investeringar som orkar se det enorma behov som vi har.

Den långsiktiga investeringsplanen pekar inte ut exakt prioriteringsordning för detta, och den pekar inte heller ut exakt hur mycket pengar som kommer att ligga kommande år i investeringsbudgeten. Den långsiktiga planen som tydligt redovisar behoven kan inte ersätta vårt ansvar att anta en budget inklusive investeringsbudget årligen i fullmäktige såväl som i idrotts- och fastighetsnämnderna.

Den långsiktiga planen ger oss däremot förutsättningar att göra ordentliga prioriteringar efter hur befolkningsökningarna ser ut och att ha ögonen öppna och inte göra om samma misstag och misslyckas med reinvesteringarna. Vi ska inte stå här ytterligare decennier framöver med stora underhållsskulder.

Planen tar sin utgångspunkt i det idrottspolitiska programmet med fokus på bredd, barn och ungdomar. Vår vision är att alla barn och ungdomar ska ha möjligheten att idrotta i Stockholm. För att vårt rika föreningsliv ska kunna fortsätta att växa och utvecklas behöver vi ha en plan för att komma till rätta med den brist vi har.

Vi tror och hoppas att befolkningsökningen i Stockholm kommer att fortsätta och att vi kommer att ha ett stort behov av nya bostäder för många år framöver. Där är idrottsytor en viktig del av att bygga en hel stad som människor kan både bo och leva i. Vi har påbörjat arbetet med att bygga i kapp, och det här kommer att bli ett stöd på vägen så att vi så småningom också kan bygga ifatt.

Bifall till kommunstyrelsens förslag till långsiktig investeringsplan!

Anförande nr 107

B o S u n d i n (M): Ordförande, fullmäktigeledamöter! Vi moderater vill lägga väsentliga tillgångar på ökade idrottsanläggningar i Stockholm så att alla idrottsutövare som behöver många fler idrottsanläggningar kan erhålla detta. För att vi ska kunna genomföra det behövs flera saker. En sak är att kommunen satsar. Vi är glada att den nya majoriteten går på en liknande linje som vi gjorde – att öka investeringarna.

Idrottsmiljarden på fem år innebär ungefär 200 miljoner om året. Tyvärr går nästan hälften åt till kostnadsökningar på redan befintliga beslutade anläggningar. Vi investerade 2014 100 miljoner extra för fyra hallar. Vi tror att man för att kunna klara av den stora utmaning vi har måste bjuda in privata investerare tillsammans med kommunen för att få mycket större volymer av idrottsanläggningar. Jag menar att ett plus ett kanske inte blir två, utan det kanske blir tre. Det är lite svårt att se hur majoriteten är så skeptisk, hittills i alla fall, till privata alternativ.

Vi är positiva till att man gör nyinvesteringar och att man satsar utifrån det idrottspolitiska programmet för att genomföra detta. Givet att vi har investeringar på i storleksordningen 3,3 miljarder de närmaste tio åren och att nyinvesteringsbehovet är 3,8 miljarder är det 7 miljarder kronor. Det kan kommunen rimligen inte klara av på egen hand. Det råder också en viss osäkerhet. Om det fortsätter att vara så att den rödgröna majoriteten inte kan hålla budget kan det dra iväg till kanske 8–9 miljarder.

Vi är också bekymrade över att Stadsledningskontoret konstaterar i sitt tjänsteutlåtande att det saknas förhållningssätt i stadens skolplanering som man bör samordna med detta. Det råder också oklarheter om hur finansieringen ska ske.

Med anledning av detta tycker inte jag att det är ansvarsfullt att gå på det här förslaget. Vi föreslår att föredragande borgarråds förslag beslutas avslås och att fastighetsnämnden och idrottsnämnden uppdras att komplettera den långsiktiga planen för nyinvesteringar, reinvesteringar och underhåll i stadens idrottsanläggningar i enlighet med vad som anförts. Därutöver hänvisar till vår text i ärendet.

Anförande nr 108

M e h d i O g u z s o y (V): Det verkar som om ni har alltför stor tilltro till att privata aktörer ska lösa kommunala angelägenheter. 2003 ställde sig samtliga partier i den här församlingen bakom att man skulle bygga en sim- och idrottshall i Skarpnäck – även ditt parti. När ni tog över makten efter valet 2006 skulle ni se till att bygga. Först skulle ni bygga, men när ni kom fram till att det saknades pengar i er budget skulle ni kolla om det fanns möjlighet att bygga enligt OPS-modellen. Men det hände ingenting. Det finns också andra exempel.

Kan ni inte bara inse en gång för alla att denna övertro på att privata aktörer ska lösa våra problem kanske är lite naiv?

Anförande nr 109

B o S u n d i n (M): Vi vet att Vänsterpartiet är ett av bekymren för Socialdemokraterna eftersom ni är sådana motståndare till privata lösningar. Här talar vi inte om att vi ska ha privata lösningar i stället för kommunala. Här talar vi om att om man investerar i privata företag som investerar i idrottsanläggningar inklusive drift får man en större volym än om bara kommunen gör det av den enkla anledningen att de investeringar som krävs, inklusive reinvesteringar av till exempel baden, är så stora. Kommunen klarar inte av det på egen hand. Därför förordar vi att man ska kunna göra både och.

Anförande nr 110

Borgarrådet B j u g g r e n (S): Jag kan försäkra Bo Sundin och oppositionen att vi kommer väldigt bra överens med såväl Vänsterpartiet som våra övriga kollegor. Vi

har inte några starka ideologiska skygglappar på oss, även om det kan låta lite från Sundin som att ni har det.

Vi tittar hela tiden på hur vi kan se till att få in fler investeringar och få fler att investera även i idrott i vår stad. Som jag tror att du också vet, Bo Sundin, har vi lite bekymmer med upphandlingsregler i de här frågorna. Men vi jobbar vidare på det spåret också, parallellt med att vi tror att vi måste göra kraftiga investeringar själva.

Jag vet att ni utredde OPS eller privat-kommunala lösningar i både Alvik och Stora Mossen under era åtta år och kom fram till att det inte var framgångsrika alternativ, att de skulle bli dyrare och att det var svårt.

Min enkla fråga är: Vilka hallar och stora projekt har ni haft privat finansiering av?

Anförande nr 111

B o S u n d i n (M): Vad vi föreslår är att staden, när det uppstår möjligheter att tillsammans med stora investerare och stora företag, idrottsklubbar och föreningar som erbjuder sig att bygga och driva idrottsanläggningar och finansiera detta, bejakar det i form av markanvisningar och sådant.

Vi har, som du känner till, ett aktuellt fall i närheten av Wenner-Gren Center som ligger i beredning i systemet. Jag hoppas att det blir genomförbart. Det kommer att ha stor betydelse för både Hagastaden och Norrmalm. Det finns ett par andra stora projekt som kommer att presenteras före sommaren. Då får vi se hur finansiering och annat är.

Jag skulle vilja få ett besked om det som du antyder här. Är borgarrådet villig att garantera att när det kommer privata initiativ med finansiering fullt ut bejakar ni det och tittar på det fullt ut?

Anförande nr 112

K a r i n E r n l u n d (C): Ordförande! Detta är ett stort och viktigt ärende som rör hur vi ska klara av att erbjuda ett växande Stockholm bra lokaler för idrott. Vi tror att om vi ska klara det behövs både nytänkande och fler finansiärer. Det var därför vi i Alliansen begärde en återremiss av förslaget i höstas.

Nu har förslaget kommit tillbaka på bordet. I ärendet finns lösa resonemang om samverkan med andra aktörer och resonemang om hur kostnader kan pressas. Men konkreta förslag lyser fortfarande med sin frånvaro. Varje gång vi debatterar investeringsärenden när det gäller idrottslokaler slås jag av majoritetens brist på engagemang i att vilja tänka nytt när det gäller hur vi kan pressa kostnader. Antingen är det marknadens fel eller så är det alldeles för höga krav från till exempel idrottsförbunden. Aldrig någonsin är det bristen på nytänkande från majoriteten som är felet.

Vi behöver titta på nya sätt att finansiera denna typ av lokaler och nya sätt att pressa kostnader.

Därför yrkar jag bifall till Alliansens reservation.

Anförande nr 113

M e h d i O g u z s o y (V): Jag har en liknande fråga till dig, Karin. Vilka privata finansiärer är beredda att investera i tillkomsten av nya idrottsanläggningar av altruistiska skäl? Jag undrar om du känner till några företag som är beredda att göra en sådan insats för Stockholms idrottsliv.

Anförande nr 114

K a r i n E r n l u n d (C): Anledningen till att vi begärde återremiss och att vi har ett eget förslag till beslut i ärendet är att vi vill titta just på detta. Hur kan vi på nya sätt få fler som vill vara med och investera i våra gemensamma idrottsytor i Stockholm?

Ni vägrar ju att ens diskutera frågan. Ni stänger dörren innan vi ens har testat. Det är just det som jag precis sa. Jag slås varje gång vi diskuterar detta av er brist på engagemang i frågan. Ni försöker inte ens.

Anförande nr 115

J a n V a l e s k o g (S): Ordförande och fullmäktige! Vi har minst två stora utmaningar när det gäller framtidens idrottsanläggningar. Det ena är precis det som gäller för övriga fastigheter som fastighetsnämnden har ansvar för – just underhållsskulden. Vi har en kraftig underhållsskuld som fram till år 2024 är på hela 3,3 miljarder kronor.

Det andra är att vi har en kraftig befolkningstillväxt med allt fler barn och unga som också måste få möjlighet att motionera och röra på sig. I bilagan till ärendet framgår tydligt vilka typer av anläggningar som krävs för framtiden: konstgräsplaner, idrottshallar, simhallar och mycket annat. I kostnader handlar det om 2 ½ miljarder fram till 2022 för nyinvesteringar och minst 1,3 miljarder till 2030.

Oppositionen beklagar att man inte har fått svar på alla frågor från sin förra återremiss. Men om man läser reservationen får man en känsla av att oppositionen egentligen inte tycker att idrottsanläggningar är särskilt viktiga, med tanke på alla återremisser. På samma sätt som man misskötte skollokalsplaneringen därför att man tycker att skolan i mycket är en uppgift för marknaden verkar man tycka att även anläggningar för idrott främst är en fråga för marknaden. Vi tror inte att det är riktigt, och det blir säkert inte särskilt många nya anläggningar byggda då.

Däremot är det viktigt att vi använder ett samlat upphandlingsförfarande om det är det mest gynnsamma. Typritningshallar eller konceptanläggningar kan ibland fungera. Men oftast är markförhållandena numera svåra i våra projekt, vilket gör det svårare. Dessutom är de dåliga markförhållandena kanske den enskilt främsta orsaken till att kostnaderna drar iväg. De enkla projekten och de billigaste markarbetena har vi redan genomfört, så att säga.

Viktigast ur kostnadssynpunkt är att få med allt i upphandlingsunderlaget för att undvika de dyra ändrings- och tilläggsarbeten som drar iväg med kostnaderna. Arrendelösningar där idrottsklubbar kan uppföra egna anläggningar på stadens mark är en möjlighet om finansiering finns. Det finns säkert ett och annat privatfinansierat alternativ i framtiden, men inte blir det särskilt många.

OPS-lösningar blir dessvärre mycket dyrare; det har vi tyvärr sett alltför många exempel på. Det vet vi. Ett allmänt problem, som jag tycker att de borgerliga nog nonchalerar alltför mycket, är att det råder en överhettning på bygg- och anläggningssidan i Stockholm. Det ser vi både på bostadsprojekt och på spårprojekt som pågår. Därför är det viktigt att vi får in fler entreprenörer till Stockholm. Lösningen kanske inte är att återremittera vartenda projekt.

Bifall kommunstyrelsens förslag till beslut!

Anförande nr 116

P e r O s s m e r (SD): Fru ordförande! När man läser dessa 200 sidor blir man å stockholmarnas vägnar ganska beklämd. Stadsledningskontoret säger visserligen att Stockholm ligger i topp vad gäller idrottsliv och förutsättningar för att bedriva idrott för dess invånare. Men några rader ned besinnar man sig och säger: Samtidigt ligger andra kommuner före när det gäller antal idrottshallar och idrottsytor per invånare.

Tyvärr är det senare sant. Det är alldeles för sant. Om jag nu koncentrerar mig på Norrmalms stadsdelsområde, som jag känner väl eftersom jag bor där, känner jag att det inte finns så mycket att hämta där i fråga om idrott. Upplivsingsvis bor på Norrmalm bortemot 75 000 invånare. De har ingen simhall och inte en enda idrottshall. Inte heller finns det mycket plats för de tiotusentals ungdomar som bor där att idka bollspel på. De är 10 000, ungefär, och hör och häpna vad som står på s. 85: De har ingen elvamannaplan, de har ingen niomannaplan och ingen femmannaplan. Men dessa 10 000 har faktiskt tre stycken sjumannaplaner att trängas på. Det är givetvis absurt.

Nu planerar man i en framtid, som förmodligen är ganska avlägsen, att bygga tre idrottshallar i Norrmalms norra utkant, vid Haga, och en simhall någonstans. Vi får väl se om det där blir av. Grunderna för prioritering är inte särskilt klara. Det finns ingen stad i hela Sverige, vill jag påstå, av motsvarande storlek som Norrmalm, alltså minst 75 000, som är lika svältfödd som Norrmalm.

Vi ska komma ihåg att det finns en god skattekraft på Norrmalm – mycket god. Men man kan undra vilka andra delar av staden som Norrmalm subventionerar. Allmänt är det så att idrottshallar och simhallar kostar mycket. Det är vi medvetna om. Det kan behövas för att täcka kostnader att man samverkar med andra aktörer, som det sägs. Konkreta förslag saknas. I likhet med moderater och liberaler kan vi sverigedemokrater inte se att finansieringsplaner, investeringsplaner och underhållsplaner är av tillräcklig kvalitet.

Därför, fru ordförande, yrkar jag bifall till Moderaternas och Liberalernas reservation. Som vi uppfattar det är det kanske även Centerpartiets reservation.

Anförande nr 117

L i s a P a l m (FI): Ordförande! Det råder en uppenbar brist på idrottsanläggningar som vi nu behöver komma i fatt genom en flerårsstrategi, framför allt i och med att vi ser en stor befolkningsökning. Det handlar om att behoven redan nu är stora och att det finns för få hallar i relation till befolkningen som det är redan i dag.

Det är avgörande att vi fortsätter att genusbudgetera så att vi kan göra en analys av de satsningar som görs i staden. Det kommer att behövas mer satsningar på idrott som kommer flickor och andra prioriterade målgrupper i det idrottspolitiska programmet till del så att det blir mer jämställt. Det är också ur ett tillgänglighetsperspektiv som en upprustning krävs av stadens idrottsanläggningar. Vi behöver helt enkelt skapa bättre tillgänglighet i hallarna så att alla kan ta sig runt i stadens anläggningar. Jag är glad att vi nu kan anta denna långsiktiga plan för stadens idrottsanläggningar.

Bifall till kommunstyrelsens förslag!

Anförande nr 118

J o a r F o r s s e l l (L): Jag säger inte det här så ofta, men jag önskar att det bara vore FI och Vänsterpartiet som hade tagit fram förslaget tillsammans. Vi liberaler delar såklart åsikten att det är viktigt med jämställdhetsintegrering och att det är viktigt med ökad tillgänglighet när det kommer till idrotten. Det perspektivet bidrar FI med. Men jag tycker också att det är viktigt att man har investeringar när man lägger planer. Put your money where your mouth is!

Vänsterpartiet brukar vaska fram pengar. Tyvärr tar de pengarna från min plånbok i alltför hög grad, men det brukar ändå finnas pengar att hämta. Vi tycker att det är bra att det har kommit en sådan här plan. Det är positivt att man tar ett helhetsgrepp och att man tänker strategiskt när det gäller idrottsinvesteringar. Men det är en betydande brist att man inte finansierar det hela. Det är en betydande brist att när vi från fullmäktige återremitterar ärendet kommer det tillbaka och har fortsatt samma brister som tidigare.

Det är också en betydande brist att när man gör investeringar äts de upp av kostnadsökningar. Det är också en betydande brist att man inte försöker lägga fram konkreta förslag för att få in entreprenörer och andra krafter än bara kommuner och bara det offentliga när man sysslar med idrottsinvesteringar. Det är tråkigt att man inte tar något av de innovativa förslag som vi har kommit med, till exempel koncepthallarna, som skulle kunna sänka kostnaderna med smarta upphandlingar för denna typ av investeringar.

Jag ska ändå säga att det kanske skulle kunna vara så att också Socialdemokraterna kan bidra med ett perspektiv i frågan. Ni brukar tala om att alla ska med. Jag önskar att alla skulle med. Jag önskar att vi kunde ha en idrottspolitik där alla ska med, där tjejer som vill spela hockey kan få vara med, där personer med funktionsvariationer kan få vara med där det är ökad tillgänglighet och där entreprenörer som vill vara med och driva stadens verksamheter också kan få vara med. Så kan vi tillsammans bygga staden starkare med innovation, med smarta lösningar och med bättre investeringar och strategiskt tänkande som är finansierat.

Anförande nr 119

Borgarrådet B j u g g r e n (S): Om man läser investeringsplanen ser man att det finns en uppskattning av kostnaderna för de investeringar som krävs. De är skrämmande höga, men vi visste ju att vi tyvärr har ett behov och en underhållsskuld.

Detta återkommer. Det är inte bara från Joar Forssell som budet kom att vi borde lägga in en finansieringsplan, och inte bara en kostnadsberäkning, i den långsiktiga investeringsplanen för uppskattade behov fram till 2030.

Min fråga är: Är ni beredda att ”committa” till det? Är det värt att en rödgrönrosa majoritet gör en finansieringsplan för idrottsinvesteringar fram till 2030? Är ni beredda att ”committa” till en rödgrönrosa investeringsplan fram till 2030? Är det så vi ska tolka denna kraftiga begäran?

Anförande nr 120

J o a r F o r s s e l l (L): Vi vill ha en röd 15-årsplan! Nej, självklart vill vi inte det. Vi vill såklart ha en blå plan för idrottsinvesteringar. Men det är klart att när vi återremitterar ett ärende och säger att vi vill se investeringar och hur ni ska finansiera detta är det smakligt att när ärendet kommer tillbaka till fullmäktige har man försökt att göra någonting på den sidan. Ett långt tidsperspektiv gör att man kanske har lite lösare planer för det.

Här är problemet att vi har återremitterat ärendet och inte fått tillbaka den produkt som fullmäktige vill ha när man återremitterade det. Även om man inte vill ha en 15-årsplan kan det vara bra att göra någonting annat än att analysera och ha olika perspektiv. Put your money where your mouth is!

Jag hoppas att vi i framtiden får se lite investeringar och lite seriösa förslag på hur vi ska finansiera idrotten i Stockholm.

Anförande nr 121

M e h d i O g u z s o y (V): Ordförande, fullmäktige! Alla slår sig för bröstet för att Stockholms befolkning ökar. Om några år har vi passerat miljongränsen för antalet invånare i den här staden. Då är det viktigt, ordförande, att även infrastruktur för idrott följer med i utvecklingen. Det behövs mer investeringar. Det finns enorma utmaningar vad gäller att rusta upp och renovera befintliga idrottsanläggningar. Staden måste även i framtiden erbjuda idrottsmöjligheter för både breddidrott och elitidrott.

Motion och rörelse är oerhört viktigt för människors hälsa, och vikten av detta kan inte överdrivas, ordförande. I borgarnas reservation ondgör man sig dels över kostnadsutvecklingen och tycker att detta kostar alltför mycket, dels saknar man privata initiativ i förslaget. Man tycker att det saknas privata lösningar på de problem som staden har vad gäller investeringar.

Personligen är jag inte dogmatisk. Jag är beredd att kompromissa om privata lösningar till exempel skulle gagna brukarna och medborgarna och om det skulle vara billigare för staden. Då skulle jag kunna tänka mig att tänka om. Jag undrar om högeralliansen är beredd att ompröva sin dogmatiska inställning till avreglering och privatisering.

Jag yrkar bifall till kommunstyrelsens förslag till beslut.

Anförande nr 122

A n d e r s G ö r a n s s o n (S): Ju fler saker som kan köpas för pengar, desto mer sällan kommer folk ur olika samhällsskikt i kontakt med varandra. Det är den amerikanska politiska filosofen Michael J. Sandel som har skrivit detta i en bok. Det är ett starkt argument för exempelvis avgiftsfria museer. Men det är också ett starkt argument för den satsning på idrottens infrastruktur som vi föreslår. På konstgräsplanen sker det möte som håller ihop den här staden. Därför är detta en viktig satsning.

När det gäller ekonomin skulle jag bara kort vilja säga något. Ett skäl till fördyringarna är att investeringarna blir av. Det har varit en underlåtelse både när det gäller bostäder och den idrottsliga infrastrukturen under ett antal år. Det finns en uppdämd efterfrågan, och denna uppdämda efterfrågan driver förstås upp priserna nu när det byggs bostäder och när det investeras i idrottsanläggningar.

Jag yrkar bifall till kommunstyrelsens förslag.

Anförande nr 123

E r i k S l o t t n e r (KD): Fru ordförande! Jag ska inte förlänga debatten. Mycket klokt har sagts av mina allianskollegor, och mycket klokt står i den gemensamma reservation vi har lagt fram i kommunstyrelsen.

Jag yrkar bifall till den.

§ 23 Renovering och restaurering av Stadsmuseet fastigheterna Stadsgården 1 och del av Södermalm 6:38 (Utl. 2016:36)

Anförande nr 124

J a n V a l e s k o g (S): Ordförande, fullmäktige! Stadsmuseet är som bekant ett av Sveriges största kulturhistoriska museer med runt en kvarts miljon besökare årligen. Med större och effektivare utställningsytor kan kvaliteten på utställningarna förbättras, och den publika verksamheten kan locka ännu fler besökare.

Byggnaden renoverades på 60-talet och har därför nu ett stort behov av en genomgripande upprustning. I dag uppfylls till exempel inte de många myndighetskrav som finns inom exempelvis säkerhet, hälsa, tillgänglighet, energi och miljö. Efter projektering och trots många olika besparingsinsatser visar kalkylen att tidigare budget inte täcker de grundläggande ombyggnadsbehov som finns.

Den tidigare majoriteten underskattade produktionstiden och den nödvändiga omprojekteringen samt ökade produktionskostnader. Nuvarande beräkningar visar på en kostnad för fastighetsnämnden på 140 miljoner kronor och för kulturnämnden motsvarande 27 miljoner kronor. I det fallet gäller det inredning, belysning och annat.

Byggstart beräknas ske denna sommar, och ett färdigställande vid årsskiftet 2017/18. Då skulle personalen kunna flytta tillbaka våren 2018 och en storslagen invigning ske sommaren 2018.

Med detta yrkar jag bifall till kommunstyrelsens förslag till beslut.

Anförande nr 125

M a r t i n H a n s s o n (MP): Fru ordförande, fullmäktigeledamöter! Det är mycket positivt att vi nu kan fatta beslut om en renovering av Stadsmuseets lokaler och även en breddad och ny basutställning.

Besökstrycket på museet har ökat stadigt de senaste åren, och med den fördubbling av de publika ytorna som nu kan komma till har vi alla förutsättningar att detta framöver kan bli ett rätt naturligt nav i Stockholms framtida kulturliv. Jag tycker även att tajmingen är ovanligt bra när det gäller denna renovering. Det kan delvis samköras med renoveringen av Slussen. När platsen ändå upplevs som en stor byggarbetsplats kan man passa på att göra denna stängning så att det inte drar ut på tiden för mycket.

Projektet har ökat i kostnader, vilket såklart inte är bra. Dock ska sägas att kostnadsökningen till största delen består av tekniska installationsarbeten och att de kulturhistoriska förutsättningarna för fastigheten var svåra att förutse innan de fördjupade utredningsarbetena hade påbörjats. En del av ökningen handlar även om att den framtida underhållskostnad som man hade lagt in nu i stället har förts över till att bli en investeringsutgift.

Jag noterar att allianspartierna i kommunstyrelsen gör ett rätt stort nummer av denna kostnadsökning, men jag tycker att man gör en rätt märklig logisk kullerbytta. Å ena sidan oroar man sig över kostnadsökningarna, å andra sidan skjuter man samtidigt in

vikten av att man ska värna de kulturhistoriska värdena i fastigheten. Det är just värnandet av dessa kulturhistoriska delar som har gjort att kostnaderna har ökat. Det är det som har bidragit till kostnadsökningen. Av de 50 miljoner som det nu har ökat med kan cirka hälften direkt härledas just till att man har tagit dessa antikvariska hänsyn.

Bifall till kommunstyrelsens förslag till beslut!

Anförande nr 126

R a s m u s J o n l u n d (L): Äntligen, har det utropats här tidigare i talarstolen. Jag tycker att det är på sin plats att göra det nu igen. Alla stockholmare borde kunna glädjas åt att den efterlängtdade upprustningen av Stadsmuseet, Södra stadshuset, nu blir av. Det är, som har sagt här tidigare, en kvarts miljon besökare per år som förhoppningsvis nu kan bli ännu fler. Det är skolklasser, kulturhistoriskt intresserade och Stockholmsintresserade besökare, stockholmare som söker information om sin gamla eller nya hembygd, turister som vill veta mer om denna vackra gamla stad och dess historia, fikande kärlekspar och småbarnslediga med flera. Inte minst blir det också en mycket bättre arbetsmiljö med moderna lokaler och, som sagt, mycket större utställningsytor. Det blir ett mer effektivt och publikt användande av Södra stadshuset. Det är positivt. Samtidigt måste man som sagt värna husets egen mycket intressanta kulturhistoria och de värden som finns representerade där.

Vi liberaler har, som framgår av olika papper och uttalanden, särskilt sagt att vi vill slå vakt om barnverksamheten och, förstås, om det bibliotek som är tänkt att inrymmas i Södra stadshuset. Vi vill också alltid att man tänker på och är aktsam om skattebetalarnas pengar och om de pengar som finns tillgängliga för kulturverksamheten. Det är klart att det alltid finns förklaringar, som ofta kan vara bra, till att projekt blir dyrare. Vi går, som framgår, med på förslaget och bifaller det. Men vi har i uttalandet höjt ett varningens finger. Det beror på att detta inte är det första projektet, och det handlar om att staden och majoriteten måste bli bättre på att beräkna sina projekt så att vi inte får de här ökningarna. Man borde kunna få en bättre beräkning av kostnaderna i god tid.

Risken är annars att man antingen ger sig in på projekt som man får krympa ned eller att man står med så stora fördyringar att andra kulturinvesteringar eller i värsta fall verksamhet får stryka på foten. Det är det ingen som vill, förstås.

Fortsätt framåt med försiktighet! Således bifall!

Anförande nr 127

S a l a r R a s h i d (S): Jag tänker inte återupprepa det min partikollega Jan Valeskog var inne på. I stället ska jag koncentrera mig lite mer på Stadsmuseet. På Stadsmuseets hemsida finns en bild tagen från gården på själva museet. Därunder står: aktuella, personliga, viktiga, angelägna, historiska, roliga, mörka, vackra, stora, små – staden är fylld av berättelser.

Kära fullmäktigeledamöter! Stockholms historia, dess kulturhistoria, landskapshistoria och platsen där människor har bott under många sekler är viktig. Det är just berättelserna och berättelserna om Stockholm som ska tillåtas berättas, tänjas och utvecklas av alla stockholmare. Just detta är den övergripande uppgiften för

Stadsmuseet. Därför välkomnar vi att Stadsmuseet nu äntligen får utvecklas och utveckla genom denna renovering och restaurering. På det sättet får vi som stockholmare och besökare fortsätta att känna, lyssna och uppleva berättelserna om till exempel Skärholmen, Kista, Tensta och slutligen Stockholm, våra drömmars stad.

Stort bifall från vår sida! Det sker alltid kostnadsökningar när man inte får igång projekt inom tidsramar. Jag tror att man utifrån kommunstyrelsens perspektiv har gjort det bästa man har kunnat för att hålla nere kostnaderna. Det finns inget mer att säga än: Bifall kommunstyrelsen! Det ska bli riktigt vackert att Stadsmuseet äntligen får utvecklas.

Anförande nr 128

M a r t i n W e s t m o n t (SD): Ordförande! Det är bra att man upprustar Stadsmuseet. Det är en viktig kulturhistorisk byggnad som vi har här i Stockholm. Jag tycker ändå att det är värt att poängtera att vi ser en röd tråd här, inte minst hos den styrande majoriteten: Man aldrig håller budgeten. Uppenbarligen finns det stora brister; frågan är bara var någonstans.

Miljöpartiet säger här att det var svårt att förutse. Jag säger i stället: Ställ högre krav på dem som tar fram kostnads kalkylerna! Det kan väl inte vara så svårt. Visa lite mer respekt för skattebetalarnas pengar!

Anförande nr 129

H e n r i k S j ö l a n d e r (M): Fru talman! Stadsmuseet är inte bara ett av Stockholms utan även Sveriges största kulturhistoriska museer, med många besökare årligen. Stadsmuseet och omkringliggande byggnader är i behov av upprustning och renovering. Detta beslut att renovera och restaurera Stadsmuseet är således välkommet.

Kostnadsutvecklingen i detta projekt är dock oroande. Projektet hade i inriktningsbeslutet från juni 2013 en investeringskostnad på 55 miljoner kronor. När genomförandebeslutet fattades i april 2014 var denna kostnad totalt 115 miljoner för fastighets- och kulturnämnden. Investeringskostnaderna uppgår nu sammanlagt till 167 miljoner kronor, vilket innebär en utgiftsökning om närmare 50 procent jämfört med det tidigare genomförandebeslutet och drygt 200 procent jämfört med projektets inriktningsbeslut.

Denna typ av kostnadsöverskridande riskerar att tränga undan andra angelägna investeringar på kulturområdet. Vi instämmer därför i Stadsledningskontorets kritik mot att majoriteten i ett antal projekt har haft stora svårigheter att göra kostnadsbedömningar i tidigare skeenden och att det är viktigt att man nu vidtar krafttag för att förbättra kostnadsprognoserna initialt. Det är nu andra gången på kort tid som Stadsledningskontoret lyfter fram denna kritik mot majoriteten.

Stadsledningskontoret förutsätter att den investeringskalkyl som nu ingår i underlaget innehåller marginaler så att inga ytterligare utgiftsökningar uppstår. Det framgår dock av ärendet att det kan uppkomma tids- och kostnadskonsekvenser som i dag inte anses kunna bedömas. Det finns därför överhängande risk att ytterligare fördyringar kan ske i detta projekt.

Sammantaget är det välkommet att Stadsmuseet nu restaureras, men vi är som sagt bekymrade över den kostnadsökning och de konsekvenser som fördyringen medför.

Anförande nr 130

Borgarrådet M o g e r t (S): Låt mig börja med att hålla med om problembeskrivningen. Vi har ett flertal projekt där kostnaderna har ökat från den initiala analysen. Jag delar uppfattningen att det hade varit bra för den här staden att få bättre kostnadsberäkningar initialt. Det kännetecknar fler fall än detta.

Vi delar nog dock inte riktigt analysen av vad ”initialt” betyder i sammanhanget. Samtliga dessa initiala kostnadsberäkningar gjordes ju under er mandatperiod. Vi har ärvt en hel del komplicerade projekt där ni av skäl som jag inte känner till har valt att hålla ned kalkylerna. När man sedan börjar titta på fastigheter upptäcker man problemen. Jag kan dela synen i Martin Hanssons inlägg om att det var svårt att veta exakt vilka kostnader som skulle tillkomma. Men att det var en svår plats och en svår fastighet och att ni därför medvetet har hållit ned kostnadskalkylen är inte svårt att komma fram till.

Anförande nr 131

H e n r i k S j ö l a n d e r (M): Vi hörde att det är svårigheter med platsen. Det är någonting som vi har sett och som vi hör i flera olika ärenden framgent.

Det är möjligt att kostnadsökningar har skett också tidigare. Men frågan är vad den nya majoriteten gör. Jag ser ingenting i budgeten om hur ni ska hantera kostnaderna. Moderaterna har tillsammans med de andra allianspartierna tagit initiativ i fastighetsnämnden för att se över hur man ska höja prognosverkligheten, men ingenting görs från majoriteten.

Anförande nr 132

T o r u n B o u c h e r (V): Ordförande! Jag vill yrka bifall till kommunstyrelsens förslag till beslut.

Jag tycker att det här är väldigt roligt. Jag tycker att Stadsmuseet är ett fantastiskt hus. Jag gjorde min prao där när jag gick på högstadiet. Jag tycker att det ska bli fantastiskt att man kan återskapa också miljöer som vi inte har kunnat se, i alla fall under min livstid, sedan detta renoverades på 60-talet. Men nu återskapar vi delvis en del fina miljöer som finns i museet. Vi återskapar kulturhistoriska värden. Samtidigt anpassar vi museet till nutida krav.

I de ökade kostnaderna ligger en stor hänsyn och mycket respekt för de antikvariska saker som man hittar under processens gång. Det är jag särskilt tacksam för att man respekterar. Det är en väldigt speciellt plats just vid Södermalmstorg och Södra stadshuset, där det finns många kulturhistoriska antikvariska värden att ta hänsyn till. Jag är mycket glad över att Stockholm också gör så.

§ 24 Riktlinjer för serveringstillstånd (Utl. 2016:37)

Anförande nr 133

Borgarrådet L i n d h a g e n (MP): Ordförande, ledamöter, stockholmare! Det är med mycket stor glädje jag får föredra förslaget till reviderade riktlinjer för serveringstillstånd här i kväll. Dessa riktlinjer är ett mycket viktigt redskap för att verka för att alkoholserving sker under seriösa och kontrollerade former men också för att stimulera stadslivets utveckling.

Stockholm ska vara en levande stad. Vi ska ha en levande restaurangnäring som kan erbjuda både stockholmarna och våra besökare ett varierat utbud av mat- och dryckesserving och goda möjligheter att umgås. Därför är jag oerhört glad att vi nu gör det lättare för näringsidkare att få alkoholtillstånd för sina uteserveringar fram till kl. 23. Detta är något som jag vet att branschen starkt har efterfrågat och som jag är övertygad om att många stockholmare kommer att uppskatta. Människor vill kunna gå ut en sommarkväll och njuta av mat och dryck även efter kl. 22. Detta ska vi nu underlätta och därmed också bidra till en mer levande stad.

En annan mycket viktig del i de nya riktlinjerna handlar om att Stockholms uteliv ska vara tillgängligt för alla. Alla människor ska känna sig välkomna att besöka stadens restauranger och serveringar. Ingen ska utsättas för diskriminering i Stockholms krogliv. Därför har också riktlinjerna förtydligats, och det pekas nu tydligt ut att det är näringsidkarnas ansvar att säkerställa att diskriminering inte förekommer. Det är en mycket viktig signal.

Den fysiska tillgängligheten är viktig. Därför ska krögare som beviljas serveringstillstånd verka för att enkelt avhjälpta hinder åtgärdas omgående. Om mer omfattande tillgänglighetsbegränsningar finns ska staden uppmuntra krögare att upprätta en åtgärdsplan för dessa.

Den tredje del som jag skulle vilja beröra i mitt anförande är de relativt nya inslag som har dykt upp i Stockholms nöjesliv, nämligen de nattklubbar som har börjat drivas mitt på dagen. Det handlar om en försvinnande liten del av Stockholms uteliv, men likväl är det viktigt att vi tydliggör i riktlinjerna att även nattklubbar som bedrivs dagtid ska omfattas av krav på ordningsvakter. Branschen och politiken i Stockholm är ense om att det ska vara tryggt och säkert att vistas i Stockholms uteliv. Det är därför oerhört viktigt att det råder ordning och reda, trygghet och säkerhet i en nattklubsverksamhet oavsett när den pågår. Det innebär att det finns ordningsvakter på plats med goda kunskaper om hur trygghet ska upprätthållas.

När det gäller just dagklubbarna har oppositionen fört fram att texten i förslaget behöver förtydligas. Det är viktigt att texten är skriven på ett bra sätt. Vi har därför lagt fram ett rättelseblad på era platser med tydligare skrivningar. Här vill jag passa på att tacka oppositionen för ett bra samarbete med att formulera den nya texten.

Sammanfattningsvis innebär de nya riktlinjerna att vi bidrar till ett mer levande Stockholm där vi underlättar för uteserveringar och bidrar till ett uteliv som ska vara tryggt och säkert och där alla människor är välkomna och ingen diskrimineras.

Jag yrkar bifall till kommunstyrelsens förslag.

Anförande nr 134

Christina Elffors Sjödin (M): Ordförande! Det är jättebra att majoriteten nu har lyckats få fram ett förslag till nya riktlinjer för serveringstillstånd. Det är bra att de finns på plats. Stockholm är en levande stad, och Stockholm ska vara en stad där det är lätt att ha roligt. Det ska finnas tillgängligt. Vi ska alla leva tillsammans, och vi har olika behov att kunna samsas kring.

För stadens och tillståndsenhetens verksamhet handlar det om att föra en ansvarsfull alkoholpolitik för att minimera störningar i Stockholms nöjesliv för de boende och berörda. Alliansen inledde arbetet för mer än två år sedan. Ärendet har gått på remiss. Men nu kommer ändringar efter remisstidens slut. De är formella, och vissa av dem är som sagt bristfälliga. Jag tycker dock att det är bra att vi har lyckats prata ihop oss om dem i alla fall.

Vi vill inte sinka ärendet. Vi vet att mycket av det som står i de nya riktlinjerna är någonting som branschorganisationerna och krögarna ställer sig bakom. Därför drar vi tillbaka vårt återremissyrkande.

Regelförenklingarna är bra. Men bland annat det nya kravet på vakter mellan 11 och 23 på de nya tillställningarna är inte remissbehandlat, och det kan vi tycka är synd. Vi vill dock inte säga nej trots bristerna. Det är viktigt att man framdeles för en dialog med branschen och att man förankrar förändringarna om de nya riktlinjerna. Om det finns negativa konsekvenser är det viktigt att man är beredd att ompröva beslutet.

Ordförande! Även om vi inte yrkar på återremiss vidhåller vi vår standpunkt: Riktlinjer framöver bör bli föremål för en övergripande översyn och genomlysning i samråd med branschen för att säkerställa en rättssäkerhet och en god utformning som möjliggör ett levande stadsliv.

Jag yrkar härmed på att riktlinjerna godkänns med det ovan anförda och på Alliansens gemensamma uttalande i kommunstyrelsen.

Anförande nr 135

Borgarrådet Lindhagen (MP): Hej Christina! Jag ville bara säga att det är klart att det är oerhört viktigt att förankra förändringar hos branschen. Det är därför vi har branschrådet, där också du gör en förtjänstfull insats. Där har vi kunnat lyfta fram just denna förändring. Det finns såklart ett beredningstvång för alla ärenden. De ska passera kommunstyrelsen och även beredas av en nämnd som har ansvar för verksamheten, vilket också är vad som har skett i ärendet.

Däremot finns inget som helst tvång på att skicka ut ett ärende på nytt, utan man har en remissrunda och tar in kloka synpunkter. Men i det här fallet, i och med den förändring som har skett, var det såklart oerhört viktigt att lyfta detta också i branschrådet för att säkerställa att det blir bra. Jag vill bara lyfta fram att det har varit en viktig del för oss att ta upp just denna förändring i branschrådet.

Anförande nr 136

Christina Elffors Sjödin (M): Jag tycker också att det är viktigt att vi lyfter frågorna i branschrådet, men det hade varit önskvärt att det hade kunnat gå

ut på en ny remissrunda när det gäller så viktiga saker som att krögarna nu också ska tillföras extra vakter och att det ska fattas beslut om det när det gäller danstillställningar på dagtid.

Vi jobbar för att detta förankras på ett bra sätt och att vi får en bra dialog med krögarna framöver.

Anförande nr 137

K a r i n E r n l u n d (C): Ordförande och fullmäktige! Det finns många positiva saker i ärendet, bland annat när det gäller de förenklade reglerna för uteserveringar mellan kl. 22 och kl. 23. Centerpartiet tycker att ytterligare regelförenklingar hade varit välkomna, bland annat kortare handläggningstider och enklare regler för möjligheter att ha öppet till kl. 5.

I stället är vi nu oroliga för att ytterligare ett regelkrångel har tagit sig in i riktlinjerna. Det är det som gäller kravet på ordningsvakter för nattklubsverksamhet under dagtid. Med anledning av det hade vi i Alliansen tänkt återremittera ärendet, men med tanke på att sommarsäsongen snart börjar och att det är angeläget att få till regelförenklingarna avstår vi nu från vårt återremissyrkande.

Man måste ändå säga att det är anmärkningsvärt att ärendet kommer på bordet först nu, när remissrundan skedde under 2014. Det är lite synd att några av de viktiga delar som har tillkommit inte har kunnat remitteras ut till viktiga remissinstanser.

Jag måste ställa en fråga till ansvarigt borgarråd när det gäller ordningsvakter för nattklubsverksamhet mellan kl. 11 på förmiddagen och kl. 23 på kvällen. Du sade här i talarstolen alldeles nyss att det är en försvinnande liten del av Stockholms stadsliv som berörs av detta. Min fråga är: Har det framkommit att det finns stora ordningsproblem som vi behöver lösa och att det är därför som ni nu föreslår denna regel? Annars kan man tänka sig att man kunde ha avvaktat med införandet av just denna nya riktlinje till dess att vi vet om det behövs eller inte. Då hade ni också kunnat remittera ut det till remissinstanserna.

Jag är också orolig för hur ni definierar nattklubsverksamhet. Det är ganska svårt att definiera det. Ni skriver att det ska vara hög musik i en lokal med dämpad belysning där människor dansar. Det går också att tolka på ett rigoröst sätt. Jag är orolig för att ni försöker lösa ett problem som inte finns.

Därför vill jag yrka bifall till Alliansens utdelade förslag till beslut.

Anförande nr 138

Borgarrådet L i n d h a g e n (MP): Jag kan notera att beskrivningen av ordningsvakter först presenterades som regelkrångel, och det är inte alls min uppfattning om frågan. Det handlar om att vi har verksamheter där det samlas flera hundra människor som dansar och har roligt. Det förekommer också alkoholservering. I en sådan miljö är det viktigt att man verkligen värnar trygghet och säkerhet för de människor som befinner sig där. Därför finns det också ett krav på ordningsvakter när det är nattklubsverksamhet nattetid. Det vi nu har sett är en ny typ av verksamhet som bedrivs på dagtid. Självfallet ska människor som går runt och tar del av Stockholms uteliv ha samma trygghet och säkerhet även om verksamheten bedrivs

på dagtid. Då behöver vi säkerställa att man har ordningsvakter på plats även på dagtid. Det är inget regelkrångel.

Det är inte heller så att detta är en stor pålaga på branschen. Jag uppfattar att vi har ett gott samarbete med branschen i branschrådet där branschen själv är mån om att verksamheten ska bedrivas med ordning och reda och att det ska vara tryggt, säkert och roligt att vistas i Stockholms uteliv.

Anförande nr 139

Karin Ernlund (C): Jag håller med dig. Det ska vara tryggt och säkert i Stockholms uteliv. Men du svarade inte på frågan: Har vi ordningsproblem i dag med den här typen av nattklubsverksamhet på dagen? Eller försöker ni lösa ett problem som inte finns?

Jag sade i mitt anförande att det kan vara så att det nu har letat sig in ytterligare regelkrångel. Det vet inte jag eftersom regelverket inte har trätt i kraft än. Jag kan bara konstatera att försök att i ett beslut i fullmäktige definiera vad som är nattklubsverksamhet kan leda till konstiga och rigorösa tolkningar som kan slå mot andra verksamheter, som är verksamheter som ni inte är ute efter.

Det är därför jag yrkar bifall till Alliansens förslag till beslut.

Anförande nr 140

Jackie Nylander (V): Ordförande och fullmäktige! Det är alltid roligt när det blir nya riktlinjer. Jag kanske ska berätta att på Hartwickska huset har vi pensionärsdans två dagar i veckan. Det har vi haft i 20 år utan problem.

När det gäller ordning och reda kan man inte ge några garantier. Men det var aldrig någon som ropade på några vakter när Moderaterna gav Grand Hotel serveringstillstånd kl. 7 på morgonen. Det var inget snack om vakter då, inte.

Anförande nr 141

Isabel Smedberg Palmqvist (M): Jag ska fatta mig kort. Moderaterna yrkar bifall till det utdelade förslaget.

Anförande nr 142

Erik Slottnér (KD): Ordförande! Vi tycker att det i Stockholm ska vara lätt att få ett serveringstillstånd, men det ska också vara lätt att bli av med det om man missbrukar det. Det bör vara den grundläggande principen om serveringstillstånd. Transparenta riktlinjer med snabb handläggning bidrar till ett bättre näringslivsklimat i Stockholm. Framför allt inom denna bransch, som betyder mycket för Stockholms stadsliv och som är personalintensiv, är det viktigt att vi har en bra service gentemot de företag som verkar där.

När ärendet var uppe i kommunstyrelsen tycker jag att det var helt rätt att vi i Alliansen begärde återremiss. Vi ansåg att ärendet inte hade beretts på ett tillfredsställande sätt. Det fanns en del förslag, framför allt kravet på ordningsvakter för nattklubsverksamhet – vilket är ett ord som behöver bytas ut eftersom det nu också sker på dagtid – som inte hade remitterats till berörda aktörer. Då var det helt rimligt att det återremitterades. Men i och med att det från branschens håll var angeläget att

få de nya riktlinjerna till stånd för att bland annat servicen skulle fungera bättre tar vi tillbaka återremissyrkandet. Vi har också fått en del förtydliganden av och förklaringar till detta, och då är vi inte värre än att vi kan ändra oss. Vi lägger nu fram en reservation i stället för att begära en återremiss.

Jag yrkar bifall till den gemensamma reservation vi har lagt fram från Alliansen.

Anförande nr 143

Borgarrådet **L i n d h a g e n** (MP): Jag uppskattar verkligen den konstruktiva dialog som vi har haft i ärendet. Jag är otroligt mån om att vi fattar beslut i dag just för branschens skull och för stockholmarnas uteliv. Jag är jätteglad att vi har kunnat mötas där – ett stort tack till er för det!

När det gäller återremissen och remissrundan blir det lätt så att ni talar om styrning och ledning på ett sätt som att det är så här det ska göras. Det finns inget tvång på en remissrunda. Jag vill bara vara tydlig med det. Några sådana formella krav finns inte. De krav som ställs på hur ett ärende ska beredas har uppfyllts.

Däremot är jag mån om att vi alltid har en dialog med dem som berörs. I det här fallet är det inte specifikt några särskilda nämnder som berörs när det gäller förändringen med ordningsvakter. Det är branschen som berörs, och då är det viktigt att ha en avstämning och en dialog i dessa frågor. Det är också därför vi har vårt branschråd, som fyller en viktig funktion.

Anförande nr 144

E r i k S l o t t n e r (KD): Vi är inte sena, utan vi hakar på tåget när majoriteten genomför åtgärder som är bra för näringslivet. Det tror jag inte att man är så bortskämd med.

Anförande nr 145

P e r O s s m e r (SD): Herr ordförande! Det finns en del som jag har erfarenhet av när det gäller servering och djungeln med utskänkningstillstånd. Det finns kanske även någon som har erfarenhet av ordningens upprätthållande och hur det fungerar med ordningsvakter. I mitt fall är det från den tid då jag var en ung och vältränad yngling.

Men det är inte därför jag står här, utan jag har några reflektioner närmast av ordningsfrågekaraktär. Vi kom hit till sammanträdet kl. 15.50. Då låg här ett förslag till beslut från Alliansen. Man undrar vad det är fråga om. Kl. 17.35 fick vi den så kallade rättelsen. Man kan alltså konstatera att Alliansen i det här fallet har haft kunskap om rättelsen och omskrivningen åtminstone i kanske någon dag eller längre tid.

Vi tycker att när man går till sammanträde här är det viktigt att alla har samma formella information, vilket vi alltså inte hade. Vänstern gör som de vill, och det står väl ingenting i kommunallagen om detta. Men vi tycker att det är fel att vi inte har denna formella information. Vi tycker alltså att vänsteralliansens agerande är olämpligt.

I övrigt tycker vi att det är bra med rättelsen, så vi ansluter oss till Alliansens uttalande.

Anförande nr 146

Borgarrådet L i n d h a g e n (MP): Vår prioritet ligger gentemot stockholmarna. Det är där vi har vårt ansvar. Här ser vi att vi har viktiga förändringar som vi behöver driva igenom. Vi ser också att oppositionen från Alliansens sida har framfört synpunkter som är viktiga att beakta. Vi ser också att om vi kan ha ett samtal och en dialog kan vi gå fram med ärendet.

Då är det mitt ansvar som ansvarigt borgarråd i de här frågorna att föra en dialog med partier som gör att vi kan ta ärendet vidare. Det är precis vad vi har gjort. Vi har fört samtal för att se till att vi kan gå i mål med detta viktiga ärende för Stockholms uteliv. Det är det som är kärnan.

Jag tänker att det inte alls handlar om att inte dela med sig av information eller något sådant. De formella kanalerna är här. Ärendet och texten ligger på bordet. Kärnan i ärendet har varit att vi ska lyckas gå till beslut och kunna göra någonting som är bra för stockholmarna. Det är det som är viktigt, och inte vilka partier som är med och på vilket sätt det har gjorts. Vi baxar igenom ärendet; det är det som är viktigt. Det har vi också gjort och därmed tagit ett ansvar.

Anförande nr 147

P e r O s s m e r (SD): Vi är säkert ense om att vi ska ha ett hyggligt fungerande nöjesliv. Vad jag konstaterade, och det gör jag fortfarande, är att vi kl. 17.35 i dag fick reda på vad det gällde.

Jag ska avstå från debatt, för vi förde en sådan vid förra sammanträdet om den information som är tillgänglig för Sverigedemokraterna i olika sammanhang. Jag vidhåller den allmänna kritik som finns.

Anförande nr 148

Borgarrådet H e l l d é n (MP): Herr ordförande! Jag skulle vilja avsluta diskussionen om detta utmärkta ärende med att lyfta fram ett förtydligande som nu finns i riktlinjerna för serveringstillstånd. Det handlar om det som Åsa Lindhagen har talat om flera gånger – ett mer levande Stockholm där vi kan göra fler spännande saker med staden.

Det finns riktlinjer för uteserveringar där det bland annat förtydligas att uteserveringar ska finnas i omedelbar närhet till den ordinarie serveringen. Men man får ha serveringar på det sättet att de inte ligger precis vid fasadliv. Detta gör att vi kan ha satellitserveringar. Det förtydligas nu att dessa satellitserveringar kan finnas till exempel ute på gatan. Vi kan ta en parkeringsplats och ha en servering där. Ägarna av stället behöver då inte ha permanent personal som står där och serverar. Detta gör att vi kan utveckla hela konceptet levande Stockholm med våra gågator, sommargånggator, pop-up-parker med mera på ett ännu mer effektivt och bra sätt till stockholmarnas fromma. Jag ser fram emot att få gå runt i staden i sommar och se exempel på detta.

§ 26 Handlingsplan för att motverka olaglig affisivering (Utl. 2016:28)

Anförande nr 149

M a r t i n W e s t m o n t (SD): Ordförande! Trafiknämnden säger i sitt yttrande att man kommer att arbeta för ett utökat samarbete med Polismyndigheten med flera för att utveckla en handlingsplan för hanteringen av den olagliga affisivering.

Vi har också Ellevio, som gärna vill kontaktas när en handlingsplan ska tas fram. Vi märker alltså att det finns ett behov av tydligare riktlinjer för hur man ska hantera detta. Jag tycker att man ändå kan ta med sig detta. Vi sitter ju inte med i några nämnder, men jag funderar på om man kanske kan införa något liknande som klotterpolicyn. Man kanske kan ha en policy för att ta bort olaglig affisivering på kommunens byggnader inom 24 timmar. Det kanske är någonting som de som arbetar med att ta bort klotter kan arbeta med – att även ta bort olaglig affisivering. Det tycker jag är någonting man kan ta med sig och se över.

Detta är ett problem, och det finns också flera instanser som har bekräftat det vi ser: Den olagliga affisivering smutsar ned vår stad. Jag hoppas att vi tillsammans kan ta tag i frågan och arbeta för en renare stad.

Anförande nr 150

Borgarrådet H e l l d é n (MP): Herr ordförande! Jag tänkte bara säga att det pågår ett arbete i staden när det gäller olaglig affisivering. Det har det gjort länge. Vi har olika sätt att åtgärda detta. Bland annat gäller det de platser där man får affisivera som anslagstavlor, runda pelare och så vidare. Vi har också ett samarbete i staden med kulturaffisivering, som har snäppramar som sitter på elskåpen där man får ha billig kulturaffisivering. Samtidigt tar de bort den olagliga affisivering i den mån det går.

Vi har också samarbete med City i samverkan för att motverka den affisivering som finns. Det gäller också den Tyck till-app som vi har, där man kan lämna in synpunkter när man ser sådana här saker. Det finns alltså ett arbete för att motverka den olagliga affisivering som finns i staden. Det pågår helt enkelt ett arbete, och det ser vi som tillräckligt.

Därmed bifall till kommunstyrelsens förslag!

Anförande nr 151

M a r t i n W e s t m o n t (SD): Ordförande! Jag yrkar bifall till motionen.

§ 28 Interpellation om kulturgårdarna (nr 2015:65)

Anförande nr 152

Borgarrådet L i v h (V): Jag hänvisar till det utdelade svaret.

Anförande nr 153

B j ö r n L j u n g (L): Ordförande, fullmäktige och åhörare! Det här handlar om våra värdefulla kulturgårdar. Många av dem är inte bara vackra byggnader som ligger fint i våra förorter i ytterstaden, utan också värdefulla träffpunkter och samlingslokaler för det lokala föreningslivet, till exempel för våra lokala politiska föreningar att ha möten i. Det kan också gälla alla möjliga invånare och föreningar, och man kan som privatperson hyra dem för att ha fest om man inte har plats för det hemma, till exempel.

Kulturgårdarna är en del av de områden som sparades när man exploaterade områden, till exempel Bredäng, där Jakobsbergs gård ligger insprängd mitt i ett radhusområde vid lamellhusen. Man sparade Jakobsbergs gård. Det gäller likaså Herrängens gård, som ligger mitt i det i övrigt exploaterade villaområdet. Det gäller också de andra kulturgårdarna. Dessvärre har gårdarna hotats av nedläggning så länge jag kan komma ihåg över huvud taget – så länge som jag har varit engagerad politiskt, och det börjar bli många år vid det här laget.

Det tycks vara så att lösningarna på hur kulturgårdarna ska kunna fortsätta att leva inte fullt ut har lyckats. Under den period som vi hade makten i åtta år såg vi till att kulturgårdarna överlevde. Vi fick en del negativ kritik från bland andra Ann-Margarethe Livh om att kulturgårdarna nu var hotade. Det gick inte lång tid av Ann-Margarethe Livhs tid som ansvarigt borgarråd för frågorna förrän kulturgårdarna hotades igen.

Nu har Jakobsbergs gård och de som driver den gått i konkurs. Man kan undra vad som ska hända nu. Jag ska inte säga att vi har varit världs bäst på att trygga kulturgårdarna för all framtid. Men vi har aldrig någonsin utsatt dem för något som har gjort att de har tvingats att gå i konkurs.

Ann-Margarethe Livh! Det är ganska berättigat att ställa en allvarlig fråga till dig som ansvarigt borgarråd om vad du tänker göra för att trygga kulturgårdarnas framtid. Gå från ord till handling, med andra ord!

Anförande nr 154

Borgarrådet L i v h (V): Herr ordförande! Vi har haft några vändor här i fullmäktige om dessa gårdar. Vi kan väl ta det igen, Björn Ljung, även om vi har sagt samma sak nu ett antal gånger.

2011 fattade ni i den borgerliga majoriteten, där ni liberaler naturligtvis också ingick, ett beslut om att införa affärsmässiga hyror i dessa kulturgårdar. Det var ni som fattade beslutet. Ni var också med på regeringsnivå och fattade beslut om affärsmässighet även där. Men nu, när ni sitter i opposition, börjar ni tänka lite annorlunda. Å ena sidan vill ni ha marknadshyror för alla stadens hyresrätter, vilket med all sannolikhet skulle ge en chockhöjning över hela staden. Å andra sidan vill ni ha hyror under självkostnadspris för vissa samlingslokaler, något godtyckligt utvalda av

er. Ni införde dessa marknadshyror och förlorade makten, och sedan har ni lämnat över ansvaret till oss.

Efter en genomlysning av hyrorna i hela staden för våra samlingslokaler har vi för det första pressat hyrorna från de affärsmässiga hyror som ni införde. För det andra har vi gjort en lång infasningsperiod för dessa hyror, som dock är mycket lägre än de affärsmässiga hyror ni ville ha, för att kulturgårdarna ska kunna anpassa sig till det.

Det räcker dock inte med det, Björn Ljung. Naturligtvis måste alla samlingslokaler i Stockholm, inklusive kulturgårdarna, se över sin verksamhet. Vilken verksamhet ska vi ha? Vilken kulturverksamhet ska vi ha i de olika gårdarna? Det gäller Folkets hus, det gäller Tensta träff och det gäller Jakobsbergs gård. Där har ett förändringsarbete börjat med en ny styrelse. Jag ser verkligen fram emot att till exempel Jakobsbergs gård kommer att utvecklas under den nya styrelsen.

Anförande nr 155

B j ö r n L j u n g (L): Ordförande, fullmäktige och åhörare! Om jag satt i en styrelse, ny eller gammal, för någon av kulturgårdarna skulle jag inte bli ett dugg tryggad eller säkrad eller känna mig mindre orolig när jag hör ansvarigt borgarråds svar. Dels är det otydligt, dels innebär det inte någon trygghet för kulturgårdarna.

Anledningen till att jag säger så här är att borgarrådet försöker blanda bort korten när hon säger: Ni på er tid fattade beslutet! När man talar om hyressättning är det upp till fastighetsägaren att bestämma en hyra på en lokal. Det gör man tillsammans med den hyresgäst som man ser kan betala hyran. Det är det som är god affärsmässighet, inte att sätta en hyra som ingen har råd att betala. Tomma lokaler är det ingen som vill ha. Detta tror jag att vi kan debattera till döddagar, Ann-Margarethe Livh, utan att du och jag hamnar på samma linje. Det kan jag förstå, för vi har helt olika uppfattning om vad marknad och affärsmässighet är.

Det som är viktigt i sammanhanget är att du har låtit en av kulturgårdarna gå i konkurs. Det har inte hänt förut. Ni har varit saktfärdiga med besked. Ni har sagt en sak under det att ni var i opposition och i valrörelse, men när det kommer till kritan har ni ingen möjlighet att agera. Ni tar inte ert politiska ansvar. Om jag var företrädare för kulturgårdar skulle jag vara besviken på det politiska ledarskapet. Det tror jag att kulturgårdarna också är.

Vi ser att detta inte endast är en angelägenhet för föreningar och privata fester. Jag hade min egen 40-årsfest på Jakobsbergs gård, till exempel. Det är en medveten planering att dessa gårdar ska finnas kvar i i övrigt exploaterade områden. Då ska vi här i kommunfullmäktige ta vårt ansvar och fullfölja den linjen så att vi kan ha kvar kulturgårdarna. Det är det viktigaste i sammanhanget, Ann-Margarethe Livh.

Stå nu här och lova att kulturgårdarna ska få finnas kvar! Då är vi alla nöjda.

Anförande nr 156

Borgarrådet L i v h (V): Hur otrygga skulle inte både kulturgårdarna och varenda samlingslokal i denna stad ha varit om ni hade haft kvar makten? Det var ju ni som genomförde marknadshyror. Det var ni som genomförde affärsmässiga hyror. Det

var inte vi. Det var vi som fick ta hand om det ni hade åstadkommit. Nu har jag sagt det tio gånger i den här salen, och jag är jättetrött på att säga det.

Du vet att ni liberaler var med och genomförde hyreshöjningarna, som vi nu har sänkt. De hyreshöjningar som sker kommer vi dessutom att fasa in under en lång period. Vi har också påbörjat en analys av våra samlingslokaler – inte bara kulturgårdarna utan också andra samlingslokaler. Hur ska de överleva, och vilket kulturstöd ska de ha? Ingen av dessa viktiga samlingslokaler kommer att läggas ned. Det kan vi lova härifrån talarstolen – hela majoriteten. Det kan jag även lova dig, Björn Ljung.

Jag tror dock att de som driver alla de här lokalerna är oerhört tacksamma över att ni med er hyressättning inte sitter vid makten, för då hade alla gått i konkurs vid det här laget.

Anförande nr 157

Borgarrådet M o g e r t (S): Herr ordförande! Precis som du säger, Björn Ljung, är det aldrig någon som riktigt har hittat en fullt ut fungerande modell för de här verksamheterna. Jag delar den analysen. Vi har väl hållit på i den här salen ungefär lika länge, tänker jag.

Man måste se att vi aldrig kan garantera en enskild aktörs verksamhet i förlängningen. Under er period gick Rågsveds Folket hus i konkurs, exempelvis. Däremot har de återuppstått. Verksamheten är kvar. Det är någonstans det som är det centrala, och inte den enskilda aktören. Också i detta fall tror jag att verksamheten kommer att kunna vara kvar, och det är det centrala.

Jag vill nog påstå att förutsättningarna nu, peppar peppar, är bättre än på länge. Det innebär inte att man täljer guld med täljkniv när man sysslar med samlingslokaler; det vet vi alla. Det är fortfarande tufft, och det finns inte enormt mycket pengar. Men vi har dels fått en hyresmodell som är förutsägbar och som ger en långsiktighet, dels på två år skjutit till 12 miljoner till kulturgårdar och samlingslokaler. Om man tittar tillbaka kommer man att upptäcka att 12 miljoner riktat till samlingslokaler och kulturgårdar är en historiskt stor ökning på området. Det gör att förutsättningarna i alla fall är goda. Sedan kommer detta inte att lösa alla problem; det ska vi inte inbilla oss.

Anförande nr 158

J a c k i e N y l a n d e r (V): Ordförande, fullmäktige! Som chef för en av kulturgårdarna, som heter Hartwickska huset – jag har suttit i styrelsen i 17 år – har jag följt dessa gårdar.

Björn! 2010–2011 hände det någonting för oss. Det som är vårt problem på gårdarna är att exempelvis vi, på den gård där jag är chef, har 185 000 besökare i tolvstegsringen. Det är alltifrån Anonyma Alkoholister, Anonyma Narkomaner, medmissbrukare och kokainister till sexmissbrukare. De kommer från olika stadsdelar i Stockholm. Vi får inte en krona av stadsdelarna. Dessa människor är tvingade att gå hit eftersom de går i öppenvården. Öppenvården i stadsdelarna och olika behandlingshem kräver att de ska gå på ett eller två tolvstegsmöten i veckan. Jag tänker på

Hatten och allt vad de heter. Tolvstegsrörelsen är stor, och det är rätt mycket folk. Det är tufft.

Visst är man orolig ibland. Men för en gångs skull ser jag ljuset i tunneln.

Anförande nr 159

B j ö r n L j u n g (L): Herr ordförande, fullmäktige och åhörare! Jag talar extra högt i dag, för vi har dåligt ljud här i salen. Jag hade svårt att höra både Jackie och Roger. Det är synd, för ni hade viktiga saker att säga, och det var därför jag ville lyssna lite extra.

Jag kan lova att Liberalerna har kämpat för kulturgårdarna sedan jag började politiken i slutet på 70-talet. Då fick jag lära mig att det fanns något som heter kulturgårdar. Vi har fortfarande inte sett någon långsiktig lösning på detta. Jag kan försäkra er att vi under hela denna långa tid aldrig har haft en verksamhet som man tvingas sätta i konkurs. Jag tycker att det är rent bedrövligt, speciellt eftersom det verkligen är en lunga som kulturgården Jakobsbergs gård i Bredäng utgör. Det är en otroligt vacker miljö i ett miljonprogram, mer eller mindre välplanerat och fint byggt och så vidare.

Det är därför jag önskar att man kunde säga en sak i opposition och i valrörelse och sedan se till att man gör det när man kommer till makten. Svårare är det inte, tycker jag. Det vi kan begära av borgarrådet Livh, som tillhör samma majoritet som borgarrådet Mogert, är väl någon form av mer utfästelser om att ni ska göra allt ni kan för att rädda kulturgårdarna. Vi vill höra att de är jätteviktiga för er. Mogert är inne på den linjen, men Ann-Margarethe Livh talar om helt andra saker.

En översyn av alla föreningslokaler – med förlov sagt: I detta läge är jag helt ointresserad av det. Jag tror att kulturgårdarna styrelse också är det. Det man vill se och höra är att ansvarigt borgarråd säger: Nu ska vi se till att det finns en lösning! Då kommer också åtminstone Liberalerna att se noggrant på den lösningen för att så småningom också överväga att det kanske är någonting som vi ska ta till oss. Det kanske är någonting som vi kan ha långsiktigt över flera mandatperioder.

Detta, Ann-Margarethe Livh, kräver vi av ett borgarråd i majoritet. Vi kräver att man tar det politiska ansvaret och upprätthåller ett sådant politiskt ledarskap. Du kan lyssna lite grann på Roger Mogert, för han var betydligt närmare det än vad du själv är.

Anförande nr 160

Borgarrådet L i v h (V): Tur att det är mitt tredje och sista inlägg, kanske! Skillnaden är att jag råkar representera hyresvärden. Vi hyr ut lokaler till verksamheten. Vi är inte ansvariga för hela den kulturella verksamheten. Borgarrådet Mogert gav tydlig information om hur man tänker sig framtiden när det gäller satsningen från kulturen.

Nu har jag sagt det igen och igen: Om ni hade varit så fruktansvärt oroliga för dessa gårdar hade du haft åtta år på dig för att säkra deras framtid. I stället satte du dig och genomförde affärsmässiga hyror. Det var ni som genomförde hyreshöjningarna, och det var vi som sänkte dem. Det är vi som har tagit ansvar, och det är oss de kan lita

på när det gäller att de har en framtid. De ska vara fruktansvärt glada att deras framtid inte är beroende av dig, Björn Ljung.

Anförande nr 161

J a c k i e N y l a n d e r (V): Ordförande, fullmäktige! Det är en fantastisk miljö att jobba i, Björn. Man går i de trappor där Bellman och Anckarström har gått och där hattar och mössor har hållit till. Det är en fantastisk miljö.

Men du får inte fara med osanning. Det var Stig Dingertz, moderaten, som startade Hartwickska husets föreningsråd 1971. Han är jättemysig. Men du får inte stå och säga så här. Föreningsgårdar har gått i konkurs. Också Hartwickska huset har gått i konkurs. Det har hänt tidigare att föreningsgårdarna har gått i konkurs, och de har uppstått igen. Det är inga nyheter. Men det är givetvis obehagligt att gå i konkurs; det är det ingen människa som vill göra.

Som jag sade tidigare: Lyssna lite! Jag lovar dig detta. Jag är ändå chef för denna verksamhet, och jag är rätt påläst när det gäller vad jag gör. Jag ser någonstans ljuset i tunneln, och det känns tryggt. Så ta det lugnt, Björn!

§ 29 Interpellation om skyddat boende för våldsutsatta män (nr 2015:66)

Anförande nr 162

Borgarrådet L i n d h a g e n (MP): Jag hänvisar till det utdelade svaret.

Anförande nr 163

E r i k S l o t t n e r (KD): Ordförande! Jag vill börja med att säga att vi här på sittande möte plötsligt ändrar ordningen för interpellationer, vilket jag blir väldigt förvånad över. Det är mycket märkligt att man inte ska kunna bordlägga interpellationen om interpellanten inte är i salen och tjänstgör. På föregående möten har interpellanter varit närvarande i salen och ändå kunnat bordlägga. Nu tjänstgör inte ens interpellanten men förnekas ändå att bordlägga sin interpellation. Jag tycker att det är ett nytt arbetssätt. Jag anser att vi gruppledare bör sammankallas och prata om hur vi ska hantera interpellationer framöver.

Men jag kan ta den här debatten också. Jag får snabbläsa svaret här. Jag tar gärna debatten med Åsa Lindhagen. Jag får tacka för ett bra svar från borgarrådet. Jag tycker att det är uttömmande. Jag tycker att det också vittnar om en insatthet i den problematik som finns i frågan. Det är också ett erkännande av att vi nog inte gör tillräckligt mycket för att lösa det dolda problem som våld mot män i nära relationer faktiskt är.

Brottsförebyggande rådet visar att våldet mot män i nära relationer är nästan lika omfattande som våldet mot kvinnor i nära relationer, vilket förvånade mig och väldigt många andra. Våld mot en manlig partner förekommer från både män och kvinnor i en nära relation. Våldet ser olika ut. Kvinnor drabbas oftare av dödligt våld, och förmodligen har kvinnor som utsätts för våld generellt ett större behov av skyddat boende än män. Därför behövs det antagligen inte lika många platser på skyddat boende för män som för kvinnor. Men jag tycker ändå att det är en brist att vi inte kan erbjuda ett skyddat boende för män i Sveriges huvudstad.

Även om jag ger beröm för svaret är det ändå mest ett svar på fråga 4. Det är inte så mycket svar på frågorna 1–3. I budgeten för 2016 står det att Stockholm bör inrätta en mottagning och skyddat boende för män. Sofia Modigh undrar varför det bara står ”bör” och inte ”ska” i budgeten. Varför öronmärker man 5 miljoner kronor till kvinnojourer men inte en enda krona till mansjourer? Det innebär att ett skyddat boende i stället eventuellt får tas ur något slags budgetöverskott eller från annan verksamhet. En fråga som Modigh också ställer är om Stockholms stad kommer att inrätta ett skyddat boende för våldsutsatta män under 2016.

Anförande nr 164

Borgarrådet L i n d h a g e n (MP): Jag vill tacka för ditt mycket konstruktiva inlägg, Erik. Det är uppenbart att vi båda tycker att det här är en mycket viktig fråga. Jag hade väldigt gärna också bytt några ord med Sofia som har lyft upp frågan. Jag vet själv hur det är att få ett nej när man försöker bordlägga en interpellation. Det hände mig i opposition. Men det viktiga är ändå att vi har en gemensam syn på detta och att vi pratar om frågan här och nu utifrån de förutsättningar som finns. Tack för dina ord, Erik!

Frågan om skyddat boende för män är en jätteviktig fråga som jag också har drivit i opposition. Jag tycker att det är jättebra att ni lyfter upp frågan här och nu. Det finns män som har behov av skyddat boende även om det är en mycket liten grupp. I dag löser stadsdelarna det genom att till exempel använda jourlägenheter. Det kan också hända att man placerar människor på hotell om man bedömer att det är den rätta lösningen för just den här individen utifrån den individuella prövning som görs. Jag vill vara tydlig med att det inte är så att ingenting görs, utan stadsdelarna gör naturligtvis sitt jobb för att ge stöd och skydd till de individer som de möter.

Däremot har vi sagt i budgeten att det här är en mycket viktig fråga att titta på. Det handlar om att det redan i dag görs ett arbete för män i behov av skydd och stöd, men vi vill också att man ska titta på frågan om skyddat boende. Det kan ju vara så att jourlägenheter och hotellplacering är bra i vissa fall men att det också finns ett behov av att ha ett särskilt boende för män. Därför skrev vi in i budgeten att det här är en oerhört viktig fråga att arbeta med. I den verksamhetsplan som ligger under socialnämnden utifrån de direktiv som finns i budgeten sägs det tydligt att vi ska inrätta ett skyddat boende för män, och det är en fråga som socialförvaltningen nu arbetar med. Det känns förstås mycket viktigt att följa det arbetet och lägga fram få se vad socialförvaltningen återkommer med när det gäller hur detta ska ske och hur man på bästa sätt möter denna grupp.

På det individuella planet är det naturligtvis oerhört viktigt att vi möter varje individ och ser vad just den här människan behöver för stöd oavsett kön. Det ska inte spela någon som helst roll vad man har för kön när det handlar om att man ska få stöd och hjälp. Det är precis vad den här frågan handlar om. Man ska få stöd och hjälp utifrån sina individuella behov.

Anförande nr 165

A n n a R a n t a l a B o n n i e r (FI): Jag tycker också att den här frågan är oerhört viktig. Alla personer, oavsett kön, ska kunna leva fritt från våld och få det skydd som de behöver. Jag vill också säga att jag är stolt över att ingå i en majoritet som verkligen har tagit frågan om våld i nära relationer till nya höjder, om jag får uttrycka mig så. Vi har avsatt mer pengar än någonsin till kvinnojourerna. Vi prioriterar också detta när det gäller bostadsfrågor med genomgångsbostäder för våldsutsatta och förtur i bostadskön. Vi tittar på det i alla olika dimensioner. Det är självfallet viktigt att komma ihåg att det inte bara är kvinnor som utsätts för våld. Såväl män som ickebinära personer och transpersoner utsätts för våld.

Jag är också glad över att vi har lyft upp gruppen transpersoner i årets budget. Det är också en grupp som utsätts för grovt våld och dödligt våld men där det inte heller finns någon särskild jourverksamhet. Det är också någonting som vi tittar på, vilket jag är mycket glad för.

Man ska också komma ihåg att det mesta av det grova våldet begås av män. Det behöver vi komma till rätta genom det arbete som görs med genuspedagogik och normkritik i skolor och förskolor för att förebygga de machonormer och förtryckande normer som män, kvinnor och ickebinära personer lider av.

Anförande nr 166

Stina Bengtsson (C): Ordförande, fullmäktige, åhörare! Jag vill först säga att jag inte alls har förberett mig för att debattera den här interpellationen i dag, så det kan bli lite rörigt, men bear with me!

För ett par tre år sedan skrev jag en debattartikel i Aftonbladet om just detta med våld mot män i nära relationer. Jag fick ett otroligt gensvar från utsatta män. Det var väldigt många som hörde av sig till mig och sade: Det är som om du skriver om mig. Jag har aldrig blivit lyssnad på. Det är aldrig någon som har tagit mig på allvar. Det är aldrig någon som har förstått. Det här är ingenting som samhället har erkänt.

Det tycker jag att vi ska komma ihåg när vi har de här diskussionerna. När en man är utsatt för våld i en nära relation är han utsatt på en nivå som är mycket svår att förstå. Skammen och skulden är mycket större eftersom en man i samhällets norm ska vara den som är stark, den som har stake, den som absolut inte kan bli utsatt för våld. Många gånger är våldet psykiskt snarare än fysiskt, och det psykiska våldet är mycket svårare att definiera men minst lika förödande som det fysiska våldet.

Jag tror att det var borgarrådet som pratade om jourlägenheter och hotell. Det räcker inte. Man behöver omsorg, nya perspektiv, förståelse och det som vi kanske skulle kunna kalla för avprogrammering. Man tror ju att man är värd den här utsattheten. Det här är framför allt ett stort problem därför att samhället inte tar de här männen på allvar. Samhället sänder inte rätt signaler. Ett exempel på det är när FI nu var uppe och i ena stunden pratade om utsatta och i andra stunden om förövare. Vi måste lära oss att skilja på detta och bara prata om män som är utsatta utan att prata om förövarna. Män kan vara utsatta utan att vara förövare. Ni förstår kanske vad jag menar även om jag är lite rörig.

Sedan har vi detta med samhällets signaler. Att göra skyddade boenden för män lika självklara, om än inte lika många, som skyddade boenden för kvinnor vore en ofantligt bra start för ett samhälle som vill visa att det tar våld i nära relationer mot alla på lika stort allvar och inte skiljer på människa och människa. Man ska ta problemet på lika stort allvar oavsett vem som blir utsatt.

Anförande nr 167

Erik Slottnér (KD): Ordförande! Det var ett mycket bra inlägg som Stina Bengtsson gjorde. Inte minst fastnade jag för uttrycket ”lika självklart om än inte lika många”. Det var under alliansregeringen som man började tala alltmer om våld i nära relationer. Tidigare talade man hela tiden om mäns våld mot kvinnor. Det gör vi fortfarande i viss mån, men vi talar alltmer om våld i nära relationer, vilket jag tycker är ett betydligt bättre begrepp i det här fallet. Det kollektiverar inte heller skuldbeläggandet, vilket jag tycker att begreppet ”mäns våld mot kvinnor gör”.

Detta är ett mycket tabubelagt ämne. Det har såklart att göra med det som Anna säger om machokultur och mansrollen överlag. Det kommer vi ju inte till rätta med genom ett klubbslag i fullmäktige eller riksdag, men det är en orsak till att det är så tabubelagt att prata om våld i nära relationer som riktas mot män. Jag tror också att det har att göra med vilket språkbruk vi har använt. När man använder språkbruket ”mäns våld mot kvinnor” i det offentliga livet har vi därmed sagt att män inte kan bli misshandlade av en partner. Det har sagts att kvinnojourer också riktar sig till män.

Om det stämmer får vi nog byta namn på kvinnojourerna, för vilken man söker sig till en kvinnojour? Jag tror att det var någon från FI som sade det i en debatt.

Jag tror att vi från politiskt och offentligt håll får akta oss för att cementera fast en syn där män inte kan bli utsatta för våld i nära relationer genom de insatser vi vidtar och genom det språkbruk vi använder. Precis som Stina sade blir många män som blir utsatta för våld utsatta för just psykiskt våld. Det i sig är otroligt nedbrytande, men det är också en typ av våld som senare kan övergå i fysiskt våld.

Jag tycker inte att jag har fått något riktigt bra svar från borgarrådet på en punkt, nämligen varför man inte budgeterade något inför 2016. Varför budgeterade man bara för ökade insatser för stöd och hjälp till kvinnor som utsätts för våld i nära relationer? Man avsatte inga pengar till stöd och hjälp till män, utan man talade om att det "bör" inrättas ett skyddat boende och en mottagning. När man inte pengasätter en sådan budgetsatsning är risken mycket stor att det inte blir någonting av detta "bör". Därför skulle jag önska att ni pengasätter detta inför 2017, om ni inte gör någonting av detta "bör" i budgeten under 2016.

Anförande nr 168

Borgarrådet **L i n d h a g e n** (MP): Stina Bengtsson sade att detta med hotell och jourlägenheter inte räcker. Nej, det är precis därför som vi har lyft upp den här frågan i vårt budgetförslag. Vi har också tydligt slagit fast i verksamhetsplanen att socialförvaltningen ska se till att vi jobbar med ett skyddat boende för män. Det vi gör nu är att vi flyttar fram våra positioner när det gäller att ge stöd till män. Varje individ i den här staden ska få stöd och hjälp oavsett kön. Det här är en jätteviktig fråga. Vi har antagit en verksamhetsplan i socialnämnden, och vi i majoriteten har gett ett tydligt uppdrag att de ska föra den här frågan framåt. Det ska finnas stödinsatser som stadsdelarna kan använda sig av för att ge även män som utsätts för våld i nära relationer stöd och hjälp. Det är en oerhört viktig och prioriterad fråga för oss.

Anförande nr 169

S t i n a B e n g t s s o n (C): Ord är viktiga, men när man bedriver politik är pengar också viktiga. Därför är det bra att Centerpartiet i sin budget avsatte pengar just till mansjourer. Det har ni inte gjort, Åsa. Det är faktiskt skillnaden. Man kan prata mycket, men finns det inga pengar till någonting kan man inte göra så mycket. Den signalen är också rätt viktig, apropå signaler och ord.

Jag kände att jag inte var riktigt tydlig tidigare. Därför vill jag understryka att det många gånger när man diskuterar de här frågorna blir så att man sammanblandar förövare och offer, det vill säga att är mannen ett offer är han naturligtvis förövare också. Det var lite det som jag tolkade in i Anna Rantala Bonniers anförande tidigare. Och så är det inte nödvändigtvis. Det är jätteviktigt att vi slutar att prata på det viset, för vi kommer inte vidare i de här frågorna om vi fortsätter med den retoriken.

Anförande nr 170

E w a L a r s s o n (MP): Ordförande, fullmäktige! Först vill jag naturligtvis skryta över Skarpnäck och berätta att vi hade ett samarbete med en moderat ordförande i Årsta-Enskede-Vantör redan under den förra mandatperioden. Vi inrättade ett stöd för våldsutsatta män. Det visade sig, precis som Stina var inne på,

att det var svårt att nå dem. Få sökte hjälp, och det krävs mycket för att få män att söka hjälp. Vi kommer att fortsätta med det arbetet med nya pengar och en ny majoritet.

Sedan vill jag ta upp något som Erik sade om språket. Vi börjar prata alltmer om att det inte handlar om mäns våld mot kvinnor. Jag skulle vilja påminna er här i fullmäktigesalen om regeringens fyra jämställdhetspolitiska mål. Det har varit samma mål sedan 2002. Allianspolitikerna tyckte att det var mycket bra mål och fortsatte att ha dem, och den nya regeringen tycker att de är jättebra och fortsätter att ha dem. Det är fyra mål, och ett av målen är: Mäns våld mot kvinnor ska upphöra. Kvinnor och män, flickor och pojkar ska ha samma rätt och möjlighet till kroppslig integritet.

Anförande nr 171

A n n a R a n t a l a B o n n i e r (FI): Ordförande! Jag vill poängtera något som jag hoppas att kanske andra än Stina förstod, men om jag var otydlig vill jag säga att det självfallet är så män som är offer för våld inte nödvändigtvis är förövare. Däremot måste vi alltid lägga fokus på förövare för att gå till botten med våldet. Det är jätteviktigt. Vi kan lägga hur mycket som helst på skyddsåtgärder, men om vi inte jobbar förebyggande kommer vi inte åt problemet. Genom att prata om förtryckande mansnormer gör vi det också enklare för utsatta män att söka hjälp eftersom utsatta män hindras av de här machonormerna. Det tror jag att vi är rätt överens om.

Jag tycker att det är synd att det låter som om den här majoriteten inte gör någonting för våldsutsatta män, för så är det ju inte. Många av de kvinnojourer som får pengar från staden kommer från civilsamhället. De söker och beviljas pengar. Så har även gjorts när det gäller Manscentrum och Mansjouren. Jag är väl medveten om att det inte är ett skyddat boende, men de jobbar mot våld. Det finns dessutom en organisation som heter Tusen möjligheter som jobbar med män och pojkar som utsätts för våld i nära relationer. Jag säger inte att det inte behöver göras mer, men det är inte heller så att det inte görs någonting.

Anförande nr 172

Borgarrådet L i n d h a g e n (MP): Det pratas om skillnader mellan våra olika partier. Den stora skillnaden mellan majoriteten och oppositionen är att vi gör någonting. Vi flyttar fram positionerna nu. Det kommer också att antas ett nytt program mot våld i nära relationer. Tittar man på det nuvarande programmet kan man konstatera att det är ett mycket starkt fokus på just kvinnor. Det heter Stockholms stads program för kvinnofrid – mot våld i nära relationer. Bara genom hur programmet benämns lägger man ett fokus på just kvinnor. När det gäller mycket grovt våld är kvinnor som grupp i mycket högre grad utsatta. Så ser siffrorna ut. Det finns en stor skillnad där, men det betyder inte att vi på individnivå inte ska ge stöd till varje enskild människa som behöver stöd från socialtjänsten. Därför är det oerhört viktigt att vi lyfter upp den här gruppen. Skillnaden är att vi i majoriteten nu gör någonting på det här området, och det känns mycket angeläget och viktigt.

Anförande nr 173

S t i n a B e n g t s s o n (C): Ordförande, fullmäktige, åhörare! Ewa Larsson nämner regeringens mål för jämställdhet. Det är mål som har funnits under lång tid, men de är inte könsneutrala. I den debattartikel som jag nämnde att jag skrev för

några år sedan, det var för övrigt under alliansregeringens tid, skrev jag: Därför tycker jag att det är hög tid att se helheten och därmed ta frågan på allvar. Våld är våld, och våld i en nära relation bör betraktas som särskilt allvarligt oavsett könet på den som utsätts eller könet på förövaren. Ett första steg vore att göra regeringens mål för jämställdhet könsneutrala. Det finns ingen ursäkt för att inte ha som mål att allt våld i nära relationer ska upphöra.

Sedan skriver jag också: Ett nästa steg vore en nationell kunskapsinsats som syftade till att höja medvetandet och kunskapen om frågorna hos socialtjänst, hos polis, hos sjukvården och hos andra berörda instanser. Och självklart ska mansjourer vara lika självklara som kvinnojourer.

Nu är det inte så att vi kan fatta nationella beslut i Stockholms kommunfullmäktige, men vi som Stockholms KF har ett ganska stort inflytande på politiken i det här landet. Vi kan visa vägen. Vi kan vara förebilder. Det är dags att visa tydlighet när det gäller våld mot män i nära relationer.

§ 31 Interpellation om tvärbanans Kistagren (nr 2015:69)

Anförande nr 174

Borgarrådet H e l l d é n (MP): Jag ber att få hänvisa till det utdelade svaret.

Anförande nr 175

Borgarrådet B r i n c k (M): Ordförande! Jag har fått något slags svar. Jag är inte helt klar över exakt vad svaret är svar på, men det kanske ger sig efter hand som debatten fortsätter. Ett av problemen här är att ett av de viktigaste skälen till att bygga tvärbanans Kistagren var och är att förbättra kollektivtrafikförsörjningen till Bromma flygplats. Det har varit ett av huvudsyftena under hela den här diskussionen. Men om staden har för avsikt att lägga ned flygplatsen, och det har fortfarande Daniel Helldén, kan man fråga sig hur rimligt det är att lägga pengar på just den investeringen. Svaret är: Inte speciellt.

Sedan säger Daniel Helldén också i sitt svar, och det är faktiskt rätt kuriöst, att den tunnelbanedragningen inte är lönsam, och det är det förmodligen ingen som är rent samhällsekonomiskt, men det kommer de nog att bli. Jo, men om man resonerar på det sättet kan man faktiskt ställa frågan varför majoriteten inför Sverigeförhandlingen lät ta fram en rapport som bara fokuserade på samhällsnytta om man sedan inte tänker bry sig om den.

Den stora risken med att göra det som majoriteten nu gör, och som Daniel Helldén också gör, nämligen att förespråka tunnelbanesträckningen Alvik-Bromma-Vällingby-Hässelby, är ju att då äventyras hela den samhällsekonomiska vinsten med tvärbanans Kistagren och därmed hela investeringen. Det är bekymmersamt.

Den kalkyl som säger att tunnelbanan via Bromma flygplats är lönsam bygger på 50 000 nya bostäder och på att flygplatsen avvecklas till 2022. Nu har Anders Sundström antligen konstaterat att flygplatsen inte kommer att avvecklas i förtid samtidigt som våra egna beräkningar, det vill säga stadens egna beräkningar, säger att det inte går att bygga mer än 38 000 bostäder och då inte förrän efter 2038. Då frågar man sig hur samhällsekonomiskt bärkraftig den kalkylen är.

Anförande nr 176

Borgarrådet H e l l d é n (MP): Fru ordförande! Det var många saker på en gång. Jag ska se om jag kan hålla ordning på trådarna. Det är inte något särskilt nytt ämne. Först vill jag säga att tvärbanans Kistagren är igång. Detaljplanen för fortsättningen vid bland annat Solvalla är på gång. Projektet rullar vidare. Det är någonting som vi alla vill ha. Vi tycker att det är jättebra.

När det gäller relationen till det här tunnelbaneförslaget som togs fram är det så att om vi bygger bostäder på Bromma och i områdena runt omkring, det är ganska stora områden där, behövs både och. Det här är inte någon antingen-eller-fråga. Ska man försörja de här mängderna med bostäder med kollektivtrafik behövs tvärbana och tunnelbana. Tvärbanan ska gå förbi Kista till Helenelund där pendeltåget går. Det är en alldeles utmärkt dragning. Den är samhällsekonomiskt lönsam oavsett vad vi gör i de här sammanhangen. Det är inte så att de äter upp varandra.

Jag har inte sagt att förslaget på en tunnelbanedragning över Bromma ut till Vällingby är samhällsekonomiskt olönsamt. Det är de nu framtagna projekten som inte är samhällsekonomiskt lönsamma. De som togs fram i Stockholmsförhandlingarna är inte samhällsekonomiskt lönsamma. Det förslag som går över Bromma är det enda som är samhällsekonomiskt lönsamt. Den beräkning som då gjordes, och det är inte vi som har gjort den, byggde på 30 000 bostäder, vilket är en lägre siffra än den som nu har räknats fram. Det har ingenting att göra med några årtal eller när, var och hur man lägger ned flygplatsen och flyttar verksamheten till Arlanda, vilket vi alla vet är nödvändigt.

Kistagrenen är lönsam, den är bra, den behövs och den har sitt underlag som man kommer att arbeta med. Det gäller framför allt hela Sundbyberg och vidare. En framtida tunnelbanedragning över Bromma försörjer helt andra saker och är lönsam i beräkningarna, och jag tycker att det är bra att vi har fått reda på det.

Anförande nr 177

Borgarrådet B r i n c k (M): Ordförande! Den Hellénska världen där man har råd med allt vad man vill göra och förmodligen lite till är en underbar värld. Det här är alltså den enda tunnelbanedragningen som är lönsam, och ingen annan är det. Det är intressant i sig. Det här ska nu inte bli en diskussion om Bromma flygplats vara eller inte vara. Den har vi haft väldigt många gånger i den här salen, och vi kommer nog att ha den igen. Men all diskussion om eventuell lönsamhet hos den här tunnelbanedragningen bygger ju ändå på en förtida avveckling av flygtrafiken på Bromma. Talar vi om läget efter 2038, som ju är det år när avtalet med staten går ut, vet varken Daniel Helldén, jag eller någon prognosmakare om det som är lönsamt i dag fortfarande kommer att vara lönsamt då. Man måste också fråga sig om du verkligen tror att det finns ekonomiskt utrymme och planeringsutrymme för att genomföra båda dess projekt i stort sett samtidigt, för det är ju det ni vill. Hur i all världen ska vi kunna göra det?

Jag ställde också en annan fråga i interpellationen som handlar vad som händer om tvärbanans Kistagren inte byggs. Nu är det mycket riktigt så som borgarrådet Helldén säger att planen är antagen och att arbetet i någon mening har kommit igång – jag vill påminna om att den här interpellationen skrevs i november – men spaden är inte i jorden än. Det kan hända mycket. Förekommer det någon som helst dialog med företag och andra aktörer i de delar av västerort som berörs om vad som skulle hända om detta inte blir av?

Anförande nr 178

Borgarrådet H e l l d é n (MP): Fru ordförande! Tvärbanan upp till Kista håller på att byggas, och planerna går vidare, Cecilia. Den kommer att komma till. Det är inget problem. Det var en utredning som tittade på detta med tunnelbanedragningen. Om man lägger ned flygplatsen, flyttar trafiken till Arlanda, vilket är fullt möjligt, och bygger bostäder där, vilket vi alla vet behövs, blir den lönsam. Så är det. Har vi flygplatsen kvar blir den inte lönsam. Det är 5 000 personer som flyger från den flygplatsen. Det är klart att det inte går att bygga en tunnelbana för dem. Det är knappt att det skulle gå att tänka sig någonting som har att göra med tvärbanan. Det är inte flygplatsen som gör att tvärbanan kan byggas. Det är allt annat som finns runt omkring och mot Kista som gör att vi behöver tvärbanan, inte flygplatsen.

Sverigeförhandlingarna har satt tunnelbanefrågan på vänt och sagt att det inte är någonting som de hanterar så länge som Sundström håller på med sin utredning. Han kommer att lämna någon form av betänkande snart, och då kan vi fortsätta att diskutera den här frågan. Det hänger ihop. Kistagrenen är bra. Den byggs, och det tycker jag är väldigt bra.

Anförande nr 179

R i c k a r d W a l l (-): Ordförande, ledamöter! Det är många bollar att hålla i luften här. Interpellationen och svaret skrevs i höstas, och det har hänt väldigt mycket. Jag skulle vilja säga att både interpellationen och svaret i någon mening är överspelade. Nu vet vi i princip att det inte kommer att bli några bostäder på Bromma i närtid. Därmed kommer inte heller den här tunnelbanedragningen att bli av. Precis som borgarrådet sade har Sverigeförhandlingen satt den på vänt. Den tunnelbanedragningen är inget prioriterat projekt för Sverigeförhandlingen. Dessutom är tvärbaneplanen till Kista beslutad. Det fattades beslut om den i somras i budgetdebatten i landstinget. Då rådde det i princip enighet. Hela landstinget röstade för den utom jag som röstade nej. Sedan är frågan hur fortsättningen från Kista till Helenelund kommer att bli. Det kommer kanske att ta tid, men den kommer på plats förr eller senare. Så kommer det att bli, och därmed är alla frågor om dragningar hit och dit överflödiga. Vi vet vad som kommer att hända, åtminstone i en förutsägbar framtid.

Sedan handlar det om det samhällsekonomiska. I svaret som Daniel Helldén har skrivit står det om ingångsvärdet som används vid samhällsekonomiska bedömningar. Hur var det nu, Daniel? Smet inte du då och då in på mina föreläsningar när du och jag var kollegor på Mälardalens högskola och jag undervisade i nationalekonomi? I varje fall missade du tydligen det här. Det är nog ganska viktigt att vi har de här begreppen klara för oss.

Det som tjänstemännen tar fram är samhällsekonomiska kalkyler. Sedan är det politikerna som gör den samlade samhällsekonomiska bedömningen. Dessutom finns det ett mellanting som man brukar kalla samhällsekonomisk utvärdering och samhällsekonomisk analys. Då siffror tjänstemännen kalkylen, och sedan har de andra storheter. Det kan vara storregioneffekter och så vidare.

Anförande nr 180

Borgarrådet B r i n c k (M): Den här tunnelbanesträckningen är lönsam om flygplatsen läggs ned och om vi bygger bostäder. Flygplatsen läggs inte ned i närtid. Vi kan inte bygga bostäder i närtid. Tunnelbanesträckningen kommer inte att bli lönsam förrän tidigast 2038. Vi kan inte ens börja fundera innan dess. Eftersom den här frågan ändå har kommit upp vill jag också påminna om att det tog 20 år att få miljötillstånden för den tredje rullbanan på Arlanda klara. Man har inte ens börjat projektera för en fjärde rullbana. Jag vill bara säga det så vi vet det.

Anförande nr 181

R i c k a r d W a l l (-): Ordförande, ledamöter! Jag fortsätter att tjata om detta. Jag har inte bara undervisat en massa studenter, utan jag har även undervisat landstingsfullmäktige om samhällsekonomiska kalkyler. Nu är det väl er tur.

Tjänstemännen tar fram samhällsekonomiska kalkyler som är siffersatta. Sedan har vi sociala frågor, intrångsvärden, barriäreffekter och storregionsfördelar med mera som man inte kan sätta siffror på. Det brukar man kalla för effektprofiler och sätta ett antal plus- eller minustecken för. Då har vi den samhällsekonomiska utvärderingen och den samhällsekonomiska analysen. Slutgrejen är den samhällsekonomiska bedömningen, och den får politikerna ta.

Bromma flygplats är till exempel en beredskapsflygplats. Om det kärvar ska kungen och regeringen fly från den flygplatsen. Vilket är det samhällsekonomiska värdet av att bevara Bromma som en beredskapsflygplats? Det får riktiga politiker ta hand om.

Det här är de tre begreppen, de tre nivåerna, som vi ska ha koll på. Det är bra att alla talar samma språk. Daniel Helldén skriver att samtliga nu pågående tunnelbaneprojekt är olönsamma oavsett om det handlar om kalkylen eller bedömningen, och då gäller det generellt. Projekt inom kollektivtrafik är enligt kalkylen nästan alltid samhällsekonomiskt olönsamma, särskilt i storstäder där det finns så många effekter och en massa värden som man inte klarar av att ta med i en kalkyl.

Men, och det är mycket viktigt, det visar sig att även om de här olika projekten är samhällsekonomiskt olönsamma är det fortfarande så att när man sedan går över till den samlade samhällsekonomiska bedömningen är rangordningen robust. Det visar sig att den är förvånansvärt robust. Det kan finnas undantag, men generellt är den robust. Om någon säger att just hans eller hennes favoritprojekt, som kanske ligger i botten på de kalkyler vi har, är jättebra är det upp till den personen att bevisa det. Det är trots allt så att det inte bara uppstår en massa fina effekter när det gäller det egna favoritprojektet där det ska byggas bostäder, utan det gäller för alla de andra projekten också. Rangordningen från kalkylen till den samlade bedömningen är robust. Det ska man nog bära med sig när man väl prioriterar projekt.

§ 33 Interpellation om Spånga-Tensta stadsdelsförvaltnings samt utbildningsförvaltningens flytt till Tensta (nr 2015:71)

Anförande nr 182

Borgarrådet W a n n g å r d (S): Jag ber att få hänvisa till det utdelade svaret.

Anförande nr 183

A n n - K a t r i n Å s l u n d (L): Fru ordförande! Vi har haft den här frågan uppe tidigare i dag. Jag tittar på det utdelade svaret, som man ju ska tacka för, och där står det: Att flytta över Spånga-Tensta stadsdelsförvaltning till eller intill Tensta centrum är av högsta prioritet. Just nu utreds ett par alternativa lösningar, men ett konkret förslag kommer att presenteras i vår.

Jag tycker också att det har högsta prioritet. Det var därför som vi fattade beslut 2011 när jag var ordförande. Sedan blev det förseningar på grund av att det var tänkt att utbildningsförvaltningen skulle flytta ut och samlokaliseras här. Det beslutet fattades i utbildningsnämnden 2013. Om det nu är så prioriterat är det lite anmärkningsvärt att man inte har gjort någonting sedan dess och att man dessutom har tecknat ett nytt kontrakt för Spånga-Tensta stadsdelsförvaltning i Lunda industriområde som sträcker sig till 2020. Man talar också om att det blev alldeles för dyrt eftersom det fanns en enda fastighetsägare att förhandla med. Utpekandet av denna enda fastighetsägare i Tensta som hade möjlighet att bygga ett kontorshus med plats för bland annat de 350–400 tjänstemännen som finns på utbildningsförvaltningens huvudkontor är också lite märkligt.

När besluten fattades i utbildningsnämnden talade man hela tiden om en samlokalisering. Det talades inte om att utbildningsförvaltningen skulle flytta till några lokaler hos en privat värd. Det talades om Kämpingeskolan. Nu undrar jag vem som har pekat ut denna enda möjliga hyresvärd. Det hade inte förekommit tidigare. Det är en fråga som jag har. Jag funderar också på var beslutet om att man inte ska bry sig om de tidigare besluten som har fattats i såväl Spånga-Tensta som utbildningsnämnden och fastighetsnämnden. Där har man också påbörjat projekteringar. Man anslog till och med 5 miljoner för förprojektering. Helt plötsligt har detta bara runnit ut i sanden, och nu kommer det här interpellationssvaret efter tre månader där man säger att det inte går eftersom det finns en elak privat fastighetsvärd. Jag undrar hur ni har tänkt i den frågan.

Anförande nr 184

A w a d H e r s i (MP): Fru ordförande! Jag konstaterar att jag stod här i talarstolen 2010 och debatterade samma fråga med anledning av att jag hade skrivit en interpellation om samma fråga. Då var Ann-Katrin Åslund ordförande för Spånga-Tensta stadsdelsnämnd, och Ann-Katrin Åslund var ordförande 2008 när beslutet om att flytta förvaltningen till Lunda industriområde fattades. Då beslutade man att förvaltningen skulle flytta tillbaka till Tensta 2011. Det beslutet infriade inte Alliansen. Sedan fattades det beslut om att bygga ett nytt förvaltningskontor och att det skulle invigas 2014. Det har man inte gjort.

Vi har självfallet all anledning att vara kritiska. Men jag tycker också att man inte ska kasta sten när man själv sitter i glashus. Nu har det gått ett år sedan den nya majoriteten tillträdde, och det har förts olika diskussioner. Diskussionen om att

bygga ett förvaltningskontor för stadsdelsförvaltningen i Tensta går på högvarv. Förhoppningen är att vi kommer att ta några rejäla steg inom kort, men man har självfallet inte suttit med armarna i kors. Man har diskuterat. Den gamla tomten där förvaltningskontoret stod en gång i tiden har ni sålt till en privat byggherre. Det skulle ha varit mycket enklare att bygga förvaltningskontoret där, men den möjligheten finns inte. Vi vet att Tensta har en mycket hög exploateringstakt. Det är svårt att hitta platser. Att bygga ett stort förvaltningskontor är ett stort projekt. Det är klart att det tar sin tid, men jobbet pågår.

Anförande nr 185

J a n V a l e s k o g (S): Det ställdes en del frågor om den formella hanteringen. Det är klart att det finns ett antal uppdrag när det gäller de här olika förvaltningsflyttningarna. De kommer självfallet att redovisas till i första hand fastighetsnämnden. Det gäller alla de här omflyttningarna. Om man ska summera detta kan man säga att det ändå har löst sig. De enkla flyttningarna gjordes först. Sedan har vi haft de svåra. Jag har förstått att det var en debatt om detta här tidigare i dag. Det är ganska otaktiskt att så tydligt peka ut ett enda område och en enda plats. Det finns en parallell till Farsta där hyrorna blev mycket höga på grund av samma sak. När man pekar ut en plats och i praktiken en fastighetsägare blir förhandlingsläget naturligtvis mycket sämre.

Nu gör vi därför ett omtag när det gäller utbildningsförvaltningen och tittar på både söderort och västerort. Vi kan också konstatera att det blir extremt dyrt att till exempel bygga nytt för att flytta Tekniska nämndhuset till söderort. Det har visat sig att den lösning som vi valde, att flytta in och koncentrera de olika förvaltningarna i Tekniska nämndhuset i form av kontorslandskap där det får plats många fler och därmed kunna frigöra kanske 100 lägenheter till annan verksamhet, är ett betydligt mer ekonomiskt alternativ.

Med facit i hand var det ett stort misstag att, så tydligt som ni gjorde, peka ut vissa fastighetsägare. Jag kan belägga i efterhand att det kostade oss väldigt mycket i Farsta, och det skulle det ha gjort i det här fallet också. Det handlar om ett omtag, och självfallet kommer alla de här projekten att redovisas på vanligt sätt då lite mer utförliga argument och fakta kommer att presenteras.

Anförande nr 186

A n n - K a t r i n Å s l u n d (L): Jag har inte fått svar min fråga: Vem har pekat ut en speciell fastighetsägare? I alla de beslut som har fattats tidigare om de här förvaltningarna har man talat om att förvaltningarna skulle samlokaliseras på Kämpingeskolans tomt. Kämpingeskolan hade ett vitesföreläggande för sin dåliga ventilationsanläggning, och det var dessutom ett dåligt hus. Därför bedömde man att det inte var värt att reparera det och att det behövde rivas i vilket fall som helst så småningom. Det var där som det skulle ligga, och det skulle vara en samlokalisering. Det var ingen som talade om en speciell fastighetsägare i det skedet. Det är ni som har tagit upp det i det här svaret. Jag har fortfarande inte fått svar på vem som har pekat ut den här fastighetsägaren.

Jag känner inte till hyresnivåerna i Farsta, men jag sitter i äldrenämnden. Och jag noterar att man säger att man har sparat så mycket hyreskostnader när man har flyttat

från Söder till Farsta. Man har inte bara fått bättre lokaler, utan man har sparat ordentligt på hyran, säger man där.

I svaret hänvisas det till att det finns vissa förvaltningar som har flyttat ut, till exempel äldreförvaltningen, socialförvaltningen och Micasa till Husby. Det var beslut som fattades under vår tid, och vi får nog vara väldigt tacksam för att det hade gått så långt att ni inte hade möjlighet att stoppa det också. Vi på vår sida är av den bestämda uppfattningen att det är bra om hela Stockholm har möjlighet att leva. Vi tycker att det är viktigt att det lönar sig att investera i hela staden och inte bara i innerstaden. Det finns mycket mark som kan frigöras inne i staden. Det vet ni också.

Nu ska Stokab kanske flytta till Globenområdet. Stokab kunde inte flytta ut till stadens it-kluster i Kista eftersom det var för långt bort. Jag tycker att man använder väldigt konstiga argument här. Bostadsförmedlingen ska flytta till annan plats. Man kan ju misstänka att den också kommer att hamna inne i staden.

Jag har fortfarande inte fått reda på vem som har pekat ut en annan plats. Det skulle jag vilja veta.

Anförande nr 187

J a n V a l e s k o g (S): Som jag sade ska det naturligtvis redovisas i berörda nämnder, i första hand fastighetsnämnden, vem som beslutade om detta. Det kommer självfallet att tas upp där.

Förra året, 2015, var det som sagt två flyttningar till Farsta, socialförvaltningen och äldreförvaltningen. Micasa flyttade till Husby. Stockholm Vatten kommer att flytta till Ulvsunda nu och AB Stockholms hem till Skärholmen. Stokab kommer eventuellt att flytta till Slakthusområdet, Arenaområdet. Dessutom har vi satt ned foten när det gäller Tekniska nämndhuset. Allt detta är totalt sett bra lösningar som är ekonomiskt försvarbara och som vi självfallet kommer att fatta formella beslut om. Det är oklart var bostadsförmedlingen kommer att hamna, men den får inte plats i Tekniska nämndhuset med den lösning som nu är aktuell.

När det gäller utbildningsförvaltningen har två platser varit aktuella, nämligen Kämpingeskolan och hos en privat fastighetsägare som ingen har nämnt namnet på, och det behöver vi inte göra. Lösningen med Kämpingeskolan innebar en hög kostnad, och det alternativet försvann för över ett år sedan. Jag kan inte säga tidpunkten. Det handlade om det som var ekonomiskt möjligt, och vi hoppades verkligen på att kunna flytta in i Tensta centrum. Det är mycket viktigt att det blir ett bra läge kommunikationsmässigt för en sådan här tung förvaltning. Vi pratar ju om 350–400 personer. Detta gick inte i lås. Det var en förhandling som pågick i många månader, och det klart att det finns ett ekonomiskt ansvar. Därför är alltså inte sista ordet sagt när det gäller utbildningsförvaltningen eftersom ett omtag nu sker.

När det gäller övriga förvaltningar är det mycket bra att vi har klart med lokaliseringarna. Det är också bra för våra anställda. Det går inte att hantera personalen så att vi håller på med långbänkar hur länge som helst. Vi är måna om att personalen ska få bra arbetsplatser både fysiskt och kommunikationsmässigt. De här lösningarna ser totalt sett väldigt bra ut. Men vi får som sagt göra ett omtag, och vi återkommer i den frågan senare.

Anförande nr 188

A n n - K a t r i n Å s l u n d (L): Jag hävdar med en dåres envishet att jag fortfarande inte har fått svar på vem som har pekat ut en särskild fastighetsägare i Tensta. Det ska man få svar på så småningom i berörda nämnder. Om man går ut i pressen, presenterar detta och säger att det är stopp, det blir ingenting i Tensta för utbildningsförvaltningen, måste man väl ändå veta vem som har pekat ut den här speciella fastighetsägaren eftersom man hänvisar till det när man säger att det inte går. Jan Valeskog säger att sista ordet inte är sagt när det gäller utbildningsförvaltningen. Men sista ordet är väl tyvärr sagt när det gäller Tensta.

Mitt intryck är att ni inte vill att för många förvaltningar ska flytta ut från staden. Det är faktiskt detta det handlar om. Karin Wanngård har också sagt att det minsann behövs lite kontor i staden. Jag vet inte om det är så himla stor brist på kontor inne i staden. Det finns även andra kontor än kommunala kontor. Det är rätt så fullt i staden. Jag är oerhört bekymrad.

Den som har ett gott minne kommer ihåg att bland annat Karin Wanngård, när ni var i opposition, har väckt motioner om att förvaltningar borde flytta ut från innerstaden. Men det är tydligen en helt annan sak när man sitter i majoritet. Vi genomförde de intentioner vi hade när vi var i opposition. Ni duckar för dem och får andra intentioner när ni sitter i majoritet.

Anförande nr 189

A w a d H e r s i (MP): Ordförande! År 2008 när stadsdelsförvaltningen flyttades till Lunda industriområde beslutade man att man skulle bygga det nya förvaltningskontoret på Kämpingeskolans tomt. Det skedde i stadsdelsnämnden, och den leddes av Ann-Katrin Åslund. Ann-Katrin Åslund vet att jag är en vän av att flytta förvaltningar till ytterstaden, och inte minst till Tensta. Det gäller både kommunala och statliga förvaltningar. Den diskussionen förs i stadsdelen. Det finns framför allt en stark vilja från stadsdelsnämnden i Spånga-Tensta att förvaltningen ska flytta tillbaka till Tensta. Du ska inte betvivla att den viljan är stark. Det pågår ett febrilt arbete för att påskynda flytten av förvaltningen.

Anförande nr 190

Borgarrådet W a n n g å r d (S): Ordförande, fullmäktige! Det känns som vi debatterade den här frågan för ungefär sex timmar sedan, men jag kan naturligtvis upprepa mig.

Vem pekade ut att vi skulle förhandla med en privat fastighetsägare? Det skedde 2013. Det var de som satt vid makten 2013 som hade ansvaret för det. Då hette ni Folkpartiet, och nu heter ni Liberalerna. Ni var med och beslutade om det. Det innebar att vi hade en motpart att förhandla med. Jag säger det igen. Det är inte så klokt att gå in i förhandlingar med en motpart och säga: Vi vill hyra kontor för 400 anställda. Kan vi förhandla om hyran?

Det blir inte de bästa lösningarna då. Det är en oklok strategi att förhandla så. Jag är medveten om att ni vill göra populistiska uttalanden och säga att just här ska förvaltningskontoret ligga. Vi är klokare förhandlare än så. Det är därför vi tar ett omtag och säger: Vi vill gärna se lokaler för 400 anställda hos utbildningsförvaltningen. Kom och ge oss alternativ!

Det finns fullt med privata fastighetsägare som vill komma med alternativ så att vi kan sätta oss vid förhandlingsbordet, ta ansvar för de skattemedel som vi råder över, säkerställa att det blir bra lokaler och kloka politiska beslut.

Jag är för att hela staden ska leva, att vi finns i och att vi genomsyrar hela staden. Det är därför vi så klokt bygger upp medborgarkontor. Det är därför vi verkligen fokuserar på att Spånga-Tensta förvaltning inte ska ligga i Lunda industriområde utan centralt i Tensta centrum. Nej, det är inget fel på innerstaden. Vi ska även ha förvaltningskontor i innerstaden. Det är klokt att finnas i hela Stockholm och i stockholmarnas vardag, och det är väldigt klokt att vara smarta och intelligenta förhandlare när man har med skattemedel att göra.

Anförande nr 191

J a n V a l e s k o g (S): Jag behöver egentligen inte säga något mer, men jag kan inte låta bli att understryka att Liberalerna visar en betydande populism i opposition. Vi har sett det i flera fastighetsfrågor, till exempel när det gäller Medborgarhuset där man utan att blinka vill lägga 100 miljoner på ljudisolering till en privat hyresgäst. Här vill ni till och med att vi ska betala höga hyror till en icke namngiven fastighetsägare eftersom det bara finns en som har bygg rätt i centrum. Sådana kostnader drabbar naturligtvis skolans verksamhet i övrigt. Det blir färre lärare och färre annan skolpersonal. Det gör ni utan att blinka. Det är klart att det handlar om en betydande populism. Jag skulle kunna ge fler exempel.

Nu blir det ett omtag, och vi får säkert anledning att återkomma till den här lokaliseringsfrågan. Det är den enda som är kvar. De andra räknade jag upp, och många av dem hamnar långt utanför innerstaden. Totalt sett blir det bra lösningar, och jag är säker på att det kommer att bli en bra lösning för utbildningsförvaltningen också.

Anförande nr 192

B j ö r n L j u n g (L): Fru ordförande, fullmäktige och åhörare! Sanningen är ju den att ni inte vill flytta ut förvaltningar till ytterstaden, Jan Valeskog och Karin Wanngård. Gång på gång säger ni nej. Den förvaltning jag hade ansvaret förra mandatperioden, Stockholmshem, kommer att flytta till Skärholmen. Det är ett ansvar som jag tänker fullfölja.

Det ni säger nu och det ni har sagt om Tekniska nämndhuset är sådant som gör mig genuint upprörd. Ni vill inte flytta ut förvaltningar, och ni vill inte flytta ut statliga myndigheter som era kompisar i Regeringskansliet talar om. När det gäller Diskrimineringsombudsmannen är det för jobbigt att resa till Rinkeby eller Tensta. Det går inte. Ni är mycket slarviga när det gäller vad ni egentligen kommer ihåg. Jag ska ta ett ordspråk, fru ordförande. Jag ska säga så här: En lögn blir inte sann för att man upprepar den flera gånger. Så är det inte.

Sanningen är den vi var överens om att vi skulle bygga studentbostäder i grusgropen i Tensta där stadsdelsförvaltningen låg förut. Det har ni röstat för i alla organ här i staden. Kom inte säg att det skulle vara det enda stället där man skulle kunna bygga stadsdelsnämndens och stadsdelsförvaltningens kontor! Det är inte sant. Ni påstår dessutom att vi i staden bara skulle förhandla med en fastighetsägare. Det är helt bort

i tok. Varför i all sin dar skulle man resonera på det sättet? Man förhandlar med en, två och tre. Man förhandlar i botten, och sedan tar man nästa. Så går det till.

Om problemet är att det var något konstigt med någon förvaltningschef eller någon nämnd när vi styrde som gjorde att man inte kunde förhandla fram en ny adress och en ny hyresvärd för utbildningsförvaltningen undrar jag varför ni inte ser till att göra det nu. Varför säger ni bara att det kommer så småningom? Den dagen skulle jag vilja se. Hittills har ni inte lyckats med någonting när det gäller att förvaltningar ska flytta ut i ytterstaden. Tekniska nämndhuset är ett utmärkt exempel där man kan kombinera studentbostäder, vanliga lägenheter, äldreboende och förskola. Jag tror att ni lyssnar på facket i tjänstemannaförvaltningarna som säger att de inte vill flytta ut.

Sanningen är att ni säger en sak i opposition och sedan en helt annan sak i majoritet. Det får vi tyvärr uppleva gång på gång. Jag tycker inte att det är någon höjdare. Moral är bra, men dubbelmoral är inte dubbelt så bra.

Anförande nr 193

Borgarrådet W a n n g å r d (S): Ordförande! Problemet är att ni inte får ihop kalkylerna. Problemet är att ni kommer med stora ord och säger att vi ska flytta Tekniska nämndhuset för att finansiera en arena samtidigt som ett tidigare folkpartistiskt kulturborgarråd, numera kanske liberal, har sagt att det inte ska kosta skattebetalarna en enda krona att bygga Tele2 Arena. Vi har fått skriva ned den med 1 miljard kronor, Björn Ljung. Det har kostat minst 1 miljard. Som ni lade kalkylerna skulle vi betala överpris för mark i Söderstaden för att sälja ut marken vid Tekniska nämndhuset. När vi går igenom era glädjekalkyler från fastighetskontoret ser vi att de inte går ihop. De går inte ihop därför att ni har gjort glädjekalkyler. Tro inte att de går bättre ihop för att du upprepar dem en gång till!

Vi är mycket tydliga med att vi vill att förvaltningarna ska finnas i alla delar av staden. Även innerstaden är en del av staden, Björn Ljung. Ja, vi behöver arbetsplatser överallt, men vi ska åstadkomma dem med ekonomiskt sinnelag och ta vara på skattebetalarnas pengar. Vi gör riktiga kalkyler. Era kalkyler håller inte.

Anförande nr 194

B j ö r n L j u n g (L): Fru ordförande, fullmäktige och åhörare! Jag ber om ursäkt för att jag tar er tid i anspråk när klockan är så mycket, men jag tycker att det här ärendet är mycket viktigt. Jag har hört någon antydning från Jan Valeskog om att det är klart att vi ska se till att vi flyttar ut. Nu säger ni att det finns några kalkyler som ni inte tycker går ihop. Ni har inte ens ambitionen. Ni talar inte om hur viktigt det är att sprida arbetsplatser ut i de områden i ytterstaden som så väl behöver arbetsplatser och institutioner. De behöver institutioner och inte endast vardagsservice. Här behövs någonting fast. Här kan vi offentliga arbetsgivare göra en verklig insats för våra förorter. Det finns hur många lokaler, hur många kontor och hur många arbetsplatser som helst i innerstaden. Stockholms innerstad är en av de hetaste stadskärnorna i hela Europa. Vi behöver inte ha alla våra tjänstemän inne i innerstaden. Det är inte nödvändigt. Vi ska tvärtom ha arbetsplatser i förorterna också.

Plötsligt talar ni om Tele2 Arena. Frågan gällde inte Tele2 Arena. Frågan gällde utflyttning av utbildningsförvaltningen och hur man ska ha det med stadsdelskontoret

i Tensta. Det finns väldigt många som skulle vara intresserade av långsiktiga förhållanden med Stockholms stad i förorterna om de ser att det blir arbetsplatser där. Arbetsplatser betyder också att fastighetsägare kan erbjuda olika former av ytterligare service. Det enda sättet att få ett utbud av service där det saknas är att fler att kan handla och att fler kan pendla ut från innerstaden till förorterna. Jag tycker att det är en alldeles utmärkt idé, och jag begriper inte hur ni kan säga att detta inte går. Ni säger att det bara är höga hyror överallt, och då är det väl så att jag inte fattar någonting av fastighetsmarknaden på Järva fast jag har hållit på med kommunala bostadsbolag sedan 1999. Jag undrar vad det egentligen beror på. Jag tror faktiskt att ni inte har viljan. Ni klarar inte av och orkar inte fatta en del obekväma beslut. Det är detta det handlar om, och jag beklagar att våra boende i ytterstaden inte får den här hjälpen av oss.